Treball de Recerca
2n de batxillerat A
INS Serrallarga (Blanes)
14 de gener del 2013

"Y ojalá que a esta misma hora, que bien pudiera ser la del alba, alguien pueda seguir hablando -aquí y allí o en otra parte cualquiera- acerca del nacimiento de la idea de libertad."

María Zambrano

Aquest treball no hagués estat possible sense el suport de la família, en especial de ma mare, ni sense totes aquelles persones que hi han contribuït d'una manera a una altra.

Índex

INTRODUCCIÓ Pàgina 4

1. HISTÒRIA Pàgina 6

1.1 Prehistòria Pàgina 6

Origen de l'espècie humana (procés hominització) Pàgina 6

Del Paleolític fins l'Era dels Metalls Pàgina 8

1.2 Edat Antiga Pàgina 8

Mesopotàmia Pàgina 8

Antic Egipte Pàgina 10

Antiga Grècia Pàgina 11

Imperi Romà Pàgina 13

1.3 Edat Mitjana Pàgina 14

Contextualització Pàgina 14

Les dones Pàgina 16

1.4 Edat Moderna Pàgina 17

Renaixement Pàgina 17

Les dones del Renaixement Pàgina 18

Barroc Pàgina 19

Les dones del Barroc Pàgina 19

1.5 Edat Contemporània Pàgina 20

Fi de l'Antic Règim Pàgina 20

Grans Revolucions Pàgina 21

Primera Guerra Mundial (1914-1945) Pàgina 26

Revolució Russa (1919-1945) Pàgina 28

8 de març, *Dia Internacional de la Dona Treballadora* Pàgina 29

Temps d'entreguerres Pàgina 30

Segona Guerra Mundial (1939-1945) Pàgina 31

Franquisme (1939-1975) Pàgina 32

Dels anys 60 fins la dècada dels 90 Pàgina 34

Del 1990 fins avui Pàgina 35

1.5 Matriarcats Pàgina35

2. ACTUALITAT **Pàgina 38**

2. 1 Institut Català de les Dones (ICD) Pàgina 38

Pla estratègic de polítiques de dones Pàgina 39

Consell Nacional de Dones de Catalunya (CNDC) Pàgina 40

2. 2 Reconeixement social: Premis Nobel Pàgina 41

2. 3 Àmbit de parella (amor) Pàgina 42

L'home és qui pren la iniciativa en una relació? Pàgina 42

L'home ha de protegir a la dona? Pàgina 43

Els homes només busquen sexe i les dones amor? Pàgina 44

Violència de gènere Pàgina 45

2. 4 Àmbit laboral Pàgina 46

Els càrrecs alts els ocupen més homes que dones? Pàgina 46

Una dona i un home tenen el mateix sou per una mateixa feina? Pàgina 48

Hi ha feines de dones (dona de fer feines) i d'homes (mecànic)? Pàgina 49

Sostre de vidre Pàgina 49

Discriminació positiva Pàgina 49

2. 5 Àmbit esportiu Pàgina 50

Els homes practiquen més esport que les dones, i ho fan millor? Pàgina 50

Hi ha esports d'homes (futbol) i de dones (gimnàstica rítmica)? Pàgina 51

Els esports practicats per homes estan més televisats i seguits? Pàgina 52

2. 6 Àmbit familiar Pàgina 53

Les dones s'encarreguen majoritàriament de les feines de la casa? Pàgina 53

L'home és qui porta diners a casa i finança la família? Pàgina 54

L'educació i l'atenció dels fills/es depèn més de les dones? Pàgina 54

2.7 Àmbit sexual Pàgina 56

L'home té més llibertat sexual que la dona? Pàgina 56

Les dones es consideren objectes sexuals (anuncis, família...)? Pàgina 57

L'oferta i demanda de prostitució és igual per part d'homes que...? Pàgina 58

2. 8 Feminisme Pàgina 60

Dia Internacional de la dona treballadora Pàgina 61

Misogínia Pàgina 62

3. OPINIONS SOCIALS **Pàgina 63**

3. 1 Àmbit de parella (amor) Pàgina 64

L'home és qui pren la iniciativa en una relació? Pàgina 64

L'home ha de protegir a la dona? Pàgina 65

Els homes només busquen sexe i les dones amor? Pàgina 66

3. 2 Àmbit laboral Pàgina 67

Els càrrecs alts els ocupen més homes que dones? Pàgina 67

Una dona i un home tenen el mateix sou per una mateixa feina? Pàgina 68

Hi ha feines de dones (dona de fer feines) i d'homes (mecànic)? Pàgina 68

3. 3 Àmbit esportiu Pàgina 69

Els homes practiquen més esport que les dones, i ho fan millor? Pàgina 69

Hi ha esports d'homes (futbol) i de dones (gimnàstica rítmica)? Pàgina 70

Els esports practicats per homes estan més televisats i seguits? Pàgina 70

3. 4 Àmbit familiar Pàgina 71

Les dones s'encarreguen majoritàriament de les feines de la casa? Pàgina 71

L'home és qui porta diners a casa i finança la família? Pàgina 71

L'educació i l'atenció dels fills/es depèn més de les dones? Pàgina 72

3. 5 Àmbit sexual Pàgina 73

L'home té més llibertat sexual que la dona? Pàgina 73

Les dones es consideren objectes sexuals (anuncis, família...)? Pàgina 74

L'oferta i demanda de prostitució és igual per part d'homes que...? Pàgina 74

3. 5 Interpretació resultats Pàgina 75

CONCLUSIONS **Pàgina 76**

BIBLIOGRAFIA **Pàgina 79**

Introducció

La idea d'aquest Treball de Recerca no neix a partir d'un fet concret sinó que són un cúmul d'esdeveniments i petites situacions quotidianes els que poc a poc m'obren els ulls a la realitat, em fan plantejar-me preguntes, em condueixen a adornar-me d'un fet: la desigualtat social entre homes i dones.

Volia fer una recerca que m'ajudes a descobrir la resposta a moltes incògnites, que desvelés els motius que han afavorit a augmentar les diferències entre ambdós sexes. El per què les diferencies en el tracte, el per què a més oportunitats, el per què a estereotips que marquen el sexe però es desmarquen de la persona...

No cal parlar a nivell global per evidenciar que homes i dones no són tractats iguals. Detalls quotidians mostren una realitat allunyada dels valors d'igualtat, on predomina el gènere per damunt de les persones: a casa despara taula la filla, a futbol o bàsquet hi ha més jugadors que jugadores, a les classes de dansa hi predominen les noies i en els videoclips musicals solen aparèixer dones lleugeres de roba. Una llarga enumeració d'accions i situacions sense fi que fan evident una realitat: no som considerats iguals.

I per una part, hi estic d'acord, físicament i biològicament un home i una dona no són iguals: els aparells reproductors, les faccions, la veu, la sensibilitat, la força... Però per damunt de tot predomina un fet evident: som persones; i aquest vincle promou que homes i dones comparteixin sentiments, aficions, pensaments, problemes, somnis, moments, projectes, habitats... Hi ha mil motius que ens uneixen i anul·len les diferencies de gènere, fent-nos més humans, més persones.

És així, al final, partim tots de la mateixa base: som persones; i aquesta també és la meva base. Indagar sobre la figura de la dona en la societat i què representa a dia d'avui, tenint en compte el procés evolutiu que han fet milers de dones i el seu treball que ha fet possible que a dia d'avui gaudim de drets i deures varis.

Quan vaig iniciar la meva recerca, ja contava amb una llarga llista de preguntes sense resoldre, però aprofundint en el tema anaven sorgint més aspectes que no entenia, que se'm feien incomprensibles. Per què la societat es tan superficial amb les dones i el seu físic? Per què els homes porten la batuta en les relacions? Per què hi ha homes que agredeixen les seves parelles? En innumerables ocasions la realitat del dia a dia no es correspon amb els patrons socials: dones que esdevenen caps d'estat, grans ballarins que triomfen, dones treballant en la construcció, homes exercint d'infermers i secretaris. Poc a poc, sembla que el món desperta i deixa pas a les dones.

No obstant, el gènere femení no aconsegueix avançar conjuntament cap a una igualtat global, mundial; i algunes zones d'Àfrica o Àsia han quedat aïllades d'aquesta evolució de la dona. La situació social de les dones en altres cultures, com les sud-americanes o orientals però, no està contemplada en aquest treball, que es centra en els patrons occidental del primer món. Tot i això, cal ser conscients que malauradament, hi ha indrets del planeta on encara és produeixen vexacions contínues dels Drets Humans, especialment agressions a dones, com és el cas d'**Aisha,** que va commocionar el món; una jove afgana que van tallar-li el nas i les orelles per haver intentar fugir de casa del seu marit.

Pòster de la Segona Guerra mundial

Fets com aquests i milers de preguntes han estat el desencadenant d'aquest projecte que he dut a terme durant els darrers mesos per poder comprendre una mica més aquesta societat que diu ser igualitària, que diu tractar homes i dones sense diferències.

Així doncs, a través de les properes planes hi trobareu els aspectes més bàsics que configuren la posició social de les dones a dia d'avui, des de tres perspectives: el passat, el present i l'opinió social. A partir de les quals se'n pot extreure la resposta a petites i grans preguntes que cada un de nosaltres ens hem pogut plantejar en algun moment.

En definitiva, aquest treball és pot constatar com una presa de consciència del que comporta ser dona en el context actual: les limitacions i les llibertats, els drets i els deures, els estereotips i les excepcions. Crec que la virtut més útil és la consciència: ser capaços de mirar al voltant, adonar-nos de la realitat i actuar amb coherència. Espero haver proporcionat una perspectiva diferent però objectiva, que permeti als lectors enriquir la seva visió, que els provoqui quelcom, positiu o negatiu, però en tot cas, no els deixi indiferents.

Finalment aquest treball aspira a ser la resposta a tres grans incògnites: realment s'ha evolucionat tant? Realment encara vivim en una societat masclista? I, algun dia aconseguirem acabar amb aquesta tendència...?

1. Història

Per entendre millor la situació de les dones en el marc actual, cal saber la trajectòria del gènere femení al llarg de la història: el rol que ha desenvolupat, els drets, els deures, les facilitats per viure, i també els desavantatges.

Joana d'Arc

Ha calgut un llarg camí per aconseguir la llibertat relativa de la que gaudeixen gran part de les dones d'enguany. L'evolució cap a una societat d'igualtat no ha sigut sempre continuada i, en certs períodes històrics, la situació de la dona ha retrocedit i els seus drets inexistents.

Ja no només per la trajectòria femenina és interesant la història de les dones, sinó per descobrir totes aquelles situacions on la figura de la dona ha quedat ofuscada pels papers masculins, pels que han redactat la història. Molt sovint, desconeixem les cares d'aquest passat, el gènere femení també te història pròpia, també les dones han sigut grans pensadores, grans revolucionaries, grans protagonistes. Malgrat que no se'n parli, la història hi continua sent.

Per últim, la història, jo no només de les dones, és important per entendre el que som avui. Les grans revolucions, els tòpics classicistes, els millors filòsofs... són referències del passat utilitzades per millorar el present i deixar constància en un futur. En definitiva, cal saber d'on venim, per saber qui som i on volem anar.

1.1 PREHISTÒRIA

Origen de l'espècie humana (procés hominització)

Fa 15 milions d'anys, un gegantí bosc tropical s'estenia de l'Àfrica occidental fins l'Àsia sud-oriental. Una gran sequera, però, va acabar amb gairebé tota la superfície boscosa, deixant en el seu lloc una immensa **sabana**. A causa d'aquesta immediata reducció d'espai verd, les espècies que fins aleshores havien gaudit de menjar i habitat, veien amenaçada la seva supervivència. Els recursos alimentaris s'havien reduït i a conseqüència, la competència havia augmentat.

Les **societats d'homínids**[1], de les quals procedeix la espècie humana, tenien una estructura jeràrquica: hi havia un mascle dominant (que manava i posseïa poder decisiu per sobre dels

[1] **Homínids o pòngids:** família de primats que inclou l'ésser humà i les espècies fòssils emparentades, com els grans simis: ximpanzés, bonobos, goril·les i orangutans.

altres) acompanyat d'un grup de mascles adults, que tenien accés a les femelles. A més a més, hi havia un grup de mascles joves, que no gaudien de cap privilegi i tenien restringit l'accés a les femelles i, per tant, havien de fer-se un lloc. La societat **no era solidaria** i només cooperava en cas de perill o d'amenaça externa. La **hipòtesi** afirma que un grup d'homínids joves varen marxar del bosc tropical per establir-se a la sabana, i aquests, són els que considerem els nostres avantpassats.

Les noves condicions del medi van accelerar el procés d'evolució dels homínids, que s'havien d'adaptar a la sabana i alhora, combatre amb carnívors i omnívors per sobreviure. Així doncs, van aparèixer **trets anatòmics**, característics també de l'espècie humana, a causa de mutacions a l'atzar que tenien com a objectiu beneficiar l'espècie en aquell nou habitat. El **bipedisme**[2], un dels davanters canvis, millorava el camp de visió i reduïa el perill a atacs inesperats. Això va provocar **l'alliberament de les mans** i la seva reestructuració, que aporta més precisió i més força, permetent la manipulació d'eines de caça. Juntament amb l'aparició del foc, aquest fenomen contribueix a la **reducció de la mandíbula**, ja que no és necessari fer tanta força amb la mandíbula; i això afavoreix a **l'augment del cervell** i de la capacitat cranial.

En primer lloc, l'homínid va dedicar-se a **rapinyar** per tal de subsistir, és a dir, caça però a l'atzar i improvisadament, sense fer ús d'armes ni elaborar estratègies. La rapinya, que aporta als homínids una dieta generalitzada, evoluciona cap a la **caça**, que permet incorporar la carn als àpats. Aquest fenomen és considera un element bàsic en el **procés d'hominització** per les següents raons:

- Afavoreix al **desenvolupant aptituds i capacitats**, que possiblement l'homínid a la selva ja tenia, però no en feia ús. Algunes d'elles són la constància, l'audàcia, elaboració d'estratègies...
- **Intervenció de l'evolució** per tal de que les mutacions siguin beneficioses si contribueixen a fer-los millors caçadors, és a dir, tinguin més facilitat per córrer, caminar...
- **Transformació de les relacions socials** potenciada per introducció de dos valors socials, la solidaritat i la col·laboració, que desmarquen el model social dels homínids, més avançat i complert, del model jeràrquic establert a la selva.

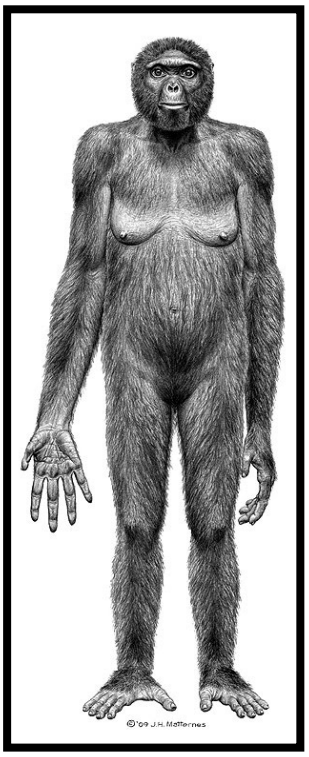

Homínid

A partir de la caça, les relacions socials es modifiquen i s'estableix una separació per sexes totalment natural, motivada per qui tenia més força. Així doncs, les **femelles**, d'una constitució més petita i feble que els mascles, estaven destinades a criar els fills i recol·lectar fruits i grans; mentre que els **mascles** s'encarregaven de caçar. Aquesta estructura social era **solidaria** ja que els mascles caçaven per aportar a les femelles proteïnes, i a la vegada, les femelles recol·lectaven per aportar als mascles hidrats.

Les societats dels homínids varen assentar-se en altres territoris, sobretot a les zones pròximes als rius, per tal d'afavorir a l'agricultura. La població va augmentar, però les tasques establertes entre femelles i mascles van seguint sent les mateixes.

[2] **Bipedisme:** acció de caminar sobre les dos extremitats inferiors

Del Paleolític fins l'Era dels Metalls

La majoria d'investigacions arqueològiques i gran part de la informació que s'ha obtingut de la Prehistòria es centra amb el rol social del **mascle adult**, sense considerar les dones, ni els infants, ni tampoc els individus d'edat avançada. Per aquest motiu, es complicat tenir una visió objectiva de la societat prehistòrica.

Un **entorn natural**, segons indiquen alguns estudis, afavoreix a la creació d'una societat més igualitària. L'estructura de les societats prehistòriques era pràctica i tenia com a objectiu l'eficàcia, per això, el repartiment de tasques entre ambdós sexes no es devia a cap fonament discriminatori.

Amants de Valardo

Les tasques que desenvolupaven les **dones** estaven relacionades amb les activitats domèstiques i de manteniment de les zones habitades, és a dir, cuinar, netejar, cuidar i educar els fills durant els primers anys... Aquesta tradició en el tipus de tasques que s'ha mantingut fins a dia d'avui, va estar motivada pel vincle que hi ha entre els nadons i les mares, i també pel procés de lactància. És per això que les dones van esdevenir les encarregades a tenir cura de les cries durant els primers anys de vida i, alhora, això va vincular-les a les feines domèstiques. La poca consideració respecte a aquestes activitats però, va ser atribuida per part de les societats patriarcals, on el manteniment de la llar i la feina que això comporta, no es considera un treball remunerat, ni una tasca que exigeixi estudis previs. Pel que fa a la Prehistòria, aquesta diferència d'ocupacions era simplement una estratègia de supervivència.

Llevat d'aquesta especificació de tasques alhora de les activitats de l'habitat, homes i dones cooperaven conjuntament vetllant per la subsistència de la seva societat. Tant els homes com les dones caçaven, cultivaven la terra, recol·lectaven i també treballaven els metalls.

1.2 EDAT ANTIGA

Mesopotàmia

Generalment, els homes i les dones no gaudien dels mateixos drets a Mesopotàmia. La dona disposava **menys llibertats** (sobretot sexuals), malgrat això, podia sobreviure sense una figura masculina al seu costat ja que, gaudia del **dret a la propietat**, és a dir, podia vendre, comprar i negociar. Cal tenir en compte però, que per sobre de les distincions entre gèneres, hi havia les discriminacions envers el status social, que prevalien per damunt de qualsevol dret individual.

Estela d'Hammurabi

Per entendre millor la situació social de les dones, cal tenir en compte el recull de lleis que va elaborar el **rei de Babilonia**, Hammurabi[3], durant el seu mandat al segle XVIII aC. El **codi d'Hammurabi**, escrit en una pedra basàltica, és un conjunt de normes quotidianes (gairebé 300) envers el comerç, els impostos, el matrimoni, el divorci, el robatori, l'esclavitud i els deutes. La vida i les activitats dels ciutadans/es mesopotamis/es estaven lleugerament supervisades per aquest seguit de lleis, que també castigaven les accions que consideraven malintencionades.

En la societat Mesopotàmica, les dones restaven durant tota la seva vida sota l'autoritat d'una figura masculina, normalment el pare o la parella, que s'encarregava d'administrar els béns de la família i, per tant, els de la dona també. Les dones no es consideraven propietat de cap home, tot i això, en l'àmbit sexual, la dona havia de ser fidel al seu marit i en els casos d'infidelitat femenina els implicats eren greument castigats.

Els **matrimonis** mesopotamis eren concertats pel pare o germans de la novia, que acordaven amb el futur marit les condicions de la unió en forma de **contracte**. Per part de la família del nuvi, els pares d'aquest havien de pagar el **preu de la novia**, una quantitat anteriorment acordada que permetia al seu fill casar-se amb una noia. Per part de la família de la novia, el pare atorgava el **dot**, una xifra monetària que serviria a la parella per finançar el manteniment de la llar i que, tot i ser concebuda per part de la família de la novia, passava a administrar-ho el marit. Les filles, al rebre el dot, quedaven excloses de l'herència del pare, ja que es considerava que havien rebut la seva part de propietat. En el cas que una parella tingués fills, independentment del sexe d'aquests, passaven a ser propietat exclusiva del pare.

Els homes podien divorciar-se de les seves mullers sense donar explicacions, només havien de retornar el dot i pagar una indemnització. Els drets dels fills passaven a ser propietat de la dona, ja que es quedaven amb la mare. En canvi, quan era la dona la que demanava el **divorci**, els tribunals intervenien en el procés i determinaven si els motius que la dona havia aportat indicaven que el marit era el culpable de la ruptura familiar. Si decretaven que això no era així i, per tant, la muller era la responsable de la fi de la relació, aquesta perdia el dot, els fills i, fins i tot, el marit podia mantenir-la com a minyona o executar-la.

A Mesopotàmia, les dones que perdien els seus marits quedaven desemparades. Per aquest motiu es van elaborar lleis que afavorien a les viudes i garantien la seva subsistència. Una de les mesures, forçava a les parelles a guardar els regals de casament perquè, en cas de la defunció del marit, passaven a ser propietat de la dona. A més a més, la **viuda** tenia dret a residir a casa del marit fins a expirar i a rebre una part proporcional a l'herència d'un dels fill/es. En el cas de que una viuda desitges tornar-se a casar, perdia les propietats que pogués obtenir per part del difunt i també havia d'abandonar la casa del seu marit. Quan el matrimoni havia tingut fills, la dona havia d'aconseguir el consentiment legal per poder casar-se de nou.

L'**adulteri** només es considerava quan la dona tenia relacions extramatrimonials o es sospitava de que podia haver sigut infidel al marit, però no es tenia en compte les relacions que l'home

[3] **Hammurabi** (1793-1750 aC) va ser rei de Babilonia, el sisè de la I Dinastia.

podia mantenir fora del matrimoni. El cas més radical es produïa quan una dona era sorpresa amb el seu amant al llit, llavors, el seu marit podia decidir si volia executar-los a tots dos tirant-los lligats al riu. Quan el marit tenia indicis de que la seva muller el podia enganyar però no ho havia vist, la dona, per salvar-se, havia de jurar davant d'un sacerdot que era innocent. Però si a més a més del seu marit una altra persona la culpava, la dona havia de jurar davant dels Déus que no ho havia fet i, seguidament, tirar-se al riu: si flotava, era innocent; si s'ofegava, era culpable. A Mesopotàmia poques persones solien nadar, així doncs, ser acusada era, gairebé, una sentència de mort.

Antic Egipte

La **societat egípcia**, en comparació a altres civilitzacions convergents i posteriors, era **avançada** pel que fa a la igualtat de sexes i el tracte de la dona. Les figures femenines gaudien d'una bona posició social, a diferència de la poca consideració que tenen més tard en el món grec i romà. La dona, de fet, disposava dels mateixos drets que l'home.

A la llar familiar, en contrast amb la societat romana on hi havia la figura del *pater familias*[4], la dona era designada ***Nebt-Het***, títol que la qualificava com a mestressa i "propietària" de la casa. Les possibilitats d'administrar-se l'herència i ocupar-se d'un negoci oferien a les dones la possibilitat de gaudir d'independència econòmica.

El **matrimoni** a l'Antic Egipte era induït per l'amor entre dos individus i el desig de compartir una vida junts. El contracte matrimonial era un tràmit legal i optatiu que servia per diferenciar el patrimoni d'ambdós; així doncs, la unió de dues persones es desmarcava de qualsevol qüestió religiosa o econòmica. Una **dona casada** continuava mantenint el seu nom i només afegia "*esposa de X*". La societat egípcia contemplava el fracàs del matrimoni i qualsevol dels dos cònjuges podia requerir el **divorci**. El demandant però, havia de donar una part del béns a la parella.

Bust Nefertiti

La família egípcia és construïa amb respecte, amor i igualtat entre els integrants. L'**amor paternal** i el respecte del joves cap als membres ancians de la família són dos pilars fonamentals de la societat egípcia. Així doncs, hi havia un gran vincle entre fills i pares. L'**educació** dels infants es centrava el comportament i la disciplina.

A diferència d'altres èpoques de la història, hi ha nombroses **il·lustracions** que representaven a les dones al costat dels seus marits; tot i que en menor grandària, és destacable l'aparició de figures femenines. Les esposes d'influents reis apareixien representades també en les escultures i monuments acompanyant als seus marits, gairebé, en la mateixa igualtat i grau d'importància.

[4] ***Pater familias*** és l'estatus del pare dins la família romana: tenia el màxim poder a la llar romana.

En la societat egípcia, i sobretot en alguns àmbits i sectors, la inexistència de desigualtats era tal que, fins i tot, una dona podia ocupar la posició més preuada de la jerarquia egípcia. Aquest fet es produïa pel fet que el poble egipci valorava per sobre del sexe del governant la procedència real. Al llarg de la història es coneixen dones **faraones**, que han ocupat la màxima posició governamental, algunes de gran transcendència i popularitat com **Cleòpatra VII**[5]. Les Esposes Reals també gaudien d'una gran consideració per part de la societat egípcia, **Nefertari**[6] (reina d'Egipte i dona principal de Ramsès II[7]) va ser motiu de dedicació de dos temples.

Tot i les igualtats entre ambdós sexes, hi ha documents que afirmen l'existència de **moralistes egipcians** que recordaven als homes els deures que aquests tenien envers les dones. Així doncs, sembla ser que els homes, en determinants moments, van abusar de la seva autoritat.

Il·lustració tomba de Nefertari

Antiga Grècia

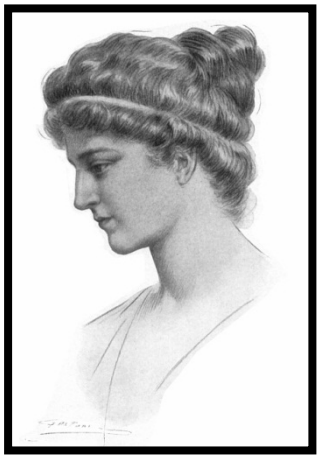

Retrat de Hipàtia, filòsofa, científica i mestra

La informació referent a l'antiga societat grega i, en conseqüència, a la situació de les dones d'aleshores, ens prové de les **epopeies homèriques** que, tal i com indica el seu nom, s'atribueixen a Homer[8] (segle VIII aC). La *Ilíada*[9] i l'*Odissea*[10] són les dues obres èpiques gregues per excel·lència, en les quals es descriuen, d'entre d'altres situacions, escenes quotidianes.

La cultura de l'Antiga Grècia ha influït notablement en les societats posteriors, en les quals hi ha aportat infinitats de coneixents i descobriments. De fet, es considerada un dels fonaments de la **cultura occidental**, on la repercussió que ha tingut es pot observar en diversos àmbits com la filosofia, la política, l'art, l'arquitectura, la ciència o els sistemes educatius. Tot i això, es tractava d'una **societat patriarcal**, on dones i homes no gaudien dels mateixos drets ni llibertats.

[5] **Cleòpatra VII** (69-30 aC) va ser l'última reina d'Egipte de la dinastia hel·lènica dels Ptolemeu.

[6] **Nefertari** va ser reina d'Egipte i esposa principal de Ramsès II

[7] **Ramsès II**, conegut per Ramsès el Gran, ha sigut un dels reis més poderosos que ha tingut Egipte.

[8] **Homer** és el suposat autor de les obres clàssiques europees més conegudes: la Ilíada i l'Odissea

[9] ***Ilíada*** gran poema èpic grec que fa referència a la Guerra de Troia (Ílion)

[10] ***Odissea*** gran poema èpic grec que narra les aventures d'Ulisses pel mar Mediterrani

Amb les primeres ciutats que varen esdevenir a Grècia es va definir també el terme ***ciutadania***, que feia referència a una sector reduït de la població que excloïa estrangers, esclaus i dones. Els *ciutadans*, segons va definir Aristòtil (384 aC – 322 aC aproximadament), eren aquells que tenien drets i deures, d'entre els quals s'hi incloïa el dret de participar en política. Així doncs, les dones, a part de no ser considerades ciutadanes, no podien participar en la política de l'Antiga Grècia.

El paper femení en les societats gregues estava molt acotat. En primer lloc, cal tenir en compte que les dones estaven sotmeses durant tota la seva vida a **l'autoritat d'un home**, ja fos el seu pare, marit, germà o, fins i tot, fill; i era aquest home responsable d'ella qui controlava tots els àmbits de la vida. Generalment, les dones no solien participar en la vida política ni filosòfica ni cultural; ni tampoc assistien als actes esportius ni culturals.

El **matrimoni,** normalment, tenia interessos econòmics darrera. A la ciutat d'Atenes en concret, les noies solien casar-se caps els 15 anys i la seva funció era donar fills al seu marit per tal que aquests poguessin heretar els béns familiars. La **fertilitat** era un concepte molt valorat pels grecs, fins i tot, feien rituals i demanaven ajuda als Déus.

La vida social de les dones es reduïda a les visites que feien a les veïnes més properes o a les trobades als punts comuns (com els pous d'aigua). Gran part del seu dia a dia transcorria dins de casa i només en casos molt puntuals eixien a l'exterior, com per exemple, quan es celebrava un casament, un enterrament o algun festival religiós que exigís o permetés presències femenines.

Venus de Milo

Tot i això, el paper de la dona no era del tot insignificant: dirigia la casa, controlava els diners i aconsellava al marit. Els deures i obligacions de les dones estaven relacionats amb la **llar familiar**, alhora, les activitats depenien també del status social que mantenien. Les senyores més adinerades invertien gran part del seu temps a cosir, teixir i cuinar en el patí interior de la casa, ja que gaudien de criades que s'encarregaven de les tasques més feixugues. En canvi, les dones amb més dificultats econòmiques ocupaven la major part del temps a fer les feines domèstiques. Les dones solien quedar-se a casa, mentre que els marits s'encarregaven de les qüestions alienes a la llar familiar i assistien als possibles actes socials i culturals. Una anècdota il·lustrativa d'aquest fet és que les dones tenien la pell blanca (tal i com indicava el cànon de bellesa de l'època) i, en canvi, els homes estaven més bronzejats.

L'**educació** dels infants a l'Antiga Grècia estava destinada als nens. Pel que fa a les nenes, rebien una ensenyança molt bàsica enfocada, en gran part, a instruir-les per les feines domèstiques que farien al llarg de la seva vida. Normalment, eren les mateixes mares i familiars, en els espais de la casa destinats a les dones, les que s'encarregaven de transmetre'ls els coneixements necessaris.

El **període hel·lenístic** fa referència a l'etapa històrica on va iniciar-se el declivi grec i, alhora, va tenir lloc l'ascens de Roma en el panorama mundial. El principi d'aquesta transició està marcat per la mort d'Alexandre el Gran [11](segle 323 a C) i es prolonga fins el suïcidi de Cleòpatra[12] i el seu company Marc Antoni[13] (segle 30 a C). Al llarg d'aquest període la dona assoleix un paper més rellevant dins de la societat grega, i conjuntament, adquireix més llibertat. Es permet que les dones estudiïn i es formi intel·lectualment, i s'admet la seva assistència a les reunions que, fins aleshores, eren exclusives per homes. També durant aquest època, es produeixen magnats d'importants de reines.

El contracte matrimonial d'antany incorpora drets femenins, fet destacable, tenint en compte que anteriorment només hi incloïa els masculins. L'adulteri i el divorci són tractats sense distincions i els càstigs són els mateixos per ambdós integrants de la parella. Pel que fa a la situació econòmica de les dones hel·lenístiques, la possibilitat de dirigir un negoci propi els aporta beneficis econòmics i també socials.

Imperi Romà

Des de la fundació de Roma fins la fi de l'Imperi Romà (segle 476 aC), la societat romana va sofrir una forta **modernització** pel que fa a les igualtats entre sexes i les diferents classes socials. Tanmateix com les diferències entre patricis i plebeus es van anar acotant en diversos períodes de la història, la **llibertat** de la dona i l'adquisició de drets també van anar augmentant amb el pas del temps.

En la **societat romana** la dona ocupava un lloc secundari pel que fa a la figura masculina i, evidentment, també gaudia de menys drets i consideracions. A diferència de a l'Antiga Grècia però, les dones romanes gaudien de **més llibertat** a l'hora de mantindré una vida social fora de la llar familiar assistint a diversos llocs públics, com els teatres. Tot i això, la participació de les dones en els afers públics, com la política, era gairebé nul·la; i l'única manera d'intervenir indirectament era mitjançant la influència que poguessin tenir sobre els seus marits.

Les **dones** romanes, tanmateix com en societats precedents, restaven sota l'autoritat d'un home al llarg de la seva vida. El responsable solia ser el pare o el marit, però en cas de defunció de l'espòs, la dona podia escollir quin familiar pròxim (germà, cunyat, fill...) desitjava que la tutelés.

Els **matrimonis romans** constaven d'uns requeriments específics. En primer lloc, havia de donar-se entre un home i una dona considerats *ciutadans*, ja que la unió entre persones de diferent posició social no es denominava matrimoni sinó *concubinat*. Per altre banda, es valorava que els futurs esposos haguessin superat una certa edat. En el cas dels nois, s'estimava que eren madurs sexualment, i per tant, aptes pel casament, cap els 14 anys; i pel que fa les noies, s'apreciava que l'edat optima era entre els 12 i els 17 anys.

[11] **Alexandre el Gran** (segle 323 a C) va ser rei de Macedònia i un dels líders militars més important de l'antiguitat.

[12] Mirar nota número 5

[13] **Marc Antoni** (segle 30 a C) militar i polític romà principal col·laborador de Juli Cèsar, un dels emperadors més famosos de la història de Roma.

La **fertilitat** era un de les qualitats femenines que més valoraven els romans i, abans d'acordar unions matrimonials, les noies eren sotmeses a algunes proves ginecològiques per tal d'intentar precisar l'estat dels genitals. Els matrimonis solien ser concertats entre les dues famílies i, la futura parella, no podia oposar-se a l'acord. Les **cerimònies nupcials**, segons les dades que s'han obtingut, varen variar les seves celebracions al llarg del temps, però sempre representaven l'inici de la vida en parella. El matrimoni era considerat un contracte, així doncs, es permetia el **divorci** (que equivalia al trencament de pacte); tot i això, només els homes podien reclamar la separació. Pel que fa a l'**adulteri**, era il·lícit per les dones tenir relacions extramatrimonials.

Bust d'Hera

Pel que fa en l'àmbit familiar, la mare és denominava *matrona* i, com la resta de la família, estava sotmesa a les decisions del seu marit. Tot i això, gaudia d'una considerable potestat cap els seus fills i els esclaus/ves. Pel que fa a les dones més adinerades, les tasques domèstiques més feixugues les adjudicaven als esclaus, mentre elles disposaven el seu temps en teixir, cuinar i supervisar el bon rendiment de la casa. La cura dels fills/es, sobretot durant els primers anys de vida, també era una responsabilitat femenina. En termes generals, la relació que mantenia la dona, en comparació amb el *pater familias*[14], amb la resta de membres era afectiva i protectora. Es té constància també, del paper que desenvolupaven les esposes com a conselleres dels seus marits. Així doncs, encara que amb menys consideració que l'home, el paper de les dones no passava desapercebut.

L'**educació** que rebien els infants durant la primera etapa acadèmica no feia distincions de sexes, és més tard quan, les noies que desitjaven i tenien els mitjans econòmics seguir instruir-se continuaven el seu aprenentatge particularment. La inversió de temps estudiant per part de les joves, no les excloïa de dur a terme les tasques domèstiques.

1.3 EDAT MITJANA

Contextualització

La fi de l'Imperi Romà l'any 476 dC marca l'inici de **l'Edat Mitjana**, que s'estén fins al 1492, on una sèrie de fets (la caiguda de Constantinoble, el Renaixement i el descobriment d'Amèrica) marquen la transició cap l'Edat Moderna. Aquest període històric és caracteritza per la desvinculació envers les èpoques anterior (Edat Antiga) i posterior (Renaixement); a partir d'aquesta característica **Flavio Biondo de Forli**[15] (historiador italià) va denominar el període històric, considerant-lo una paràlisi del progrés.

[14] ***Pater familias*** és l'estatus del pare dins la família romana: tenia el màxim poder a la llar romana.

[15] **Flavio Biondo de Forli** (1392-1463) va ser un historiador i humanista italià.

Cristina de Pizan

L'Edat Mitjana suposa un **període de ruptura** entre tots els models vigents fins aleshores (Edat Antiga) i una sèrie de grans canvis que es desmarquen de la realitat coneguda; es coneix aquesta etapa històrica com un període obscur i bàrbar, allunyat de tot el progrés aconseguit anteriorment i totes les innovacions que s'aconseguiran els segles posteriors. Podem observar els canvis històrics partint de quatre àmbits:

- **Econòmic:** a l'Antiga Grècia i l'Imperi Romà les activitats i relacions econòmiques es basaven en el **sistema esclavista**, que es caracteritzava per la submissió de certes persones a mans d'una altra que gaudia de més poder.

  L'Edat Mitjana va suposar la implantació del **feudalisme**, així doncs, l'economia es basava en la relació entre el **senyor feudal** i el **vassall**. El primer (senyor feudal) era el propietari de les terres mentre que, el segon (vassall) s'encarregava de treballar les terres. Entre ambdues figures s'establien tractes o una mena de contractes on s'hi estipulava les condicions que permetien al vassall treballar la terra.

- **Socials:** a l'Imperi Romà, la darrera civilització de l'Edat Antiga, la societat s'organitzava mitjançant la **ciutadania romana**. Patricis i Plebeus, les dues classes a Roma, varen enfrontar-se en numerables ocasions per qüestions haver la ciutadania romana.

  Al llarg de l'Edat Mitjana la societat va dividir-se en diversos **estaments** jeràrquics. En primer lloc, hi havia el monarca, que gaudia del poder absolut i se'l considerava la representació de Déu a la terra. Després el seguien l'alta noblesa (ducs, entre d'altres) i l'alt clero (Bisbe i altres religiosos influents i rics). Seguidament, hi havia classes més baixes de clero i noblesa i, finalment, hi havia el poble pla (serfs, artesans, camperols, cavallers, etc). El drets socials disminuïen cada cop que es baixava un estament.

- **Polítics:** l'Imperi Romà va aconseguir controlar sota el seu poder un **gran territori centralitzat** sota el comandament d'una sola ciutat, Roma. La decadència de l'Imperi i les derrotes que va sofrir l'exercit van fer inevitable la fi d'aquest període que va suposar la segregació de territoris.

  Així doncs, a l'inici de l'Edat Mitjana el mapa europeu es trobava atès a modificacions constants fruit de la des-unificació de l'antic Imperi Romà. És per això que la situació política de l'Edat Mitjana es basa en la divisió de territori en **Règims dispersos**.

- **Culturals:** els ciutadans/es de les civilitzacions romana i grega eren partícips de la **cultura clàssica** que determinava molts actes de la vida quotidiana. Els grecs i romans veneraven multitud de divinitats que desenvolupaven una funció cadascú d'ells.

  Això canvia radicalment a l'Edat mitjana on s'imposen les **religions teocèntriques** (cristianisme, islamisme i judaisme) que es caracteritzen pel culte a un sol Déu. A Europa, l'Església acapara tot el protagonisme i adquireix un gran poder: tant pel que fa a riqueses com pel que fa a influències.

Les dones

La societat de l'Edat Mitjana estava dividida en estaments que determinaven gran part dels drets socials que cada individu posseïa, no obstant, la posició de les dones en la societat era totalment discriminatòria: no gaudien de gaires drets ni consideracions.

L'**educació** a l'Edat Mitjana estava sotmesa a les diferències entre estaments. Les **classes més baixes** de la societat no tenien accés a la cultura o, en tot cas, un accés molt restringit. Els estudis bàsics eren iguals tant pels nens com per les nenes, no obstant, la qualitat de l'ensenyament era molt deficient i gran part de la societat era analfabeta. La major part dels coneixements s'adquirien oralment, en converses quotidianes on també hi podien participar les dones. Com més pugen d'estament, més diferencies entre gèneres observem. Només els clergues, que exclusivament eren homes, tenien dret a estudiar; tot i això, les monges havien de saber escriure i llegir.

Al llarg de l'Edat Mitjana i amb el creixement de la població urbana, es comencen a crear escoles on s'imparteix una educació molt bàsica: calcular, llegir, cantar i ensenyances religioses. Els centres educatius solen ser majoritàriament per a nens, malgrat que també hi ha escoles per a nenes, encara que amb una proporció més petita. Pel que fa als ensenyaments superiors (restringits a les classes més humils), apareixen Universitats de prestigi a les grans ciutats com París, Londres o Bolonya. Les dones tenien l'entrada prohibida a la gran majoria, tot i això, a Itàlia hi havia una universitat que atorgava títols de medicina i cirurgia a dones, permetent que poguessin exercir.

A nivell matrimonial i sexual, les dones no tenien cap llibertat: no podien escollir amb qui es casaven, eren greument castigades per adulteri i altres accions i vivien eternament amb el temor de ser violades, raptades o atacades. Una pràctica molt il·lustrativa era el "***Ius primae noctis***" més conegut com el *dret a pernada*: el senyor feudal tenia el dret de mantenir relacions sexuals amb les donzelles que estaven a punt de contraure matrimoni amb algun dels seus serfs. Per evitar que això es produís, el serf podia pagar una mena de "dot" (gallines, pot de mel o diners) a canvi de preservar la virginitat de la noia.

Cristina de Pizan, poeta, feminista i filòsofa

Les dones són considerades tota la seva vida **menors d'edat** i a nivell jurídic no tenen cap dret: no poden administrar les seves riqueses, ni tenir una fortuna, ni presentar-se en un tribunal; tots aquests afers han de ser presenciats per un home, ja sigui el seu pare, germà, marit o tutor.

Pel que fa al **treball**, les desigualtats socials i econòmiques pesaven més que les diferències de gènere. La societat de l'Edat Mitjana és caracteritzava per una estructura jeràrquica i injusta on les classes populars, que constituïen la majoria de la població, vivien en unes condicions molt dures i gairebé no tenien drets, mentre els estaments més alts de la societat, que representaven una ínfima part de la població, gaudien de tota mena de privilegis. Aquest fet va influir en que homes i dones desenvolupessin tota mena de treballs i, fins i tot, aconseguissin tenir monopolis en alguns sectors econòmics com el tèxtil (costureres, sastres...) o relacionats amb l'alimentació (taverneres, verduleres...). No obstant, el sou de les dones era molt inferior al dels homes; i aquesta tendència s'ha mantingut fins a dia d'avui.

La posició social de la dona es reflexa en tots els àmbits socials. La **literatura** il·lustra molt bé el paper inferior o secundari de les dones. L'**amor cortesà** n'és un exemple: les dones són presentades com a *objecte* del subjecte poètic. Tot i la tendra descripció i l'exaltació de la seva bellesa, la dona perd el seu valor i personalitat per a passar a ocupar un segon pla per sota del subjecte poètic, l'home. També l'**Església** que ocupava una posició rellevant en la societat mostra aquestes diferencies de gènere. El paper de les dones dins de l'Església restava per sota de la figura dels homes: els alts càrrecs eclesiàstics eren ocupats exclusivament per homes. De fet, un tema de debat habitual entre els religiosos era el valor de la dona pel que fa a l'home, no tant en un sentit espiritual sinó pel que fa als seus drets i la consideració que mereixia tenir.

1.4 EDAT MODERNA

L'edat moderna es situa cronològicament entre la **caiguda de Constantinoble** (1453) i la **Revolució francesa** (1790). Engloba un seguit de segles caracteritzats per la modernitat que la diferencia de la etapa anterior, l'Edat Mitjana, considerada un retrocés en tots els aspectes socials. Pel que fa al sistema polític representa l'escissió amb els aspectes medievals i implantació de règims absolutistes. D'altra banda, és una època caracteritzada per la riquesa artística i els grans avenços i descobriments científics.

Renaixement

El **Renaixement** és un moviment cultural que s'inicia a finals del segle XIV a Itàlia i ràpidament s'estén arreu d'Europa impregnant tots els àmbits socials. Amb l'inici d'aquest corrent innovador, que es desenvoluparà amb la seva màxima esplendor al llarg dels **segles XV i XVI**, es trenca completament amb l'Edat Mitjana deixant pas a l'Edat Moderna.

Cassandra Fedele

Les condicions europees per la difusió d'aquests nous valors eren òptimes: s'acabaven de consolidar els Estats europeus i eren recents els descobriments geogràfics; a més, la religió i la fe havien perdut protagonisme en el panorama social mentre que havia sorgit un altre tipus de concepció del món, l'antropocentrisme. Aquesta nova visió del món va acompanyada de canvis polítics i socials, com el creixement de les primeres ciutats i la creació d'una nova classe social: la burgesia. L'últim impuls al moviment renaixentista el provoca la invenció de la impremta (per Johannes Gutenberg[16]) que facilita la difusió de la informació i l'accés de la població a la cultura.

[16] **Johannes Gutenberg** (1398-1468) va ser un orfebre i inventor alemany, famós per les seues contribucions i la invenció de la impremta.

El Renaixement així doncs, es desmarca de l'època que el precedeix i cerca la inspiració en els clàssics grecollatins. Trenca bruscament amb l'Edat Mitjana, un període històric depreciat pels renaixentistes, metre que impulsa l'activació del coneixement i pretén renovar tots els aspectes culturals i socials: l'art, la ciència, la política, la filosòfica, l'ètica, la moral... El corrent essencial de l'època és l'**humanisme** basat en la concepció de l'home com a centre de l'univers, desbancant a Déu d'aquesta posició privilegiada i provocant una escissió entre tots els aspectes de la vida quotidiana i la religió, que fins aleshores ho determinava tot.

Les dones del Renaixement

Les dones del Renaixement desenvolupen **rols secundaris** en el marc social. Malgrat els avenços i invencions de l'època que contribueixen a acostar la cultura a la societat; les dones continuen sense poder participar en afers polítics i culturals.

Alessandra Gilani

La societat limitava les opcions de les dones: estaven destinades a exercir de **mares** i **esposes** excel·lents amb papers, obligacions i funcions molt específiques. Aquesta rigidesa social dificultava, fins i tot a les dones procedents de famílies influents i humanistes, poder gaudir d'un mínim d'independència. La família pressionava a les joves a concebre matrimoni, algunes d'elles però, escollien camins religiosos i es retiraven a convents.

La societat no valorava positivament els estudis femenins. Els humanistes de l'època relacionaven el coneixement i l'estudi amb el homes, per això, es deia de figures femenines com **Cassandra Fedele**[17] o **Margarita de Navarra**[18] (dues intel·lectuals renaixentistes) que eren ànimes d'homes recloses en cossos femenins.

Les descripcions de les dones del Renaixement procedents de moviments artístics (literatura, pintura, escultura...) representen els estereotips femenins de l'època. Les dames apareixen idealitzades i divinitzades en les obres d'art i el cànon de bellesa es repeteix constantment: cabells daurats, rostre blanc, coll alt i prim, galtes rosades... Així doncs, les dones (tanmateix com a l'Edat Mitjana) són l'**objecte** de l'art, però segueixen sense poder ser el subjecte.

[17] **Cassandra Fedele** (1465-1558) va ser una humanista de rellevància molt culta (fins i tot va assistir a universitats), protegida pel, també humanista, Giorgo Valla.

[18] **Margarita de Navarra** (1492-1549) pertanyent a la noblesa francesa va ser una dona molt influent per la corona. Molt avançada per la seva època, va atrevir-se a publicar novel·les.

Barroc

El Barroc es caracteritza per grans crisis que afecten diferents àmbits: social, cultural, polític, moral i demogràfic. Els valors renaixentistes fan fallida i les autoritats eclesiàstiques adquireixen de nou protagonisme; l'actitud i el pensament barroc transmet el **pessimisme general** i el **desengany** social.

La percepció del món al Barroc es contrasta: les llums amb les ombres, la pobresa social amb la riquesa artística... La realitat és **caos**, **desordre** i **confusió**; i la brevetat i fugacitat de la vida afavoreixen a que la mort adquireixi més importància. Un tòpic barroc és la concepció de la **vida com un somni** i el món com un gran teatre on cada persona actua el seu paper.

A la fallida dels fonaments ideològics renaixentistes s'hi ha de sumar una **crisi demogràfica** provocada per una pèrdua destacable de població a causa de les guerres, la fam i les epidèmies. Això afavoreix a una **crisis economia** causada per l'estancament de l'economia europea. Els efectes positius del descobriment d'Amèrica s'acaben i juntament amb els conflictes bèl·lics i les males collites accentuen una crisi econòmica que abastarà altres camps i aspectes de la societat.

Pel que fa la política, el sistema de govern predominant és la monarquia absoluta i autoritària, on el poder i les competències es centralitzen i recauen sobre el rei. No obstant, burgesos i camperols es revolten per aconseguir tenir veu i vot en les decisions governamentals.

Els nuclis barrocs per excel·lència són França, caracteritzat per l'absolutisme francès, i Roma, gràcies a la contrareforma catòlica. Malgrat la decadència política i demogràfica, l'**art barroc** es desenvolupa de forma esplèndida en tots els camps: arquitectura, literatura, pintura, música, dansa, òpera... Durant aquest període històric es creen grans obres d'art que esdevindran referents pels artistes posteriors.

Les dones del Barroc

La tendència renaixentista que marginava les dones de la vida social i cultural es manté. Les dones estan destinades a tenir cura de les **tasques domèstiques**, tant en el context rural com en l'urbà. Les dones tenen un accés restringit a les activitats socials i culturals, és per això que l'església esdevé un espai de trobada i de safareig aquella època.

En les classes més altes les dones desenvolupen un paper més actiu en la societat i, fins i tot, tenen veu i certa influència en temes de rellevància. No obstant, les obligacions i deures de les dones estan molt determinades: les úniques sortides de futur les limiten a ser mares, monges o prostitutes.

Per la unió matrimonial entre una dona i un home la família de la jove havia de donar un **dot** al futur marit. Amb el matrimoni les mullers passaven a dependre de l'home: a l'hora de sortir de la llar familiar, a l'hora de prendre decisions i a l'hora de donar opinions; estaven per sota d les figures masculines en tots els aspectes. Només dins de casa gaudien de cert poder, és a dir, a l'hora de decidir com organitzar-se les tasques domèstiques, entre d'altres qüestions. L'Església havia guanyat reconeixement així doncs la sexualitat i l'erotisme estaven controlats pel les institucions eclesiàstiques i civils, i ambdós conceptes és consideraven pecat i eren mal considerats.

L'**educació** dels fills i filles s'imparteix igual i recau sobre la figura materna fins als set anys. A partir d'aleshores els fills reben valors de severitat i disciplina per part dels pares, amb la finalitat de que esdevinguin individus responsables i útils. Pel que fa les filles, les mares eren les encarregades a transmetre els coneixements domèstics i culturals necessaris destinats a fer d'elles unes bones mestresses de casa en un futur. Les **diferencies educatives** afavoreixen els estereotips de l'època: els nens reben una educació més rígida i sense cabuda pels sentiments, mentre que les nenes no tenen accés a uns coneixements lectius bàsics com llegir o escriure.

1.5 EDAT CONTEMPORÀNIA

L'edat contemporània s'inicia a finals del segle XVIII amb les Grans Revolucions del món occidental que marquen l'inici d'una sèrie d'esdeveniments amb característiques **modernes**, totalment diferents a les de l'Antic Règim. Aquest període històric s'estén fins a l'actualitat, però és difícil definir d'una manera homogènia que ha significat històricament aquesta etapa: les revolucions han suposat canvis bruscos en el transcurs dels esdeveniments i han modificat constantment la política (Revolució Francesa), l'economia (Revolució Industrial), la societat (Guerres Mundials), la cultura...

Dones manifestant-se

Cal tenir en compte que els processos revolucionaris no han ocorregut al mateix temps a tots els països. Aquest fet a condicionat que l'evolució dels drets dels ciutadans i de les dones també, no s'hagi produït conjuntament arreu del món i d'Europa. És per això, que en determinats fets històrics només es contempla el transcurs de l'indret predecessor, on es va originar el moviment revolucionari i que posteriorment va anar-se transmetent fins a altres punts.

Fi de l'Antic Règim

A finals del segle XVIII els models polítics, socials, culturals i econòmics van canviar completament: va desbancar-se l'Antic Règim. Una sèrie de revolucions sense precedents van marcar el curs històric i van accelerar una transició.

Pel que fa la **demografia**, els segles anteriors s'havien caracteritzats per un creixement nul de la població. L'esperança de vida era molt baixa i, tot i que, la taxa de natalitat era elevada també ho era la natalitat infantil; així doncs el creixement de la població podia ser fins i tot negatiu. Això era resultat de les males condicions de vida susceptibles a crisis de subsistència i grans epidèmies constants. No obstant, a finals del segle XVIII la **industrialització** produeix una millora de la qualitat de vida en algunes zones i juntament amb els avanços de la **medicina** és s'incrementa la població. Aquest **creixement demogràfic** augmenta la mà d'obra disponible que suposarà la base de la revolució agrícola industrial.

Pel que fa l'**economia**, durant l'Antic Règim gairebé tota l'economia es basa en el treball de la terra i el comerç té poca rellevància. La introducció de la industria i mecanització va esdevenir el canvi més brusc: la producció es dispara, la població emigra cap a nuclis urbans i l'estructura social canvia.

Maria Antonieta, última reina de l'Antic Règim

Pel que fa la **societat**, les persones es dividien en dos grans estaments al llarg de l'Antic Règim: privilegiats (nobles i clergat) i els no privilegiats (pagesos bàsicament). El canvi de les formes de vida (nou sistema econòmic i creixement econòmic) influeixen en un gran canvi en el qual la població passa a estructurar-se mitjançant la **societat de classes**; que és el model actual. A partir d'aleshores, les persones es diferencies segons les seves capacitats: econòmica, intel·lectual, política, etc.

Pel que fa el **govern**, el sistema polític es basava en la figura del **monarca absolut**, que al llarg del segle XVII va acumular tots els poders: legislatiu, executiu i judicial. La monarquia es fa més forta mentre que els nobles i la burgesia queden desplaçats del govern i perden influència; això desencadena el **despotisme il·lustrat**: "tot per el poble però sense el poble".

Amb la revolució industrial les dones i els nens van entrar a formar part del sistema econòmic d'una forma més evident i activa, les fàbriques, que necessitaven mà d'obra, contractaven dones i nens No obstant, el seu salari era insignificant en comparació amb el dels homes.

Grans Revolucions (1776-1870)

Grans canvis que es varen anar produint anunciaven l'inici d'una nova època, l'Edat Contemporània: a nivell ideològic és va expandir la Il·lustració, econòmicament és va produir un creixement i la societat va passar a classificar-se per classes. Tots aquests canvis van anar lligats a la Revolució Industrial que suposa la introducció de maquinària en els processos productius facilitant i augmentant el treball. L'evolució en l'agricultura, el comerç, el transport i la tecnologia varen impulsa també aquest fet que es va desmarcar amb del sistema econòmic anterior i juntament amb l'adquisició de poder per part de a burgesia van propulsar el desenvolupament del capitalisme, el sistema econòmic vigent. A partir d'aquesta revolució es dona pas a la **Revolució Americana** i la **Revolució Francesa**.

El paper femení als inicis de la **Revolució Industrial** va ser bastant irrellevant: les dones van continuar majoritàriament treballant a casa (les vint-i-quatre hores del dia, els 365 de l'any) mentre que els homes varen començar a treballar a les fàbriques. No obstant, la necessitat de més **mà d'obra** va propulsar l'accés de les dones a les fàbriques. Aquesta introducció va donar-se sobretot en **l'àmbit tèxtil**, on els industrials optaven per contractar dones ja que tenien més habilitat i els seus sous eren més baixos. Així doncs, els inicis en el món laboral industrial varen basar-se en la explotació laboral i en una desigualtat de sous i oportunitats.

- La **Revolució Americana** va ser un conflicte entre les 13 colònies[19] britàniques a Amèrica i el Regne Unit (la metròpoli) per la independència. Les causes de l'enfrontament varen començar al 1763 amb un seguit d'imposts i lleis impopulars, la no representació parlamentaria i un context històric que evidenciava les diferències entre els dos territoris. Això va moure als ciutadans americans a organitzar-se durant els anys anteriors a la **Guerra de la Independència (1775-1783)**; el sector social a favor de la independència controlava la major part de la zona (l'any 1776 els 13 Estats van firmar a favor de la **Declaració d'Independència**) però des del Regne Unit varen enviar tropes per mantenir l'autoritat. Finalment, no va ser fins al 1781 el bàndol americà va derrotar als britànics aconseguint la independència. A partir d'aleshores va originar-se un sentiment patriòtic americà sense precedents amb valors completament diferents dels anteriors, com el republicanisme.

  Les dones

  Els papers protagonistes de la Revolució Americana els ocupen homes com George Washington[20] o John Adams[21] però, cal no oblidar-se de les dones, que també hi van ser presents.

  Deborah Sampson

  Abans del conflicte, el paper de la dona en la societat era molt dur i bàsicament es basava en tirar endavant a la família (cuinat, educar els fills, cuidar la casa...). Al esclatar la Revolució les dones gaudien de pocs drets que limitaven les seves accions: algunes d'elles van optar per ocupar-se de les granges i altres negocis davant de l'absència del marit, que havia anat a la guerra; d'altres varen mobilitzar-se amb els marits i treballaven en el camp de batalla cuidant i curant els soldats americans. Fins i tot, també van haver dones que agafant les armes van decidir lluitar a favor de la independència. Una d'elles va ser Deborah Sampson[22], que va haver de disfressar-se d'home per poder lluitar, ja que era impensable que una dona participes obertament en un conflicte bèl·lic.

- La **Revolució francesa (1789)** és el canvi social més important de l'Edat Contemporània que suposa la victòria del poble pobre i oprimit davant de l'Antic Règim, caracteritzat per la monarquia autoritària i l'estat absolutista.

[19] **13 colònies:** New Hampshire, Massachusetts, Rhode Island, Connecticut, Nova York, Nova Jersey, Pennsylvania Delaware, Maryland, Virginia, Carolina del Nord, Carolina del Sud i Geòrgia.

[20] **George Washington** (1732-1299) va ser el primer president dels Estats Units d'Amèrica.

[21] **John Adams** (1735-1822) polític estatunidenc, president dels Estats Units del 1797 al 1801.

[22] **Deborah Sampson** (1765-1827) va ser una dona que va impressionar als homes lluitant a la guerra.

Lluís XVI

La monarquia francesa estava arruïnada a causa de l'excés de gestos (massa càrrecs de confiança) i una mala gestió de les riqueses. En aquest context de pobresa l'Estat es decanta per augmentar els impostos, una mesura impopular, i per primer cop, obligar a la **noblesa** a pagar tributs. Lluís XVI[23], el monarca d'aleshores convoca els **Estats Generals (1789)** per discutir aquesta proposta i buscar una possible solució a la crisis. Aquesta assemblea es forma per **tres estaments**: el primer o la noblesa, el segon o el clero i el tercer o el poble (burgesia); i s'hi aplica el **vot per estament**, d'aquesta manera, s'assegura el triomf casi sempre de la noblesa i el clero, que tenen interessos afins. No obstant, aquest cop el Tercer Estament fa la petició del **vot per cap**, ja que d'aquesta guanyarien. És així com, amb el suport d'una petita part de la burgesia i el clero, es proclamem ells mateixos **Assemblea Nacional** i es marquen com a objectiu propulsar la ***Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà***.

Les revoltes s'estenen per tot el territori francès i els camperols també s'hi uneixen, el moviment revolucionari creix i es divideix en dues faccions: **girondins** (burgesia i classes altes - més moderats) i **jacobins** (classes més baixes - més radicals). Els girondins predominen en totes les assemblees que es celebren al voltant del 1891 però poc a poc els jacobins, dirigits per **Robespierre**[24], adquireixen rellevància: al 1893 s'implanta el **Règim del Terror** caracteritzat per l'execució dels enemics a la revolució. Un any després, els girondins capturen a Robespierre i el maten juntament amb els seus principals seguidors.

A partir d'aleshores un govern republicà s'encarrega mitjançant un "Consell d'ancians" de determinar els dirigents polítics. La situació política a França és critica i en constant renovació fins al 1899, quan el general **Napoleó Bonaparte**[25] obliga al Consell a elegir tres cònsols concrets: Sieyès, Ducos[26] i ell. Essent Primer Cònsol i amb el suport de la burgesia i l'exèrcit aconsegueix restablir l'ordre públic i millorar considerablement l'economia del país.

Les dones

[23] **Lluís XVI** (1754-1793) al llarg de la seva vida va ser rei de França i Navarra, copríncep d'Andorra i duc de Berry. Durant la Revolució Francesa es capturat i guillotinat.

[24] **Robespierre** (1758-1794) va ser un polític francès durant la Revolució Francesa que tingué un paper destacat en els primers anys de la República.

[25] **Napoleó Bonaparte** (1769-1821) militar i home d'estat francès i Emperador del primer Imperi Francès.

[26] **Sieyès i Ducos:** polítics i cònsols francesos pròxims a Napoleó.

Olímpia de Gouges

Els lemes de la Revolució Francesa (**llibertat, fraternitat i igualtat**) eren molt justos i esperançadors, però utòpics pel que fa a les dones. Les declaracions revolucionàries de l'època eren contradictòries: per una banda, reclamaven igualtat entre tots els éssers humans (referint-se només als homes) i per l'altra, oblidaven completament a les dones que continuaven subjectes a discriminacions i limitades a ocupar un segon pla en la societat. Un exemple d'això és la **declaració de drets** que es va elaborar en motiu de la Revolució Francesa i que es referia absolutament als homes. Aquest va ser el motiu que va impulsar a **Olímpia de Gouges**[27] (1748-1793) a publicar en plena Revolució Francesa la ***Declaració dels Drets de la Dona i la Ciutadana*** (1791), que es tractava d'una còpia exacta al document elaborat per l'Assemblea Nacional i que feia només referència a les homes. La veu que va adquirir el moviment feminista no va ser ben vista per la societat, ni tant sols pels mes revolucionaris, i així va ser com la mateixa Olímpia va ser empresonada durant la dictadura dels jacobins. Anys després, el Codi Civil napoleònic negava el drets a les dones i impulsava lleis discriminatòries (1804).

La societat començava a plantejar-se els drets socials com a objectiu primordial i malgrat l'absència de drets femenins i l'exclusió de les dones en el triomf social revolucionari, la Revolució Francesa va significar la **unificació** de les veus femenines individuals que fins aleshores havien lluitat per la igualtat. Es va iniciar un moviment conjunt sense precedents, caracteritzat per **l'activitat política pública femenina** que demanava més drets polítics i legals, com el divorci o una educació digna. Així doncs, pel que fa al sexe femení, la Revolució Francesa va ser rellevant pel fet d'adquirir consciència de la necessitat de la igualtat de gènere i iniciar una sèrie d'iniciatives per tal de fer-ho viable. Les dones es mobilitzen i formen part, en la mesura que poden, de la societat i vida política. A partir d'aquest moment històric, es pot començar a parlar de **feminisme**, que anirà lligat a totes les activitats encaminades en reclamar els drets de les dones i, sobretot, al **dret al sufragi femení**.

Paral·lelament, al **Regne Unit** la literatura va servir com a eina d'expansió del feminisme. En aquest àmbit hi van haver dos escriptors claus que van transmetre les seves idees i alhora van impulsar els moviments feministes. **Mary Wollstonecraft**[28] (1759-1797) completament conscient de la situació de la dona va centrar la seva obra en la discriminació femenina, per a ella, l'accés a l'educació era un element bàsic per eliminar les desigualtats de gènere. Va ser posteriorment que **John Stuart Mill**[29] (1806-1873) va plantejar el tema del sufragi femení, ja que ell creia que la igualtat només es podia assolir si es superaven les barreres legislatives. Malgrat que les intencions de tots dos escriptors no van produir-se, les idees d'ambdós van promoure que les dones es comencessin a moure i actuar, que adquirissin consciència social.

[27] **Marie Gouze** (1748-1793) més coneguda com **Olímpia de Gouges** va ser una escriptora francesa.

[28] **Mary Wollstonecraft** (1759-1797) filòsofa i escriptora britànica coneguda per la defensa dels drets femenins i l'educació.

[29] **John Stuart Mill** (1806-1873) filòsof i economista anglès, el pensador liberal més influent del segle XIX.

- **Imperi Napoleònic: Napoleó Bonaparte (1769)** aconsegueix arribar al poder gràcies a la fama militar que havia aconseguit anteriorment i a la situació d'inestabilitat a França. Després del fracàs del govern liberal (el Directori) i els conflictes entre les diferents tendències franceses, va ser presentat com a millor opció per a assegurar la pau. Així doncs, durant el període de **1799-1804** és cònsol (cop d'estat del 18 de Brumari): decreta un Codi Civil i evita que el govern esdevingui absolutista i radical; poc a poc converteix França en un imperi autoritari. Al **1804** es nomena **Emperador** i tot el poder de l'Estat recau sobre la seva figura, ho controla i decideix tot. La seva política mesclava faccions mes tradicionals amb d'altres més modernes i bàsicament va intentar mantindré la indústria i va apostar per una política bèl·lica d'expansió. En primer lloc, cal esmenar que aconsegueix derrotar els monarques absoluts que s'havien oposat a la Revolució Francesa. Després, va dedicar-se a colonitzar territoris fins que, en el punt màxim de l'Imperi, s'aconsegueix tenir **162 estats vassalls** controlats per generals pròxims a Napoleó que ell mateix va designar.

Napoleó Bonaparte

La caiguda de l'imperi va estar condicionada per dos factors: en primer lloc, per la prioritització de Napoleó dels interessos materials de França que no pas per actuar a favor de les idees revolucionaries; i, en segon lloc, perquè l'Imperi Napoleònic va fer augmentar els sentiments nacionalistes que, finalment, varen desencadenar revoltes i conflictes en els territoris de domini napoleònic. Tot això va provocar que el **1814** Napoleó abandonés el poder i encara que va retornar al 1815, la derrota que va sofrir aquell mateix any a Waterloo (Bèlgica) el va allunyar per sempre més del govern.

Les dones

Napoleó considerava que les dones eren inferiors als homes i que la seva funció era bàsicament tenir fills, així doncs, valorava negativament les aspiracions femenines per aconseguir drets i igualtat. Durant el Imperi Napoleònic es va decretar un **Codi Civil**, que unificava i redistribuïa les lleis, però era de caràcter discriminatori. Aquest document legislatiu establia, entre d'altres qüestions, que les dones havien d'obeir al marit i aquest protegir-les, limitava les accions jurídiques de les dones si no estaven casades (firmar contractes, per exemple), concedia el divorci femení només en casos extrems, no contemplava la educació de les nenes i la responsabilitat dels fills requeia en els pares.

- Les **Revolucions Lliberals** es varen anar estenent per a tot el món: el liberalisme es va superposar a l'absolutisme i els drets socials cada cop eren presents a més països del món. Durant l'últim terç del segle XIX les **dones** seguien, com al llarg de tota la història, ocupant un paper secundari, no obstant, poc a poc es començaven a reconèixer drets bàsics que mostraven l'equiparació entre ambdós sexes. L'adquisició de drets polítics i jurídics va ser un procés lent i vinculat als països més desenvolupats.

  La mobilització femenina va ser absoluta i dones de totes les classe van participar-hi, continuaven demanant el mateix: dret a vot, accés a l'educació, millorar les condicions

de treball i igualar els drets de gènere pel que fa a la família. El **dret a sufragi universal** (tant d'homes com de dones) és un dels avenços més significatius de la igualtat i ha esta sempre molt lligat al feminisme, no obstant, no va ser fins al 1893 a Nova Zelanda quan varen poder votar les dones per primera vegada. El dret a vot de les dones no es va produir alhora en tots els països ni el moviment que ho demandava va ser rebut igual per la societat: en els països nòrdics ràpidament es van equiparar els drets entre els dos gèneres, mentre que en els països més tradicionals aquest fet va trigar a ocórrer, aquest és el cas d'Espanya, on les dones van votar per primer cop l'any 1931 (molt més tard que a altres països veïns).

- Els **moviments nacionals** varen fer canviar la distribució política d'Europa al llarg del segle XIX i les fronteres es varen moure en bastantes ocasions. En un context on la societat i els estats no gaudien d'estabilitat, és a dir, estaven sotmesos a canvis polítics, va ser més complicat que les dones i els seus interessos adquirissin la mateixa rellevància que anteriorment.

En conclusió, al llarg d'aquest breu període històric però amb gran intensitat d'esdeveniments crucials va néixer una consciència global femenina, recolzada per pocs homes, que evidenciava la necessitat de la igualtat de gènere. Poc a poc, les idees i aspiracions femenines van anar convertint-se en fets: sufragi universal femení i masculí, accés a les universitats, més drets...

Primera Guerra Mundial (1914-1918)

La Primer Guerra Mundial va ser el primer conflicte que va involucrar a 32 països i estats d'arreu del món, va ser la primera guerra amb efectes a nivell mundial i és per això que rep aquest nom.

El motiu pel qual s'enfrontaven els països era per qüestions de domini colonial i fronteres. Els principals països involucrats es dividien en dos blocs: la **Triple Aliança** (Alemanya, l'Imperi Austro-Hongarès i Itàlia) i la **Triple Entesa** (Anglaterra, França i Rússia). Amb l'enfrontament ja començat Rússia va abandonar la guerra i EEUU va ocupar el seu lloc al 1917; d'altra banda, Itàlia va canviar-se de bàndol.

Soldats de la 1GM

El motiu immediat que va desencadenar l'inici del conflicte va ser l'assassinat de l'hereu de la corona Austro-Hongaresa, Francesc Ferran, a mans d'un grup armat serbi. L'Imperi Austro-Hongarès va declarar la guerra a Sèrbia mentre que Rússia va decidir mobilitzar les seves tropes i ajudar als serbis. Conseqüentment, això va comportar que Alemanya declarés la guerra a Rússia i a França (la seva aliada) i quan Alemanya va creuar Bèlgica per envair França, Anglaterra va declarar-li la guerra.

L'intent d'invasió d'Alemany a França va desencadenar l'any 1914 la **batalla de Marne**, el punt àlgid en aquesta zona de batallava ve ser la **Guerra de les Trinxeres**. Malgrat ser derrotats, al 1916 els alemanys van intentar apoderar-se de la fortalesa de Verdum i al mateix any es

va produir la **batalla de Somme** contra els francesos i els anglesos: els dos enfrontaments van ser perduts pels alemanys. A la zona de conflicte amb Rússia, Alemanya va aconseguir varies victòries però l'any 1917 el tsar Nicolàs II de Rússia va abdicar i els russos varen firmar el **Tractat de Pau de Brest-Litovsk**. Rússia va abandonar la Triple Entesa però els EEUU van ocupar el seu lloc. L'any 1918 es va produït la **segona batalla de Marne**, anglesos i francesos van vèncer als alemanys i amb l'ajuda dels EEUU van fer retrocedir les tropes alemanyes fins a rendir-se.

El **Tractat de Versalles (1919**) va ser un acord entre les potències vencedores que va aplicar dures condicions al països vençuts. Alemanya va tenir que donar gran part del seu territori , sobretot el que s'havia estat disputat amb França; a més, es va intentar tallar les ales a Alemanya obligant a que paguessin una gran quantitat de diners, a disminuir el seu exèrcit i a no tenir accés a les armes. D'altra implicat vençut, l'Imperi Austro-Hongarès, va dissoldre's i d'allà van originar-se nous estats. La I Guerra Mundial i la seva fi també a suposar la creació de la **Societat de les Nacions**, un institució que vetllava pel manteniment de la pau mundial.

La Primera Guerra Mundial va implicar un canvi social brusc (necessitat de soldats, més pobresa, moltes morts...) i això va comportar que les dones adquirissin un **nou paper**. La necessitat de més ajuda humana per enfrontar-se als altres exèrcits va provocar que les dones col·laboressin i participessin a la guerra. Mentre que els homes s'allistaven al front i lluitaven, des de la societat es va animar a que les dones treballessin en fàbriques. Poc a poc, les dones varen ocupar els llocs de treballs, substituint els homes, fins que al final de la guerra, en alguns països, constituïen fins el 35% de personal industrial.

Treballadores

La **incorporació al món laboral** va ser mal rebuda per part dels homes, que varen veure com les dones feien la mateixa feina que ells en el mateix temps però amb sous més baixos. Les dones, que també eren conscients d'aquest fet, van exigir **igualtat salarial** i en alguns països, el cas de França, es van implantar mesures innovadores com el salari mínim femení (1915). No obstant, no és va arribar mai a la igualtat entre homes i dones als llocs de treballs i la major barrera que va impedir-ho va ser la consciència global de que aquella inserció al món laboral de la dona era de **caràcter temporal**. Així va ser, des de els governs es va potenciar la desocupació femenina: a Anglaterra 650.000 dones varen quedar sense feina un cop acabada la guerra, i a més, els salaris de les treballadores va disminuir.

Malgrat que la situació favorable de la dona no es va mantenir, la participació en el món laboral va atorgar **més independència econòmica** a les dones i va evidenciar que ambdós sexes tenien les **mateixes capacitats**: podien desenvolupar les mateixes feines; i això va desencadenar un augment del moviment sufragista, que reclamava el dret a vot de les dones, d'entre d'altre drets polítics inexistents fins aleshores. El canvi ja s'havia iniciat: les dones van veure possible per primer cop una societat realment justa i igualitària, aquest cop a més a més, contaven amb l'ajuda de partits socialistes que també apostaven per la igualtat de gènere.

Els Estats Units van ser un referent del moviment feminista. La primera iniciativa de defensa dels drets de la dona va estar vinculada a la defensa de la igualtat racial, és a dir, de negres i blancs. Les feministes tenien l'esperança de facilitar la igualtat de gènere si s'assolia la igualtat racial, però finalment no va ser així. Aquest desencís va provocar l'inici d'un moviment feminista en contra de les llibertats dels homes que treballava per l'abolició de la prostitució, la prohibició de l'alcohol o del tabac, per exemple.

Finalment, el moviment feminista que més transcendència va tenir va ser el **sufragista**. El **sufragi femení** va ser una de les reivindicacions més intenses a nivell mundial: l'any 1913 a Nova York va organitzar-se una manifestació a favor del dret a vot femení. La reivindicació al dret a vot de les dones és una de les iniciatives de les feministes de l'època que més rellevància ha tingut en la història. Els resultats no varen ser gaire positius aleshores: només en diversos països del món les dones varen poder votar, i en algunes ocasions el sufragi femení va tornar-se a restringir.

Revolució Russa (1919-1945)

La Revolució Russa va ser un esdeveniment que va esclatar al 1917 a l'Imperi rus i que va suposar la proclamació d'un nou estat: la **Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques (1922**). El monarca vigent era tsar **Nicolàs II**[30], l'últim de la història, que va abdicar després de gestionar malament el seu regnat: no va voler modernitzar la monarquia i, a més a més, va voler participar a la Primera Guerra Mundial.

Les **causes** de la Revolució van ser un cúmul de circumstàncies desfavorables per la població que des del govern, una monarquia que acaparava tot el poder, no es van saber gestionar. Els primers descontents eren els **camperols explotats** que constituïen un 85% de la població i vivien en condicions inhumanes de fam, misèria i fred. A part d'aquest col·lectiu, també s'hi sumaven els **obrers** amb sous baixos i els **soldats** descontents amb les seves condicions. Després de perdre la batalla contra el Japó (1905) va disminuir l'estabilitat política i la població va aprofitar per manifestar-se; des de la monarquia es van reprimir els actes de protesta i vare matar unes 100 persones.

En aquest context polític, l'any 1917 van produir-se dues revolucions que van marcar el transcurs de la història de Rússia:

- **Revolució de febrer:** davant de la ineficàcia del govern del tsar Nicolàs II un **Govern Provisional,** liderat per Lvov[31], va pujar el poder. Contaven amb el suport del liberals burgesos i els socialistes moderats, tot i això van tenir tres dificultats: el contínuament de la guerra, la pressió dels soviets (classes desafavorides russes més radicals) i la debilitat de la burgesia.

- **Revolució d'octubre**: al llarg del Govern Provisional van esdevenir dues tendències: menxevics, amb idees més moderades i partidaris d'un sistema liberal i democràtic, i els bolxevics, partidaris d'un socialisme radical. Els bolxevics, liderats per Lenin[32], van enderrocar sistema provisional i van instaurar un règim socialista, el primer del segle XX.

És interessant veure el paper que adopta la **dona** en una societat comunista en la qual, en un principi, tothom ha de tenir els mateixos drets independentment de la classe social, el color de

[30] **Nicolàs II de Rússia** (1868-1918) fill d'Alexandre III va ser l'últim tsar de Rússia.

[31] Princep **Lvov** (1861-1925) polític rus, president del primer Govern Provisional d'ençà la Revolució de febrer.

[32] **Lenin** (1870-1924) va ser un polític rus, teòric comunista, líder dels bolxevics, principal dirigent de la Revolució d'Octubre (1917) i primer dirigent de la Unió Soviètica (1917-1924).

pell o el sexe. Així va ser, les dones gaudien d'un estatus social molt més elevat que en les societats capitalistes. En primer lloc, des de l'Estat van potenciar la creació de guarderies i altres alternatives, com el dreta a la maternitat o la socialització de restaurants, per facilitat la inserció laboral de les dones. D'altra banda, les dones també van assolir més drets en l'àmbit legal, van poder votar i tenien dret al divorci.

Així doncs, la alliberació de la dona durant la Revolució Russa i al llarg del règim socialista va ser evident. No obstant, a la dècada dels anys 30 tota l'evolució aconseguida respecte a la igualtat de gènere va perdre's amb la restauració del capitalisme per Stalin[33].

Revolucionàries russes

8 de març, *Dia Internacional de la Dona Treballadora*

Són molts fets històrics impulsats per dones o encarats cap la defensa dels drets i la igualtat de la dona els que han impulsat que des de 1911 es celebri un dia dedicat a aquest gènere. Però va ser d'ençà de la **Revolució Russa** que acabar-se de concretar una data per aquesta commemoració.

El primer cop va que dedicar-se un dia a la celebració pels drets de les dones va ser als Estats Units l'any 1909: *Dia de les dones socialistes*. Tot i això, no va ser fins al 1910 que Clara Zetkin[34] va proposar celebrar unànimement el **8 de març el *Dia Internacional de la Dona Treballadora***, iniciativa encarada cap a la reivindicació del sufragi universal femení.

La primera celebració del Dia Internacional de la Dona va tenir lloc a Alemanya, Àustràlia, Suècia i Dinamarca el **19 de març de 1911**, paral·lelament, en altres països es celebrava en dies diferents: a la pràctica, no hi havia una data fixa. No va ser fins al 1914 que les dones van organitzar-se diversos actes arreu d'Europa el dia 8 de març, per protestar contra la guerra i, alhora, per unificar el moviment feminista.

El **8 de març e 1917** (23 de febrer en el calendari rus) van celebrar-se manifestacions i altres actes en motiu del Dia Internacional de la Dona. Pel altra banda, els incidents que van ocórrer entre les dones que feien cua per aconseguir aliments van desencadenar manifestacions instantànies en contra del règim polític vigent i a favor d'acabar amb la guerra. Així doncs, va sorgir de les dones el moviment revolucionari popular que va enderrocar la monarquia. Aquest fet va esdevenir important per Rússia, perquè va impulsar el canvi, però també pel protagonisme de les dones. A partir d'això, Alexandra Kollontai[35] va treballar perquè la Unió Soviètica oficialitzés aquesta data i ho va aconseguir. A partir d'aquí, el ***Dia Internacional de la Dona*** va acabar de concretar-se el 8 de març.

[33] **Joseph Stalin** (1878-1953) polític i dictador soviètic.

[34] **Clara Zetkin** (1857-1933) va ser una política comunista alemanya de gran influencia que també va lluitar pels drets de les dones.

[35] **Alexandra Kollontai (**1872-1952) va ser una important política comunista, revolucionaria i feminista russa, també defensora dels drets de la dona.

Aquesta data va esdevenir un fet significatiu en la lluita dels drets de les dones, tot i això la iniciativa no va ser mundial: molts països van començar a celebrar aquesta data anys més tard. Tanmateix com **l'Organització de les Nacions** Unides (ONU), que no va participar en les celebracions del *Dia Internacional de la Dona* fins al 1975.

Temps d'entreguerres

En els països vençuts hi havia una situació de post-guerra extrema: les morts de la guerra, les despeses militars i la pobresa nacional caracteritzaven molt països; per això, es va necessitar un marge de temps per reactivar la societat.

Moviment sufragista

A partir de la dècada dels anys 20 la situació econòmica va millorar, aquest sentiment i ambient d'entusiasme i millora varen notar-se als Estats Units: els avenços industrials van provocar un creixement productiu i econòmic, en conseqüència, un augment del **consumisme** en excés.

Els anys 30 van ser una època molt intensa. Per una banda, a Itàlia i Alemanya hi havia revolucions, mentre a Estats Units va iniciar-se un declivi econòmic d'ençà del Crac del 29[36], la caiguda de la borsa de Wall Street. En aquest context socioeconòmic varen començar a adquirir rellevància posicions de dretes en contra del comunisme: el nazisme a Alemanya (amb Adolf Hitler[37]), el feixisme a Itàlia (amb Benito Mussolini[38]) i el franquisme a Espanya (amb Francisco Franco[39]).

La igualtat aconseguida per la dona les darreres dècades es va veure restringida pels rígids patrons socials de dretes: a Alemanya es va imposar la Teoria de la 3k's ; i pel que fa a Itàlia, la dona va quedar restringida a la vida a casa i a educar els fills. Així doncs, aquesta època no només va suposar un retrocés dels drets de la dona, sinó que va afectar al moviment feminista negativament.

Èxit del moviment sufragista: les dones poden votar

[36] **Crac del 29**: representa la fallida del mercat de valors i l'inici de la Gran Depressió als Estats Units.

[37] **Adolf Hitler** (1889-1945) va ser un polític austríac, principal ideòleg del nacionalsocialisme (o nazisme).

[38] **Benito Mussolini** (1883-1945) va ser el cap d'estat dictatorial d'Itàlia durant el període de 1922 fins el 1943.

[39] **Francisco Franco** (1892-1975) va ser un militar i dictador espanyol, integrant del pronunciament militar de 1936 que va desencadenar la Guerra Civil Espanyola.

Simone de Beauvoir

La **literatura** ve tenir un paper clau en la transmissió de valors d'igualtat i esperançadors i va aconseguir unificar el moviment feminista per continuar reivindicant drets. **Simone de Beauvoir**[40] va tenir un paper clau gràcies a la publicació del seu llibre *El Segon sexe*, que va suposar un èxit: en una setmana va vendre més de 22.000 còpies. A part dels reconeixements literàries, aquest llibre va esdevenir un referent dels ideals feministes, la escriptora va escandalitzar al món i les tendències més conservadores, però també va aconseguir que moltes dones adquirissin la consciència de que era necessari actuar.

Segona Guerra Mundial (1939-1945)

La Segona Guerra Mundial va ser el segon conflicte que va implicar nacions i països d'arreu del món. Un altre cop dos bàndols es van enfrontar: les **potencies de l'Eix** (Alemanya, Itàlia i Japó) i les **potències Aliades** (Anglaterra, França i la Unió Soviètica). Aquest cop el conflicte es va desencadenar per les ànsies d'expansió i de guanyar poder econòmic i polític de les potències de l'Eix, ja que implicava disminuir la influència de les potències Aliades.

El problema va començar quan **Adolf Hitler**, el dictador alemany nazi, va arribar al poder l'any 1933 i va començar a incomplir el Tractat de Versalles (1919): va augmentar la industria militar, va impulsar una reorganització armada i va annexionar Àustria al seu territori. Tot i això, el motiu immediat va ser la invasió de Txèquia per part d'Alemanya i d'Albània per part dels italians (1938). Un any després, al 1939, Alemanya va envair Polònia, llavors França i Anglaterra va declarar-li la guerra. Seguidament, va continuar la seva expansió cap al nord: Dinamarca, Noruega, Bèlgica i Holanda. Les aspiracions posteriors varen ser París, que va caure rendida als alemanys, i Londres, que malgrat ser bombardejada els alemanys van ser derrotats.

Mussolini i Hitler

L'any 1941 Mussolini, eclipsat pel gran èxit dels alemanys, va voler conquerir Egipte i Grècia, però no va poder. Un any després Hitler i va enviar tropes a controlar la situació a les dues zones i van ser derrotades a la **batalla d'Almenar (1942)**, i així, les tropes varen retirar-se cap a Itàlia. Paral·lelament, Alemanya va intentar envair la Unió Soviètica, de fet, van arribar a prop de Moscou però l'ofensiva soviètica i l'arribada del fred els va fer retrocedir; finalment van ser derrotats l'any 1942. No obstant, a Alemanya i els territoris conquerits s'estava duent a terme el **genocidi jueu**. Pel que fa al Japó, l'any 1941 va bombardejar el vaixell estatunidenc **Pearl Harbor**, això va desencadenar que els EEUU s'unissin al bàndol de les potències Aliades. El Japó es s'havia fet amb el domini de les illes del Pacífic, gran part del sud-est asiàtic i la Xina; va perdre posicions a conseqüència de la seva derrota a la **batalla de Midway (1942).**

[40] **Simone de Beauvoir** (1908-1986) novel·lista, escriptora, professora, filòsofa i feminista francesa.

Les condicions ja començaven a ser desfavorables per les potències de l'Eix però la situació va arribar al seu punt culminant al **1944** amb el contraatac de les potències Aliades. Per una banda, els Alemanys es van veure acorralats d'ençà del **desembarcament de Normandia**, que els va fer recular fins a Alemanya i van firmar la seva rendició a Berlín al **1945**. Pel que fa el Japó, els EEUU van accelerar el procés de rendició enviant dues bombes atòmiques, una a **Hiroshima** i l'altre a **Nagasaki**; l'any 1945 el Japó va firmar la rendició.

Pel que fa a la dona, la situació de la Primera Guerra Mundial es va repetir però aquest cop amb més profunditat: les dones van participar activament en el conflicte armat i van adquirir més rellevància. Espies angleses, pilots d'aviació soviètiques, resistents franceses, sanitàries alemanyes... En definitiva, les dones van poder implicar-se en més àmbits.

Un exemple varen ser els Estats Units, on l'any 1962 es va crear el **Cos de l'Exèrcit de Dones** (**Women's Army Corps** - WAC) que va encarregar-se de la formació de les dones per tal que poguessin desenvolupar funcions auxiliars. Al final de la guerra s'estima que 150.000 dones van inscriure's a aquesta acadèmia militar per dones i es van unir al exèrcit.

La dona va ocupar els llocs de treball desocupats pels homes, que havien hagut de marxar a la guerra. Això els va proporcionar més independència econòmica i tanmateix, més llibertat que, amb el final de la guerra, es va veure amenaçada. L'any 1945 amb la fi de la guerra els homes van tornar als seus llocs de treballs i les dones van tornar a adquirir els seus rols tradicionals. Algunes d'elles van resistir-se a tornar als rols tradicional i això va crear una situació de tensió social i política. Per una banda, la dècada dels 50 va significar un retrocés pels drets de la dona, però d'altra banda, va servir d'estímul per activar el moviment feminista dels anys seixanta.

Franquisme (1939-1975)

El **Franquisme** és el període històric en el qual Espanya va estar sota el mandat del dictador **Francisco Franco (1975)**[41]. El règim franquista es va instaurar al finalitzar la Guerra Civil Espanyola (1933-1936), que va enfrontar el país durant dos anys. Franco va obtenir el títol de *Caudillo*[42] i va acaparar el **poder absolut** de l'Estat. El Franquisme va inspirar-se amb els models dictatorials d'Alemanya (Hitler) i Itàlia (Mussolini): el règim es caracteritzava pel control absolut sota una persona, els tres poders bàsics (legislatiu, executiu i judicial), un sol partit, cap d'estat i govern, els moviments socials i l'exèrcit.

Francisco Franco

[41] Mirar nota 37

[42] ***Caudillo:*** terme que s'utilitza per designar un líder, ja sigui militar, polític o ideològic.

El Franquisme va ser un règim molt rígid que va comportar dues situacions: **a nivell exterior,** un aïllament econòmic i social; **a nivell interior,** un endarreriment dels drets socials i les llibertats de les persones, però sobretot de les dones. Després de la Guerra Civil el nivell de vida de la població va disminuir considerablement, a aquest fet va sumar-s'hi el suport al bàndol de les Potències de l'Eix durant la Segona Guerra Mundial, que va comportar enviar soldats a lluitar. Per acabar d'agreujar la situació, al acabar el conflicte mundial, **l'Organització de les Nacions Unides** (ONU) no va voler que Espanya, governada per un dictador, en formés part. Franco per intentar suavitzar la imatge de cara als altres països va promoure algunes iniciatives: entrada al govern de partits catòlics, amnistia per alguns presos de guerra... Tot i això, a nivell interior les censura i la supressió de les llibertats personals van mantenir-se.

El Franquisme apostava per un règim **patriarcal** i **catòlic**, en el qual el paper de la dona quedava restringit a la família. Tots els possibles **drets** que la dona havia guanyat al llarg dels últims segles varen esfumar-se: no tenien dret a heretar, no tenien dret a administrar els seus béns, no tenien dret a treballar si el seu home no ho volia. D'altra banda, el gènere femení implicava un tracte secundari i una restricció de llibertats respecte els homes molt evident. Per començar, les dones esdevenien majors d'edat més tard que els homes, a més a més, les noies no podien abandonar el nucli familiar fins els 25 anys i només podien marxar per casar-se o ser monges.

Els rols (masculí i femení) estaven molt definits per l'Estat i l'església. Des de l'educació, es separava als infants per gèneres i l'**objectiu** principal era formar-los pels papers o rols socials que haurien de desenvolupar en un futur. La *Sección Femenina*[43] s'encarregava de preparar a les noies, ensenyar les feines domèstiques i transmetre els valors essencials de caràcter maternal. Així doncs, quedaven ben definides les funcions de les dones a la vida: **casar-se, tenir fills i fer de mare.** El model de dona ideal era la **Verge Maria**: una dona obedient i submisa a la família. Les lleis així ho demostraven amb iniciatives com l'oposició a l'ús d'anticonceptius. Ni tant sols el temps d'oci de les dones era ben vist per la societat: la platja, el cinema o els balls eren activitats criticades des de les teories franquistes.

La fi del franquisme va arribar amb la mort del dictador, el seu predecessor, **Carrero Blanco**, va ser assassinat per ETA i aleshores la facció feixista va dividir-se. Tot i que el Franquisme no va seguir vigent en el govern, les idees del règim varen seguir presents en la societat i en moltes persones. Així doncs la conflictivitat política va continuar: mentre uns s'alegraven de la mort del Caudillo, d'altres treballaven per mantindré el Franquisme.

Així doncs, el Franquisme va suposar un parèntesis social, cultural i econòmic que va fer enrederir el país en comparació amb els avenços dels altres membres del món occidental. A nivell social, però sobretot a nivell dels drets de la dona, el Franquisme va ser una etapa molt dura; no només per la situació de desigualtat que va comportar, sinó per l'endarreriment del país.

[43] ***Sección Femenina***: institució creada l'any 1934 i dirigida per dones pertanyents a la Falange. Per una banda donava suport a la militància masculina del partit, varen encarregar-se d'inculcar valors a les dones de l'època.

Els anys posteriors, a **Espanya** es va avançar en tots els àmbits socials i econòmics. Tanmateix va passar amb la dona, un dels col·lectius que més va patir el règim de Franco. Juntament amb els moviments feministes de l'època, la igualtat de la dona poc a poc va deixar de ser una quimera.

Dels anys 60 fins la dècada dels 90

Aquest període històric es coneix com la **Segona Onada Feminista**[44], iniciada als anys 60 i que s'estén fins la dècada dels 90. El moviment feminista d'aleshores, també conegut com **neofeminisme**, creix considerablement i adapta postures més radicals, que contemplen altres temes més enllà del sufragi femení o la desigualtat de drets polítics. L'atenció de les feministes es focalitza cap a la **desigualtat no oficial**, implícita però que hi és present.

Manifestació feminista (1960)

Als **anys seixanta** augmenta considerablement el moviment feminista, això es deu bàsicament a la millora social. Encara que hi continua havent opressió i desigualtat pel que fa a la dona, la situació ha canviat positivament. Així doncs, es comencen a plantejar temes innovadors i polèmics com els **drets en la reproducció**, la legalitat de l'avortament o els mètodes anticonceptius... La llibertat sexual de la dona també esdevé un tema de preocupació així com la família i els fills.

Cap els anys 70 i 80, les **feministes negres** i **lesbiane**s reivindiquen el seu lloc en el moviment, tot i les lluites internes, es continua mantenint la força feminista. La dècada dels 80 significa un declivi del moviment feminista però, contràriament, el pensament s'estén per totes les modalitats educatives, com la biologia o la psicologia. Aquest accés absolut a la educació afavoreix a un coneixement més exhaustiu de la història de les dones i alhora, de la implicació femenina en aquests camps.

Kate Millet

Cal destacar, un altre cop, el paper de la **literatura** en la consciència feminista. Autores com **Betty Friedan**[45] amb la publicació de *La mística femenina*, o **Kate Millet**[46] amb el seu llibre *Sexual Politics* van servir per consolidar els pensaments del feminisme en un marc social nou, el segle XX, que exigia la renovació d'alguns aspectes.

[44] **Segona Onada Feminista**: fa referencia al moviment feminista de finals del segle XX. La **Primera Onada Feminista** va produir-se al segle XIX i principi del XX, i va tenir transcendència als EEUU i Anglaterra.

[45] **Betty Friedan** (191-2006) escriptora i teòloga feminista. En *La mística femenina* critica els rols femenins de les dones en a societat contemporània.

[46] **Kate Millet** (1934) es una feminista, escriptora estatunidenca i activista bisexual. En *Sexual Politics* critica la societat patriarcal en la societat contemporània i la literatura, ataca durament a escriptors amb ideals sexistes.

Del 1990 fins avui

Als **anys 90** es va iniciar una nova tendència feminista anomenada **Tercera Onada**. Aquest moviment neix d'ençà a les discrepàncies ideològiques amb el feminisme desenvolupat durant les dècades anteriors, els anys 60 i 70. Aquest nou feminisme també es coneix com **feminisme post-modern**, **post-estructuralista** o ***queer***[47] i s'estén fins a l'actualitat.

Manifestació feminista

El motiu principal d'aquesta desvinculació amb el feminisme desenvolupat les dècades anteriors van ser una sèrie de discrepàncies entre els dos moviments feministes i, sobretot, la necessitat de **renovar els ideals i el pensament feminista** propis de les dècades dels 60 i 70 que havien quedat enrere i ja no cridaven l'atenció de les noves generacions de feministes. Així doncs, les feministes de la Tercera Onada eren conscients de que els objectius a que havien d'aspirar les dones eren diferents, i ja no era necessari, com a principis de segle, reivindicar el sufragi femení, per exemple. En primer lloc, aquesta nova generació feminista **s'oposava a la definició de feminitat** que havien proposat dècades abans i que evidenciava les llibertats i els drets de la dona (blanca, heterosexual i de classe mitja-alta) però que oblidava per complert les altres dones: lesbianes, negres, pobres... La intenció d'imposar un **model universal** de definició de feminitat no va ser acceptada, i a partir d'aquí, el moviment va separar-se i estructurar en diverses branques que encaraven la seva actuació cap a uns objectius concrets que altres sectors del feminisme no compartien. D'ençà d'aquesta diversificat apareixen el feminisme filosòfic, el separatista, el lèsbic, el de la diferència, l'individualista, el radical, etcètera. L'última qüestió que va promoure a aquest rebuig al feminisme anterior va ser el canvi i el replantejament d'opinions envers diversos temes polítics, com la pornografia, la prostitució o la sexualitat.

1.5 MATRIARCATS

La història ens parla sempre de societats patriarcals en les quals el poder requeia sota a figura de l'home i les dones, en canvi, veien no gaudien de gaire llibertats. Aquest model de societat ha sigut el que s'ha repetit al llarg de la història i, per sort o per desgracia, mai s'ha donat el cas contrari, una societat dominada per dones.

[47] **Queer:** fa referencia a la ***teoria queer*** sobre el gènere que afirma que l'orientació sexual i el gènere de les persones són resultat de la construcció social i, per tant, no venen predeterminats per la naturalesa humana.

Hain, ritual selkman i yàmara

Hi ha molts **mites** sobre societats on les dones exercien un domini absolut sobre els homes, com és el cas dels *selkman* o els *yàmara*[48], ètnies provinents de la Terra del Foc. La llegenda diu que les dones enganyaven els homes fent-los creure que eren éssers sobrenaturals que vetllaven pel manteniment d'aquell ordre social. Quan els homes van descobrir la mentida van començar a matar a les dones, establint així el seu domini. Ho van fer mitjançant un **ritual** (Hain), el mateix emprat per les dones, en el qual es disfressaven d'éssers estranys. El matriarcat costa de definir precisament per això, l'existència de mites i, a més a més, per la dificultat per acotar fins a quin nivell de poder es considera dominació.

La paraula **matriarcat** prové del terme llatí *mater* (mare) i el terme grec *archein* (governar), així doncs, no és difícil intuir el significat d'aquest mot. El matriarcat és una forma d'organització social que es basa en la figura de la **dona**, és a dir, el sexe predominant és el femení. La dona té una forta posició social, pren les decisions, esdevé la cap de família i tots els afers importants passen per ella.

Encara avui, no s'ha descobert cap cas de matriarcat a la història de la humanitat, però sí de **matrilinealitat,** un altre concepte relacionat amb les societats on les dones ocupen una posició respectada. En aquest cas, el llinatge familiar passa per la dona, és a dir, el nucli familiar es centra en la dona, així doncs, els fills reben el cognom de la dona, a mes, les filles hereten l'autoritat, els drets i les riqueses. D'altra banda, al llarg de la història també s'han donat casos de **matrilocalitat**, es tracta de societats on el marit, en casar-se, es trasllada a casa de la dona, totalment oposat a les cultures més pròximes a la nostra.

Actualment, es coneixen dues societats, ambdues a Àsia, amb una estructura matrilineal en la qual les dones desenvolupen un paper clau dins la família; són les següents:

- La regió de **Mosuo** (a les províncies de Yunnan i Sichuan, Xina) va estar aïllada del món fins al 970, després, tot i formar part de Xina, degut a les dificultats per accedir fins al nucli poblacional s'ha mantingut la **societat matrilineal**.

[48] **Selkman i Yàmara**: principals habitants de la illa de Terra del foc, tenen una cultura molt peculiar i van ser exhaustivament estudiats per l'etnòleg Martin Gusinde.

Mosuo

En la societat Mosuo la família es desenvolupa al voltant del la **matriarca**, que és l'element central de la família: s'encarrega de l'administració econòmica, de controlar el patrimoni, de porta capital a la llar i transmet el cognom a les filles. La família està constituïda per la mare, el seus germans i els fills i/o filles que pugui tenir. L'amant de la mare mai es trasllada a viure a la seva llar familiar, sinó que continua habitant a casa de la seva germana i desenvolupa el paper d'oncle.

La **llibertat sexual** és la característica principal dels Mosuo i el factor principal que permet a homes i dones tenir aquesta organització social. Als 13 anys, les noies Mosuo reben una cambra amb sortida a l'exterior. Les trobades sexuals tenen lloc a casa de la noia durant la nit, i l'única condició és que l'home sigui fora de casa abans de l'alba. La no existència del matrimoni permet que les relacions entre homes i dones es basin només amb l'afecte i l'amor, i no hi hagi lligams com els fills/es o els diners. D'altra banda, l'absència de matrimoni es tradueix amb més estabilitat al nucli familiar, ja que no està subjecte a conflictes de parella.

No obstant, l'home també té un **paper rellevant** en la societat: anualment les matriarques escullen a un home a qui delegen les responsabilitats polítiques i esdevé portaveu de la comunitat. L'equilibri de funcions entre els dos sexes i la igualtat entre ells, contribueix a la pau i l'estabilitat social.

- Els **Minangkabau** (Sumatra Occidental, Indonèsia) són la societat matrilineal més gran del planeta 4.000 milions d'habitants. Les **dones** no estan per sobre dels homes, però tenen un paper específic i important: s'ocupen de l'organització dels béns familiars, elles són les que hereten i gestionen el patrimoni i els recursos. Pel contrari, els **homes** s'encarreguen de les qüestions religioses.

Parella Minangkabau

La relació entre ambdós sexes implica una societat més solidària: homes i dones desenvolupen els seus rols socials pel bé de la comunitat, no individual. Aquesta estabilitat social explica la absència d'exèrcit.

Fins aquí, aquest viatge a través de la història de la humanitat des de la perspectiva femenina. En trets generals, aquests són els contextos històrics en els quals les dones van haver de conviure, els esdeveniments més rellevants i les persones més que han contribuït a la igualtat de gènere o, pel contrari, han fet més difícil l'assoliment d'una societat justa.

2. Actualitat

La posició social i la qualitat de vida de la dona ha evolucionat i retrocedit al llarg de la historia: l'Imperi Egipci va estar al càrrec de determinades dones durant certs períodes i en canvi, era impensable en plena Edat Mitjana que una dona pogués governar qualsevol territori.

Segons dades oficials de l'ONU: "les dones constitueixen la meitat de la població mundial, realitzen les dues terceres parts del treball que es fa al món, guanyen el 10% dels salaris totals i només són propietàries d´un 1% de la propietat mundial". Aquestes dades il·lustren la situació actual: les dones han aconseguit un lloc dins la societat al costat dels homes, però els drets i llibertats encara no s'han igualtat.

Aquest apartat intenta aplegar tots els matisos possibles d'una realitat complexa: la violència de gènere, les institucions que vetllen per les dones, les premiades Nobel, els casos de discriminació laboral, les dones esportistes.... I l'organitza catalogada en cinc apartats: àmbit de parella (amor), àmbit laboral, àmbit esportiu, àmbit familiar i àmbit sexual.

La realitat és complexa i pel comprendre-la una mica millor cal conèixer els valors socials, els estereotips, les tradicions, els moviments, les lleis i els **fets**; que la conformen i la defineixen. En relació a la dona hi ha milers de casos que es mostren una petita part de la realitat del sexe femení a dia d'avui. És cert, que entre homes i dones hi continua havent diferències evidents, però també és indubtable que s'han assolit moltes llibertats i drets amb el pas del temps, i a dia d'avui es continua progressant en aquest sentit. Tal i com va afirmar **Charles Fourier**[49], un filòsof francès, *el grau de civilització d´una societat es mesura pel grau de llibertat de la dona.* Així doncs, anem a descobrir quin grau de llibertat té la nostra societat.

2. 1 INSTITUT CATALÀ DE LES DONES (ICD)

Tal i com s'especifica en l'**Article 4.3** de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya[50] *"els poders públics de Catalunya han de promoure els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible."*. En relació a això, existeixen organismes de govern com l'**Institut Català de les Dones** (ICD), l'encarregat de dissenyar, impulsar, coordinar i avaluar les polítiques de dones i per a dones mitjançant el foment d'accions innovadores i prevenint i evitant la discriminació de gènere.

[49] **Charles Fourier** (1772-1837) filòsof i economista francès, socialista i crític del capitalisme amb ideals utòpics. És el primer en fer servir el terme feminisme l'any 1873.

[50] **Estatut d'Autonomia de Catalunya**: aprovat l'any 2006 és la norma institucional bàsica que defineix els drets i deures de la ciutadania de Catalunya.

Aquest organisme compta amb un gran equip humà i la col·laboració puntual de dones de diversos àmbits que treballen conjuntament per la consolidació d'una societat d'igualtat. L'ICD s'ocupa dels afers en relació les dones: elabora i proposa directius sobre les polítiques de dones, s'encarrega de dissenyar i vetllar pel compliment del **Pla estratègic de polítiques de dones**, així com també s'ocupa de l'execució i el seguiment dels seus programes d'actuació; d'altra banda, també coordina les relacions amb altres entitats i òrgans de govern i, per últim, s'ocupa i supervisa dels programes d'actuació relacionats amb les dones impulsats per altres organismes o des d'altres Departaments de la Generalitat. Per complir aquests objectius l'ICD concreta unes **línies estratègiques**:

- Vetllar per l'increment d'accions per la igualtat d'homes i dones
- Augmentar el valor i la visibilitat de les dones en el mercat laboral
- Millorar la coordinació administrativa de promoció d'igualtat entre homes i dones
- Ampliar els mecanismes de prevenció, detecció i eradicació de violència masclista

L'ICD no només s'ocupa de temes administratius i polítics, sinó que és una eina útil per a la societat que posa a disposició de la població una sèrie de **serveis** relacionats amb les dones. En primer lloc l'ICD promou i organitza activitats per a la ciutadania encarades sempre a fomentar el millorament de la situació social i qualitat de vida de les dones i a afavorir la igualtat. Paral·lelament, mitjançant l'agenda **Dones al dia**, l'ICD recull i fa difusió de totes les activitats relacionades amb les dones (fòrums, debats, exposicions...) que tenen lloc a Catalunya. D'altra banda, des de l'organisme es recolza i s'ajuda a les entitats que volen tirar endavant projectes o activitat a través de subvencions o facilitant espais on puguin desenvolupar les seves activitats. Per últim, l'ICD té un **Centre de Documentació,** molt exhaustiu i que reuneix innumerable informació i documentació envers les dones, destinat promou i facilita l'estudi de les dones a qualsevol persona interessada en el tema.

Finalment, l'ICD també es centra de manera més directa en determinats àmbits on les dones pateixen desigualtats amb la intenció de fomentar la igualtat d'oportunitats per ambdós sexes. Des de l'organització es realitzen iniciatives que eradiquin aquesta tendència masclista i assegurin una societat més equitativa. L'esport, els mitjans de comunicació, la cultura, la immigració o la violència de gènere són alguns dels àmbits on s'ha intensificat l'acció de l'ICD.

Pla estratègic de polítiques de dones

El **Pla estratègic de polítiques de dones** és l'element bàsic de regulació entre les polítiques específiques de cada departament i del govern amb les polítiques d'igualtat, que són competència de l'ICD. L'objectiu primordial és la incorporació de polítiques d'igualtat de gènere en les actuacions del Govern de la Generalitat que fomentin un tracte social més equitatiu entre dones i homes i l'eradicació de la violència de gènere.

Aquest document és un full de ruta on es detalla com i a través de quins mètodes s'han d'assolir els objectius proposats i, a més, contempla la perspectiva històrica de tots els avenços aconseguits anteriorment i de tots els aspectes on encara hi ha feina a fer.

El Pla estratègic de polítiques de dones treballa des de diferents àmbits i amb diferents estructures organitzatives per facilitar l'assoliment dels objectius: prioritzar les polítiques de

dones en les accions públiques; escolar i recollir la veu de les dones; via lliure a elaboració estratègies i mètodes que fomentin l'arribada de polítiques de dones a tots els àmbits de l'administració pública; treballar per acabar amb la violència de gènere i elaborar nous models de feminitat i masculinitat; etc. El camp d'actuació és molt ampli i, d'entre d'altres accions, també vetllen pel foment d'una sèrie de valors socials com l'empatia, la transparència, l'equitat o la quotidianitat.

Les accions i propostes del Govern sobre polítiques de dones en diferents àmbits són custodiades per l'ICD, els **pressupostos** i els **diagnòstic de gènere** són dos exemples del control de la correcta aplicació de les polítiques de gènere en el marc governamental:

- **Pressupostos:** estudi dels pressupostos del govern i la proporció destinada a cada gènere. Homes i dones no tenen el mateix comportament econòmic (patrons consumistes, estalvi, inversions...) ni les mateixes prioritats de despesa, l'IDC conjuntament amb la Generalitat de Catalunya estan treballant perquè hi hagi una despesa pública adequada a les necessitats de cada gènere.

- **Diagnòstics de gènere:** examinació de les propostes polítiques per evitar la discriminació i garantir la igualtat. Els **diagnòstics de gènere** promouen l'aplicació de la perspectiva de gènere, que es basa en analitzar les propostes des del punt de vista masculí i femení per evitar desigualtats. Les accions polítiques del Govern en polítiques de dones són presents en tots els àmbits: joventut, immigració, habitatge... Algunes de les iniciatives són el foment de l'esport femení, l'ús d'un llenguatge no sexista o la contemplació de les diferències de salut entre homes i dones.

Consell Nacional de Dones de Catalunya (CNDC)

El **Consell Nacional de Dones de Catalunya** és un òrgan participatiu i consultiu que engloba associacions, entitats, consells i grups que estan relacionats (de forma directe o indirecte) amb polítiques de dones vinculades a l'àmbit polític, econòmic, social i cultural. Gràcies a iniciatives com aquestes es fomenta la possibilitat que les dones tinguin veu en l'elaboració i avaluació de polítiques de gènere.

Actualment, el CNDC està compost per gairebé quatre-centes entitats que estan relacionades directa o indirectament amb el paper social de les dones i la qualitat de vida de les dones. La inscripció a aquest òrgan està oberta a qualsevol col·lectiu formalment constituir, amb acords compatibles amb els del CNDC i sense ànim de lucre.

El del Consell Nacional de Dones de Catalunya consta d'una sèrie de **competències** que són les següents:

- Promoure la participació i associació de dones
- Esdevenir una eina de consulta sobre polítiques de dones
- Fer propostes a l'ICD sobre afers que afecten a col·lectius femenins
- Realitzar activitats, jornades i campanyes que fomentin la visibilitat de les dones
- Participar activament en fòrums i debats sobre dones.
- Emetre temes d'interès per a les dones que
- Vetllar per l'augment de presencia de les dones en el govern i altres àmbits on es prenen decisions

El CNDC treballa a diferents nivells mitjançant una estructuració que facilita el seu funcionament:

- El **Plenari** s'ocupa de totes les competències del CNDC.
- La **comissió permanent** és l'encarregada de la coordinació d'accions i projectes i, d'altra banda, representa el CNDC.
- Els **grups de treball** són grups temàtics reduïts (de més de tres persones) que s'ocupen d'un aspecte concret (violència masclista, dones grans, cultura...). Aquest mètode de treball afavoreix a l'intercanvi i aprenentatge mutu.
- Les **Assemblees Territorials de Dones de Catalunya (ATDC)** estan obertes a la participació i col·laboració de totes les entitats de dones amb l'objectiu d'afavorir la pluralitat i implicació de tots els col·lectius. Es reparteixen pel Catalunya mitjançant una divisió territorial.

2. 2 RECONEIXEMENT SOCIAL: PREMIS NOBEL

Els **Premis Nobel** són uns guardons que s'atorguen cada any a una persona que hagi sigut essencial en un camp específic o hagi tingut una carrera brillant. La iniciativa va sorgir del testament d'Alfred Nobel (1833-1895), inventor de la dinamita, que va donar gran part de la seva fortuna a la creació d'uns premis anuals que gratifiquessin la feina feta en els camps de la **física**, la **química**, la **medicina**, la **literatura** i la **pau**.

Alfred Nobel (1833-1895)

La primera dona en ser premiada va ser Marie Curie[51] l'any 1903 pels seus avenços en el camp de la radioactivitat. Va ser la primera persona en ser premiada en dos categories diferents (física i química), i a dia d'avui, només un altre home ho ha aconseguit igualar[52].

El reconeixement de l'èxit femení és un handicap que s'ha superat (a mitges) amb el temps i un exemple clar és l'augment del lliurement de Premis Nobel a dones, tot i això, només un 5% dels premis han estat guanyats per dones: en total 44. El **Premi Nobel de la Pau** és el més habitual entre les dones, 15 han sigut les premiades. No obstant, encara és un nombre massa petit que diu molt del tipus de societat en que vivim, tal i com va dir Thorbjoern Jagland[53]: *"No podem aconseguir la democràcia i una pau duradora en el món a menys que les dones obtinguin les mateixes oportunitats que els homes per influir en el desenvolupament de la societat en tots els nivells".* La igualtat de sexes i la influència que això comporta a aconseguir la pau i eradicar conflictes bèl·lics és un tema plantejat des del període de Revolucions del segle XVIII, i avui, en ple segle XXI no s'ha esvaït i segueix present.

[51] **Marie Curie** (1867-1934) va ser una física i química polonesa; juntament amb el seu marit varen ser els pioners en el camp de la radioactivitat.

[52] **Linus Pauling** (1901-1994) químic estatunidenc Premi Nobel de Química i de la Pau.

[53] **Thorbjoern Jagland** (1950) és un polític noruec i president del Comitè Nobel a Noruega.

La relació entre èxit i dones i entre pau i dones pot semblar massa rebuscada però és un fet que en el nombre de premiats no hi ha igualtat. Cal tenir en compte que la ignorància sobre els avenços femenins en investigació, medicina o l'elaboració de grans composicions literàries no implica que siguin inexistents. Per sort aquesta tendència cap els triomf masculins sembla canviar i al 2011 varen ser 3 les premiades al Nobel de la Pau[54].

2. 3 ÀMBIT PARELLA (AMOR)

L'home és qui pren la iniciativa en una relació?

La tendència ha canviat i els valors socials també, i així com les dones prenen la iniciativa a les relacions, el concepte de relació ja no és el mateix que abans. Sembla ser que es deixen enrere una sèrie de models i estereotips socials per permetre el pas a uns altres de nous. La societat actual té present aquest fet: els estereotips tradicionals de la parella poc a poc passen de moda, tanmateix com passa amb les **declaracions d'amor**, que ja no estan al dia.

Les relacions d'avui en dia són molt **més efímeres** i tant homes com dones són conscients que la majoria d'elles no duraran per tota la vida i potser, no sobreviuran a gaire més d'uns mesos. Aquest factor influeix a que hagi disminuït la importància del matrimoni i d'aquella suposada relació de parella que dura tota una vida, i en conseqüència, la implicació en les relacions també és inferior. Això però, no vol dir que la intensitat de les relacions, la tendresa i els sentiments siguin menys, sinó que es sap que tenen data de caducitat i un dia s'acabaran. La **innocència** d'aquell conte de fades on el príncep i a princesa s'enamoren bojament l'un de l'altre s'ha esfumat: la realitat està plena de princeses i prínceps que no troben el seu amor ideal i mentre, maten hores mortes amb altres nobles.

Paral·lelament, la desaparició de la parella sòlida i permanent ha implicat que els papers que desenvolupaven els membres de la parella hagin disminuït també. A aquest fet però, també hi ha contribuït dos factors més: la **igualtat de la dona** i la **llibertat sexual i amorosa**, i aquest últim ha permès l'aparició de parelles més diverses (gais, lèsbiques, amb diferències d'edat...). En aquest nou context, és una mica absurd que en una parella homosexual lèsbica l'home prengui la iniciativa, bàsicament perquè no hi ha.

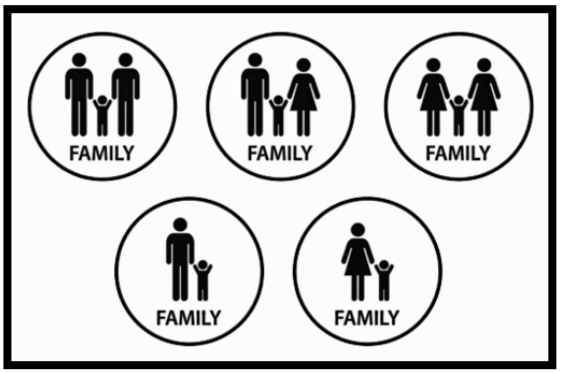

Així doncs, la llibertat sexual, la igualtat entre sexes i entre tendències sexuals han suposat un la fi d'alguns d'aquest patrons. L'home ja no ha de ser per norma qui pren la iniciativa en les relacions, sinó que poden fer-ho perfectament les dones. La igualtat de gènere és l'objectiu comú al qual es vol arribar, per tant, és coherent i evident que s'ha d'assolir en **tots els àmbits**. La llibertat de les dones ha de ser present totes les accions i situacions, fins i tot aquelles on

[54] Tawakkul Karman, Leymah Gbowee i Ellen Johnson-sirleaf.

fins ara les dones han gaudit d'una certa facilitat: igualtat és conquistar i deixar-se enamorar, pagar el compte, declarar-se, comprar bombons, obrir la porta a la teva parella... Ningú va dir que fos fàcil, i per guanyar a vegades també s'ha de perdre una mica, però en aquest cas, ni tant sols es perd sinó que les possibilitats augmenten: enamorar o deixar-se enamorar? Ambdós són factibles.

L'home ha de protegir a la dona?

Al voltant de la dècada dels anys 70, l'estudi anglès *Men's studies* va popularitzar el terme **masculinitat**, que fa referència als factors socioculturals que estableixen el rol i el comportament de l'home en la societat. La virilitat la crea i la modifica la societat mateixa, no ve preestablerta biològicament, i segons l'època i el lloc pot canviar; a més a més, no hi ha una única forma de masculinitat sinó que pot presentar-se de diferents maneres.

La masculinitat tradicional, aquella que s'ha heretat del passat, evita qualsevol tret femení i atribueix una sèrie de característiques a la personalitat dels homes: agressivitat, no submissió, poca emotivitat, manca d'empatia, domini, poder, violència, insensibilitat... Així doncs, la **masculinitat** dels homes es mesura per la intensitat d'aquests trets.

La tendència positiva de la masculinitat és la **cavallerositat:** l'atenció al benestar de les dones que implica respecte, protecció, amabilitat, cuidar els detalls, etc. Des de l'**educació** s'ha programat als homes perquè es sentint responsables de la protecció i la cura de les dones, com si elles mateixes no tinguessin capacitat ni medis per fer-ho. La culpa però, no és d'ells, la societat exerceix una **forta pressió** contra a tots aquells homes que no segueixen els límits marcats, que no tenen les característiques masculines establertes. És evident, que a totes les dones els encanta ser tractades amb cavallerositat: que les convidin a sopar, que els enviïn flors, que els comprin bombons, que les acompanyin fins a casa, que els hi obrin les portes... Però és injust continuant mantenint segons quins valors cavallerosos i suprimir els altres. Si realment es vol una societat igual s'ha de tractar i jutjar a les persones sense tenir en compte el seu sexe, amb respecte i consideració siguin homes o dones.

Tornant a la pregunta inicial, un altre factor que atribueix la protecció de les dones als homes és la diferència de necessitats. Psicològicament les dones tenim una necessitat superior a la dels homes d'estabilitat i comprensió, i en part, de **protecció emocional**. Socialment, es confon aquesta necessitat sentimental de les dones amb la protecció física i econòmica de la dona.

Així doncs, malgrat les tendències socials que atribueixen a l'home la responsabilitat de protegir a la dona, no és necessari que l'home desenvolupi aquesta funció. Actualment, les dones tenen autonomia econòmica i legal per superar qualsevol entrebanc, i de persones que no tenen suficient capacitat emocional per establir relacions de parella en plena igualtat hi ha tant homes com dones. Les relacions de parella són a gust del consumidor segons les necessitats individuals, cada persona busca en la seva parella una sèrie de característiques: potser estabilitat, potser més amor, potser protecció... En tot cas, cap estereotip hauria d'establir diferències entre ambdós.

Els homes només busquen sexe i les dones amor?

Cada persona és un món, sí. Siguem dones o homes, cadascú és com és: tenim uns gustos, uns interessos, una personalitat, un físic, unes ambicions, unes febleses... Però, ser home o dona influeix en ser com som? Aquesta pregunta és important en l'àmbit de la parella ja que els **patrons socials** indiquen que homes i dones no poden ser tractats iguals: les dones necessiten més amor i comprensió, per enamorar un home se l'ha d'ignorar, si a un home li agrada una noia farà tot el possible per aconseguir-la... i podríem continuar amb molts més. Però què passa amb totes aquelles persones que no segueixen l'esquema establert i no actuen com "totes les "dones" o com" tots els homes"? Masses *però* i masses excepcions potser, i aquí és on entra la psicologia per intentar oferir una visió objectiva.

Molts estudis de psicòlegs al llarg de la història intenten determinar quines diferències psicològiques i/o biològiques rellevants hi ha entre homes i dones. Tal i com indiquen alguns estudis homes i dones desenvolupen per separat més intensament algunes parts del cervell, aquest fet influeix a alguns trets de la personalitat:

- Les **dones** tenen més facilitats socials i a l'hora de relacionar-se amb els altres atès a que la seva capacitat verbal també sol està més desenvolupada que la dels homes. A més a més, les dones són més emotives i al implicar-se en un projecte o treball els hi és mes complicat deixar a part els seus sentiments.

- Els **homes** són més pràctics i així ho mostren els seus interessos i habilitats: mecànica, informàtica, ferreteria... La seva fisonomia, més robusta i amb més força física que les dones, crea una tendència a usar la violència. Pel que fa al treball, els homes tenen la capacitat d'implicar-se més objectivament, sense deixar-se influenciar pels sentiments ni les emocions.

Aquest grau de desenvolupament no es dona en totes les dones ni en tots els homes per igual i aquest és el primer motiu pel qual existeixen diferències entre les mateixes dones i els homes: no tots/es tenen aquestes característiques, ni amb la mateixa intensitat. A més a més, hi ha dos factors bàsics que intervenen a l'hora de definir la personalitat de les persones, siguin homes o dones, aquests són l'**entorn** i les **experiències**. És cert doncs, que el sol fet de ser home o dona ja ens encaminarà cap a tenir unes tendències o unes altres, però el nostre entorn en el qual creixem (família, amics i escola) té un paper bàsic en formar-nos com a persones i acabar de definir les nostres tendències, la nostra personalitat. Després, són les experiències que vivim les que ens influencien, ens matisen i ens fan canvia al llarg de la nostra vida.

Tot i això, també existeixen psicòlegs que opinen totalment el contrari, com és el cas d'**Allan Pease**[55] que està convençut de que les diferències psicobiològiques entre homes i dones són una realitat i també de que els homes busquen sexe i les dones amor. La justificació és molt senzilla: les dones aconsegueixen el que necessiten a través dels sentiments mentre que els homes ho troben a través del sexe. Aquesta necessitat sexual la produeix la **testosterona**, una hormona que es segrega en els òrgans sexuals dels mamífers i en els homes s'hi troba en gran quantitat. Al llarg de tota la història homes i dones han buscant el mateix, el canvi ha estat en els rols, que ja no són els mateixos que fa uns segles. Segons Pease la igualtat de la dona ha condicionat a que tinguin relacions sexuals més lliurament però tot i això continuen buscant quelcom més sentimental.

[55] **Allan Pease** és un expert en llenguatge corporal i altres temes de rellevància social. Ha sigut best-seller mundial.

La conclusió que es pot extreure d'aquestes dues visions dels interessos en la parella és que són un cúmul de factors els que actuen a l'hora d'influir-nos i determinar les nostres aspiracions, els nostres objectius i els nostres ideals. Realment, encasellar a totes les dones o a tots els homes dins d'un estereotip és impossible, cada un de nosaltres té matisos: experiències, vivències i personalitat pròpia que fan que sempre busquem el mateix en una relació o que les nostres prioritats canviïn en determinats moments. Tot i això, cal tenir present la psicologia de gènere preestablerta i les necessitats que ens implica, ja que aquestes, tot i que no siguin tangibles i ni tan sols siguem conscients molts cops que les tenim, segueixen estant-hi.

Violència de gènere

La **violència de gènere** és qualsevol acte violent que atempta contra una persona pel sol fet de tenir un gènere determinat: ser dona o ser home. Les vexacions i atacs poden estar exercits per part dels dos gèneres indistintament, per membres de la família, la parella o l'Estat. En la majoria de casos coneguts les víctimes són **dones** agredides psicològicament, físicament, sexualment...

Des de les institucions, com l'ONU o d'altres a nivell nacional, s'ha plantejat aquest problema social i conseqüentment la implicació ha augmentat. La violència de gènere és un conflicte complex, és per això, que s'hi està treballant més: en primer lloc, el **control** sobre les persones relacionades amb casos de violència de gènere ha augmentat i les mateixes víctimes tenen més recursos per estar i sentir-se protegides (denuncies, ordres d'allunyament, habitatges de protecció social...). D'altra banda, cada cop els **estudis psicològics** i **sociològics** són més i tenen com a objectiu comprendre millor aquests actes i intentar eradicar-los. Les **estadístiques**[56] també aporten una visió més exacte sobre la violència de gènere i ajuden a saber el grau d'implicació necessari i en quins sectors poblacionals cal més acció. Per últim i l'àmbit on més s'ha progressat és en el suport i ajuda a les víctimes.

Els darrers quatre anys hi ha hagut una **tendència decreixent** de víctimes de violència de gènere. Les estadístiques mostren que any rere any les agressions sexuals han disminuït molt considerablement, de més de 500 víctimes al 2008 a poques més de 300 al 2012. També el nombre d'agressors ha sofert un descens important, sobretot pel que fa als agressors menors d'edat. Hi ha tendències que no canvien: mentre que les víctimes solen tenir de 10 fins a 30 anys majoritàriament, els agressors es concentren a la franja d'entre 20 i 40 anys. Tot i la positivitat d'aquestes xifres esperançadores, no cal oblidar que molts casos d'agressions i violència de gènere no s'arriben a denunciar mai, per tant, aquestes dades estan subjectes als casos dels que es té constància.

[56] Provinents de l'INE **(Instituto Nacional de Estadística)** i altres consultes a la població.

Els casos extrems de violència de gènere no han disminuït: les dones mortes continuen sent les mateixes. Cal tenir en compte però, que els recursos i les campanyes contra la violència de gènere han augmentat donant més cobertura a les víctimes. Les conclusions que se'n poden extreure d'això són que malgrat que l'augment d'implicació institucional l'efectivitat no ha sigut l'esperada.

La violència de gènere també inclou les mutilacions femenines que es produeixen any rere any. Aquesta pràctica consisteix en extreure mitjanant mètodes més o menys rudimentaris i professionals el clítoris a les adolescents. Davant les campanyes d'educació i publicitat sembla ser que, tal i com mostren les estadístiques, ha disminuït molt considerablement el nombre de nenes que son mutilades anualment. La relació entre la taxa d'immigració i aquesta pràctica és evident, ja que a les zones on hi ha més immigració es produeixen més mutilacions.

La violència de gènere és un problema mundial contra el qual ja s'han pres mesures per solucionar-lo: una iniciativa simbòlica és la celebració el **25 de novembre** del *Dia Internacional contra la Violència de Gènere*. A Catalunya, els efectes de la violència de gènere són pocs en comparació amb altres països però si parlem mundialment aquesta és la causa principal de mort entre les dones de 15 a 44 anys. L'Índia, malauradament, n'és un exemple: cada 20 minuts una dona és violada. Molts d'aquests casos no arriben a denunciar-se i casi cap agressor es condemnat.

2.4 ÀMBIT LABORAL

Els càrrecs alts els ocupen més homes que dones?

No hi ha xifres exactes sobre quants homes i dones ocupen els càrrecs més alts de la societat, però a través de fets actuals, és fàcil fer-se una idea. L'exemple en aquest cas ens l'ofereix el propi **Rajoy**[57], el president de l'Estat, que ha designat només un 28% de dones en els càrrecs alts del seu govern.

Potser això indica que les dones no estan prou preparades per tenir tantes responsabilitats? És estrany, però el nombre de **llicenciatures** no indica el mateix. Actualment a Catalunya hi ha més dones amb formació universitària que homes. Per obtenir una feina, a més a més de les aptituds i requisits essencials, és important la **formació** de l'aspirant/a, és a dir, si està llicenciat en una carrera universitària, si ha cursat algun cicle formatiu, si té el batxillerat, si ha fet cursets en alguna altra empresa... I observant el nombre de noies i de nois que segueixen estudiant i formant-se veiem que no és igual, ni es reparteix entre les diferents sortides acadèmiques de la mateixa manera.

[57] **Mariano Rajoy** (1955) polític espanyol actual president del Govern espanyol des de 2011.

Els **nois** tenen tendència a cursar cicles formatius de grau mitjà, en comptes del batxillerat; mentre que les **noies** encaren la seva trajectòria acadèmica cap a la universitat o fer un cicle formatiu de grau superior i, per ambdós casos, han de cursar el batxillerat. Això queda transmès en l'alumnat de les universitats, on hi ha més noies que nois i, posteriorment, els resultats també afavoreixen a les dones: més llicenciades que llicenciats.

De l'elecció dels estudis no obligatoris en podem treure més conclusions: en primer lloc, que els nois són més propensos que les noies a abandonar els estudis abans d'acabar-los; i després, pel que fa a la formació d'adults, la diferencia entre homes i dones augmenta tal i com augmenta l'edat: això ho veiem sobretot a la franja dels 51 a 64 anys, on **3456** homes decideixen estudiar enfront de **9469** dones.

Així doncs, tornant a la qüestió inicial, si tenim en compte la formació (lleument favorable a les dones), per què hi ha més ocupació masculina que femenina? I per què els càrrecs alts els ocupen més homes que dones? Podem elaborar dues hipòtesis tenint en compte les dades d'atur i treball.

La primera hipòtesi es basa en la **tradició**, que jugava i continua jugant un paper important en l'àmbit laboral. Tan sols fa un parell de segles que les dones van començar a treballar de forma habitual i remunerada, i encara a dia d'avui, no s'ha aconseguit que el sou sigui el mateix. Poc a poc es van assolint més igualtats però encara queda per aconseguir una societat caracteritzada per una igualtat equitativa i sana, on realment es valori pels mèrits personals i no pel gènere de l'assalariat.

La segona hipòtesi es basa en la tendència, per part dels homes i de les dones, a elegir un treball d'un determinat **sector econòmic**. La majoria de dones té una feina relacionada amb el sector dels serveis i molt poques es dediquen a l'agricultura o a la construcció. Els homes, en canvi, estan més repartits entre tots els sectors econòmics: agricultura, indústria, construcció i els serveis. Aquest fet és positiu (pels homes) en dos sentits, en primer lloc, perquè les crisis sectorials no tenen tanta repercussió en l'augment de l'atur masculí, i en segon lloc, perquè augmenta el ventall de possibilitats dels homes.

Així doncs, si tenim en compte el nombre d'homes en els sectors de l'agricultura o la construcció en comparació amb les dones que hi treballin, és coherent que, hi pugui haver més càrrecs alts dirigits per homes. No obstant això no treu que en els sectors de la industrial i els serveis, on hi treballen més dones que homes en molts casos, hi hagi preferències a l'hora de nombrar els directius. La **preparació** i la **professionalitat** haurien de ser les prioritats a l'hora de designar un càrrec important a un treballador/a.

La única lectura positiva d'aquesta situació és que cada vegada més es deixen enrere les etiquetes de gènere i tant homes com dones poden arribar a alts càrrecs. Un exemple d'aquesta iniciativa és la **Unió Europea**: al descobrir que només **un 14% dels alts càrrecs** de les gras empreses europees eren dones, van iniciar un debat sobre si cal imposar mesures legals per augmentar la contractació de dones. L'objectiu que s'han marcat és augmentar la xifra fins el 40% al 2020. Així doncs els fonaments cap a la igualtat ja marquen el camí a seguir, ara falta esperar a que tot faci el seu curs.

Una dona i un home tenen el mateix sou per una mateixa feina?

A Catalunya hi ha una diferencia salarial entre homes i dones d'un **16%,** i varia a mercè de quina sigui la feina, de les hores laborables i de l'edat del treballador/a. No obstant, el sexe del treballador/a segueix sent un motiu de pes a l'hora de determinar el sou.

Fins fa poc més d'un segle, la diferència entre ocupació masculina i femenina era immensa, i aquest factor influenciava els salaris de les treballadores. Avui dia, l'**augment d'oportunitats** de les dones i la **crisis econòmica** han afavorit a que d'ençà el 2006 les taxes d'ocupació femenina i masculina gairebé s'equiparin: 68% (homes) i 56% (dones)[58]. Els homes encara segueixen estant lleugerament per davant de les dones però l'augment de població activa femenina ha incrementat molt en els últims anys i de **1141,5** milers de dones s'ha passat a **1759,5**, un bon augment. Sembla ser a més a més, que la taxa de creixement ocupacional continua sent ascendent per les dones (tot i que en un 0,5%) i pels homes és totalment negativa i en constant disminució.

Així doncs, si gairebé hi ha el mateix nombre de dones que d'homes actius, per què continuen havent diferencies salarials? La societat és complexa i la seva evolució és lenta i costosa, però poc a poc, es veuen resultats. No obstant, els antics patrons i estereotips socials eren molt rígids i van arrelar una sèrie de valors que deixaven clar que les prioritats de la dona era ocupar-se de la llar i de l'educació dels fills. El **problema actual** és l'aplicació d'aquests patrons socials en societats i contexts totalment diferents i contraris, més modernes, on les necessitats i les preocupacions dels éssers humans ja no són les mateixes que abans.

Això fa que malauradament, les dones no només hagin de lluitar contra les injustícies constantans com els salaris més baixos o menys oportunitats, sinó que en alguns casos també entren a joc l'aspecte físic i altres trets que una mateixa no pot controlar. Aquest és el cas de **Lauren Odes**[59], ex-dependenta d'una botiga de llenceria, que va ser acomiadada per tenir uns pits massa voluptuosos; o el de **Melissa Nelson**[60], assistent dental acomiadada per l'atracció física i sexual que sentia el seu superior cap a ella.

Les **diferències de sou** és el problema més gran al qual s'afronten les dones treballadores de l'actualitat. Malgrat que la taxa disminueix any rere any, encara no hi ha igualtat salarial.

---

[58] Dades proporcionades per l'ICD a través de l'**Idescat** (Institut d'Estadística Català)

[59] **Lauren Odes**, de vint-i-nou anys, és una estatunidenca famosa per haver estat acomiadada a causa del seu físic. Treballava en una botiga de llenceria i els seus caps, ortodoxos conservadors, van al·legar que era massa sexy.

[60] **Melissa Nelson**, de trenta-dos anys, és una estatunidenca acomiadada pel seu superior per ser massa atractiva. El motiu que va presentar va ser la temptació que sentia en mantenir-hi relacions sexuals i ser infidel a la seva dona.

Hi ha feines de dones (dona de fer feines) i d'homes (mecànic)?

Els interessos dels homes i les dones no són iguals, mentre que ells prefereixen carreres de l'àmbit tecnològic o científic, elles obtén per les humanitats o ciències socials. No obstant, és important comprendre que aquesta tendència no impedeix que tant homes com dones s'interessin per altres tipus d'àmbits.

A part dels requisits físics, psíquics o formatius que puguin requerir segons quines feines, molts cops, les empreses s'exculpen de no contractar dones al·legant el problema afegit de la **maternitat** i la **implicació familiar** que comporten. Aquest temor no és justificat: actualment, tant homes com dones poden demanar la baixa per paternitat o maternitat. A més, les exigències laborals, a causa dels efectes de la crisis, restringeixen molt els dies de baixa, per això mateix, les recents mares intenten incorporar-se als seus llocs de treball ràpidament. Així doncs, les feines no haurien considerades per un o l'altre sexe, sinó que la prioritat principal dels empresaris hauria de ser contractar els treballadors millors qualificats.

Sostre de vidre

El **sostre de vidre** és una barrera infranquejable i invisible que la societat i les mateixes dones han construït, i s'encarrega de limitar la carrera laboral de les dones. Malgrat que no existeixen lleis que directament impedeixin l'ascens de les dones en els llocs de treball, hi ha una sèrie d'estereotips i factors que no permeten que les dones s'equiparin amb els homes. Sí, a simple vista la **igualtat** està present: ambdós poden accedir a qualsevol feina; però hi ha dos fets que contradiuen i posen en evidència aquesta "igualtat": en primer lloc, la majoria de **càrrecs alts** els ocupen homes, i en segon lloc, les poques dones que ocupen alts càrrecs cobren **sous molt inferiors** als dels homes. Així doncs, quin és el problema? **Poca autoritat?** En altres àmbits, com a la llar familiar, les dones s'imposen amb facilitat. **La maternitat?** Amb les ajudes i subvencions les empreses i les pròpies treballadores poden superar-ho. **Manca de preparació?** Cada any es llicencien més dones que homes. És aquesta barrera invisible la que impedeix l'ascens fins al capdamunt, però cal, entre tots, aconseguir acabar amb aquesta tendència, amb aquest rebuig a que les dones ocupin alts càrrecs perquè, al cap i a la fi, algunes de les aspirants estan molt capacitades i de persones sense aptituds per exercir el poder hi ha tant homes com dones.

Discriminació positiva

La discriminació positiva són totes les mesures legals i socials que s'imparteixen per tal que els actors més desfavorits assoleixin més llibertat. En aquest cas totes aquestes iniciatives van encaminades a que les dones aconsegueixin estar al mateix nivell d'oportunitats que els homes. L'objectiu de la discriminació positiva és **millorar la qualitat de vida** de les persones menys afavorides i **disminuir els problemes** socials que això els comporta.

La discriminació positiva aconsegueix acabar amb les desigualtats i situacions com l'exclusió de les dones del mercat de treball, que afecta negativament provocant un descens del capital humà disponible. Un altra problema que s'eradica amb aquestes mesures són les discriminacions salarials que afecten, de nou, negativament sobre l'economia domèstica.

A vegades però, aquestes mesures no són del tot positives i això genera moltes crítiques. En primer lloc, perquè la seva eficàcia és relativa (no sempre s'assoleixen els resultats esperats) i posteriorment perquè pot comportar danys col·laterals no previstos. A les empreses, per exemple, imposar-los la taxa d'homes i de dones que han de contractar no els ajuda a disminuir despeses ni a augmentar la seva qualitat perquè de persones que saben fer bé la seva feina hi ha homes i dones, de la mateixa manera que hi ha que ho fan fatal. Així doncs, la discriminació positiva no contempla les necessitats concretes d'una empresa com pot ser contractar una plantilla íntegrament de dones, o viceversa. Aquest mesures desfavoreixen als homes i no sempre són positives per les dones, per això generen tant de debat polític i social.

2. 5 ÀMBIT ESPORTIU

Els homes practiquen més esport que les dones, i ho fan millor?

Actualment a Catalunya, en trets generals, els homes practiquen més esport que les dones. És un fet que les estadístiques recolzen: un 62% de dones no practica cap esport regularment, pel que fa a la població masculina només un 51%. Aquestes dades són globals, és a dir, contemplen els esports federats, els practicats per iniciativa pròpia i els practicats dins d'un gimnàs o espai específic. Així doncs, la informació que porten no és gaire exacta i no ens permet fer-nos una idea gaire elaborada.

Si ens fixen en els esportistes federats[61] la tendència s'accentua: hi ha **125313 noies** federades en front de **481176 nois** federats. La diferència és evident: els nombre de nois federats triplica a la xifra d'esportistes femenines. Això bàsicament es deu a que els esports més habituals, com el futbol, el bàsquet o el tennis, els seus practicants són gairebé íntegrament homes.

Pel que fa els esportistes d'elit[62] també es manté aquesta tendència masculina, malgrat que són poques les persones que es dediquen a l'esport professionalment a Catalunya, hi ha 305 homes i 254 dones federades. En molts esports les dones tenen una participació nul·la, com en tennis taula o la lluita, mentre que són els esports d'equip i els més freqüentats els que augmenten la xifra femenina, com és el cas de la natació i l'hoquei. El mateix passa amb els homes, tot i que en aquest cas, els esportistes estan més repartits en les diferents modalitats d'esport.

[61] Els **esportistes federats** formen part d'una Federació que s'encarrega dels afers relacionats amb aquell esport.

[62] Els **esportistes d'elit** participen en competicions d'alt nivell i exigència i dediquen moltes hores a l'esport.

Pel que fa a la qualitat dels resultats, no depenen del sexe de l'esportista, ni de l'edat, ni del color de pell, ni del seu pes ni estatura. Són altres qualitats i trets que contribueixen a que un esportista sigui bo i aconsegueixi triomfar en l'esport que practica. Tot resultat necessita un **treball previ** i una **implicació**, realment són aquests els valors que provoquen que un esportista ho faci millor que un altre: el temps que hi dedica, les ganes que hi aplica i els esforços que és capaç de fer.

En aquest cas, la personalitat i el sexe poden condicionar a tenir més afinitat cap a la pràctica de l'esport, i alhora, ser nen o nena implica que la societat i l'educació t'encamini cap a quins esports has de triar. Un exemple és el **boxa amateur**[63]: aquest estil d'esport (violent i on s'usa la força física) no és habitual que sigui presentat a les noies d'una forma atractiva o directament, es descarta la possibilitat de que una noia pugui practicar-lo. El resultat? Hi ha és de **600 homes** federats mentre que només hi ha **27 dones** el practiquen. El simple fet d'atribuir un esport a un sexe determinat, com el patinatge artístic a les noies o el motociclisme als nois, produeix unes conseqüències socials immediates ja que els mateixos pares encaminen els fills cap a uns esports determinats. Aquesta tendència sexista no és justa amb la finalitat bàsica de l'esport quan ets un infant: la seva pràctica hauria de ser simplement per plaer.

Hi ha esports d'homes (futbol) i de dones (gimnàstica rítmica)?

Tal i com ho defineix l'Enciclopèdia Catalana l'**esport** és un *sistema ordenat de pràctiques corporals fetes en competició, en exhibició o per afecció i fonamentades en el màxim rendiment no utilitari degudament mesurat, que té com a objectiu aconseguir la victòria, la millora física, el rècord o l'esbargiment.* En cap moment es planteja la incapacitat, per part d'homes o de dones, de practicar esport; així doncs, podem entendre que tant homes com dones estan completament capacitats per practicar qualsevol esport que desitgin i es proposin. No obstant, atribuir un esport a un sexe és habitual: el patinatge, el twirling o la natació sincronitzada són esports femenins, mentre que el futbol americà, el boxa o la lluita lliure són esports relacionats amb homes. Aquesta tendència humana a etiquetar-ho tot incumbeix també l'esport, però en aquest cas la relació no és vàlida ja que no existeixen fonaments objectius i reals.

[63] **Boxa amateur:** esport de contacte on els dos contrincants lluiten, són competicions de menor nivell que el boxa professional.

Així doncs, per què hi ha esports que gairebé només el practiquen dones i d'altres que només homes? La societat directa o indirectament repercuteix a aquesta **tendència sexista**. Tant homes com dones tenen atribuïts una sèrie de prejudicis, d'adjectius que ens encasellen en molts àmbits i situacions quotidianes, i l'esport, és un d'ells. Infinitats de vegades es repeteix la frase "*aquest esport és de nenes*" o preguntes de l'estil "*i no t'agradaria més un esport més femení?*". Error. Cal saber diferenciar: un esport practicat per dones no el converteix en un esport per a dones, això només mostra que hi ha una clara tendència favorable per part de les dones a practicar-lo, res més.

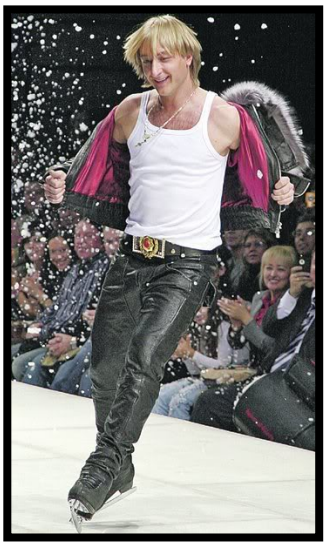

Yevgueni Pliúshchenko

Els interessos i les capacitats físiques són dos influències de pes alhora de l'elecció d'un esport; no obstant, aquests factors no impliquen que cap dels dos sexes estigui impossibilitat de practicar els altres esports. Les dones o els homes que s'arrisquen i practiquen esports no gaire freqüentats per persones del seu mateix sexe són exemples clars de superació, tant de barreres físiques com socials. Aquest és el cas de **Laia Sanz**[64]**,** campiona del món en el seu esport, el motocròs; o de **Yevgueni Pliúshchenko**[65], un patinador artístic rus tres cops campió del món fins al moment.

Els esports practicats per homes estan més televisats i seguits?

Afició en un partit de futbol del FC Barcelona

S'han de tenir en compte tres factors: en primer lloc, hi ha més homes que **practiquen esport**, a mes a més que els **esports més practicats** la majoria dels esportistes són homes (és el cas del futbol) i per acabar, que l'esport és **un dels màxims interessos** dels homes mentre que per les dones és dels últims. Es comprensible que, sabent això, els mitjans de comunicació apostin per televisar els esports i competicions masculines, bàsicament per obtenir nivells d'audiència alts. Així doncs sí, els esports practicats per homes són més seguits i, en conseqüència, més televisats.

[64] **Laia Sanz** (1985) és una esportista catalana de renom en les disciplines motociclistes del trial, el raid i l'enduro. Ha estat 12 vegades campiona del món i campiona d'Espanya en diverses modalitats i varis cops.

[65] **Yevgueni Pliúshchenko** (1982) és un patinador rus tres cops campió del món, vuit cops campió del seu país i ha participat en mundials i altres tornejos de renom.

2.6 ÀMBIT FAMILIAR

Les dones s'encarreguen majoritàriament de les feines de la casa?

La vida dins de la llar familiar és difícil de definir i generalitzar ja que existeixen molts matisos diferents i, a més a més, la intimitat i la desconeixença juguen un paper important. Cada família és un món i depèn molt de l'organització familiar i de les aptituds domèstiques i acords de parella qui i en quina mesura fa les feines de casa. No obstant, hi ha evidències que no són difícils d'intuir: la incorporació de la dona al mercat laboral no ha anat acompanyada d'un repartiment equitatiu de les feines domèstiques.

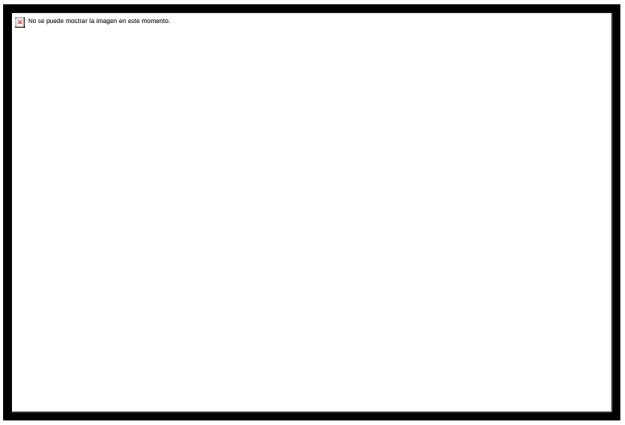

Segons les dades d'INE (***Instituto Nacional de Estadística***) les dones dediquen més temps a les tasques domèstiques que els homes, és a dir: rentar, netejar, cuinar, fer els llits, treure la brossa... En total dediquen **dues hores i quart més** que les seves parelles. Des del 2003, la diferència ha disminuït atès que els homes han augmentat la seva implicació 40 minuts més, no obstant, el marge continua estant present.

L'organització i costums familiars també depenen molt de l'**educació** que han rebut els pares d'avui dia. Ells mateixos apliquen el que van viure durant la seva infantesa i adolescència a casa. A la majoria de famílies la dona s'encarregava de totes les feines de casa i de servir l'home quan aquest estava casa. L'única diferencia venia donada pel nivell adquisitiu de la família, evidentment, el fet que hi haguessin problemes econòmics a casa solidaritzava a tots els membres de la família, pare, mare i fills, i entre tots intentaven col·laborar per mantenir un funcionament de la llar raonable.

A dia d'avui, les dones també treballen i s'han de dividir entre **casa i feina**. Malgrat haver aconseguit incorporar-se al mercat laboral, les tasques domèstiques, abans absolutament responsabilitat seva, no s'han aconseguit repartir entre homes i dones. El **70% dels homes** no s'implica de cap manera a les feines de la llar o es limita a "col·laborar" (mirar-s'ho, animar, acostar l'escombra a la dona, passar els plats, etcètera), mentre que només un 30% comparteix responsabilitats amb la seva parella. En les llars on només s'encarrega un dels membres de fer la feina predominen clarament les dones, un 50% d'elles treballa i més a més fa les tasques domèstiques; en canvi, els casos inversos només incumbeixen un 2'4% d'homes.

La repartició de les tasques domèstiques és un tema complex: cada parella és un món i el punt d'equilibri està en acordar entre tots dos quin repartiment de tasques es vol fer. A Noruega un equip d'investigadors i sociòlegs va descobrir un fet estrany, el risc a divorci augmentava un 50% més en aquelles llars on s'aplicava un repartiment de tasques entre l'home i la dona. Els responsables van atribuir aquest fet al fenomen de les **parelles modernes** i els seus particulars valors: a dia d'avui s'imparteix la distribució de tasques així com la concepció sagrada del matrimoni ha canviat. El món canvia i la societat també: ara homes i dones treballen fora de casa, per tant, seria just que els dos ho fessin també dins.

L'home és qui porta diners a casa i finança la família?

Els temps han canviat: les dones treballen i tenen (gairebé sempre) les mateixes oportunitats que els seus companys; a més a més, la **crisis** ha creat la necessitat d'entrada de capital a les famílies, l'aporti la mare o el pare.

És cert, que en el model de família de **classe mitjana tradicional** (popularitzat al segle XX), la dona no treballava però s'havia de dedicar a les tasques domèstiques i l'educació dels fills. Aquest sistema d'organització familiar, de fet, ha estat el més comú al llarg de la història: des de la **prehistòria** el repartiment de tasques s'ha basat en que les dones es quedessin cuidant de les criatures i la llar mentre que els homes sortien en busca de recursos i aliments. Amb el **capitalisme** tot això ha canviat: la prioritat actual és aconseguir diners per viure (o sobreviure) i tenir una vida més o menys digne. Poques famílies actuals poden permetre's el luxe de que un dels adults no treballi o no desitgi fer-ho. Tant els pares com les mares no tenen la llibertat d'optar a deixar de treballar i dedicar-se a l'educació dels fills. No obstant, sí que és cert que avui dia hi ha famílies amb un nivell de vida benestant en les quals la dona no treballa i es dedica a tenir cura de la casa, cuinar, practicar algun esport i/o estar a disposició dels fills.

La **crisis econòmica** és un altre factor aleatori afegit. El mercat laboral no depèn dels ciutadans/es, homes i dones estan sotmesos a l'atzar i la fortuna de l'oferta de treball. En una situació actual on hi ha milers d'aturats, la formació que es pugui tenir per dedicar-se a una determinada feina no garanteix la contractació. Per això, moltes famílies han de conformar-se amb horaris laborals poc flexibles, en que només treballi el més poc qualificat i en una feina mal remunerada o en que tots dos estiguin a la cua de l'atur. En aquest sentit, la implicació amb els fills i la cura de la llar també depèn molt de l'ocupació laboral. D'altra banda, és cert que les dones tenen més **risc a la pobresa** que els homes, això ve donat per desigualtats laborals, com els sous més baixos o la nul·la participació en alguns sectors econòmics. No obstant, cada cop més homes tenen dificultats per a trobar feina mentre que la **discriminació positiva** ha afavorit a les dones.

Bàsicament, a dia d'avui la necessitat ha fet canviar la societat i, gràcies a la discriminació positiva, les dones han pogut fer-se un lloc en el món laboral. Les famílies ja no depenen del pare (*pater familias*[66] a l'Antiga Roma) sinó que el paper de la dona treballadora, la possibilitat i necessitat de que la mare ajudi econòmicament la família a fet canviar aquest model.

L'educació i l'atenció dels fills/es depèn més de les dones?

Ja a la prehistòria el repartiment de tasques va estipular que les dones s'encarreguessin de l'educació dels infants i els homes proveïssin a la família de recursos i aliments; aquesta distribució tenia com a objectiu facilitat la supervivència. Moltes civilitzacions han seguit un mateix patró familiar no gaire diferenciat: la mare s'encarrega de les feines de la llar mentre que és el pare el que treballa i porta diners a la família. El problema s'ha produït quan la societat ha canviat les seves formes de vida i d'organitzar-se però els patrons socials s'han mantingut igual.

[66] ***Pater familias*** és l'estatus del pare dins la família romana: tenia el màxim poder a la llar romana.

Poc a poc, les **tendències socials** han anat canviat però algunes encara segueixen vigents, com aquesta mateixa: l'educació depèn de les mares. Un exemple és a Espanya, on la majoria de població aspirava en la seva vida a casar-se, construir una família i passar la resta de la seva vida amb aquella persona; i malgrat no haver cap llei que estipules un model de família, la rigidesa del **patró tradicional** (mare, pare i fills) dificultava l'aparició d'alternatives. Això ha canviat: la llibertat ha condicionat a que hi hagi més diversitat. A dia d'avui la família "convencional" continua vigent però la societat també accepta amb normalitat altres tipus de família: monoparentals, homosexuals, sense fills, sense casar-se... Aquest fet, 50 anys enrere semblava impensable, l'època franquista[67] i el catolicisme van influir molt fortament en la població i van introduir valors socials i de la família molt estrictes, i incomplir-los implicava destacar negativament.

Afortunadament, la societat ha canviat i s'ha modernitzat, això ha implicat que a dia d'avui els patrons tradicionals no es puguin aplicar a totes les famílies: no a totes les famílies hi ha mare i pare, a vegades, hi ha dues mares o només una i cap pare o el contrari. Per això, a dia d'avui aquesta distribució **no és vàlida** i són poques les famílies segueixen aquesta organització: la mare es queda a casa i el pare aporta capital a la família.

L'aparició de la **baixa per paternitat** il·lustra aquest fet, ja que tant la mare com el pare tenen la possibilitat d'escollir un període de descans laboral per tal de dedicar-se al seu fill/a. Exactament, i tal i com acorda la *Ley de Igualdad* aprovada el 2007, el pare té dret a 15 dies actualment. La iniciativa és molt bona ja que equipara a la mare i al pare i permet que ambdós puguin gaudir del seu fill, tot i això, té algunes qüestions negatives: en primer lloc, amb la crisis han disminuït les ajudes concebudes i gairebé són insignificants i, en segon lloc, ja fa temps que el govern té intensions d'augmentar el període de paternitat, però encara no ho ha aprovat.

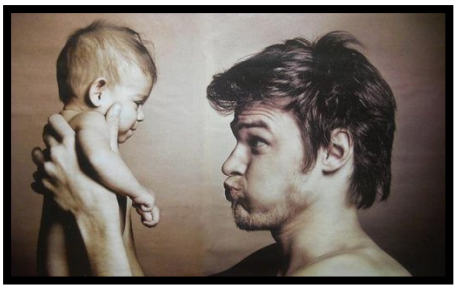

Tenint en compte la possible petició de paternitat i maternitat, cal també considerar l'interès per part del pare o la mare de passar temps en família i les seves prioritats personals. Les enquestes demostren que les dones donen més importància a passar temps amb la família que els homes. Aquesta informació tampoc és tant vinculant, ja que a part de les ganes i la intenció cal disposar de temps disponible, i aquest sol ser un problema. La solució l'aporten les mainaderes o les guarderies, persones o espais on els pares poden confiar-hi els fills.

Les conclusions que podem extreure'n són senzilles: sí, hi ha alguns estereotips tradicionals (una mica arcaics) que encara segueixen vigents, però també hi ha l'evolució constant de la societat que evidencia que la situació no és la mateixa de fa 100 anys. L'educació dels fills depèn del pare i de la mare, cada un d'ells aporta la seva part d'experiències, coneixements i valors i junts sumen.

[67] **Època franquista** (1939-1975) va tenir lloc a Espanya durant el règim autoritari de Francisco Franco.

2.7 ÀMBIT SEXUAL

L'home té més llibertat sexual que la dona?

En el XIII Congrés Mundial de Sexologia celebrat al 1997 es van estipular els punts centrals de l **Declaració Universal dels Drets Sexuals**, segons aquest document declara que homes i dones tenen dret al desenvolupament ple de la seva sexualitat, ja que d'aquesta manera poden satisfer les seves necessitats bàsiques. Aquesta declaració s'ha basat en els principis de la llibertat, la dignitat i la igualtat entre totes les persones, independentment del seu sexe. La societat ha de reconèixer, respectar, exercir, promoure i vetllar per els següents drets:

1. **Dret a la llibertat sexual**
2. **Dret a l'autonomia sexual**
3. Dret a la privacitat sexual
4. **Dret a la igualtat sexual**
5. Dret al plaer sexual
6. **Dret a la lliure expressió sexual emocional**
7. **Dret a la lliure associació sexual**
8. Dret a prendre decisions sobre la reproducció lliurement
9. Dret a la informació sexual amb fonaments científics
10. Dret a l'educació sexual
11. Dret a l'atenció de salut sexual

Així doncs, les lleis i les institucions donen suport a la igualtat i llibertat sexual d'ambdós generes, però és així la realitat? Hi ha una frase, popular entre els joves, que s'ajusta perfectament a la situació actual: *si una noia en una nit s'enrotlla amb tres tios és una puta, si un tio s'enrotlla amb tres ties és el puto amo*. I així és realment: la llibertat sexual hi és present, homes i dones poden fer el que desitgin, ara bé, han de ser conscients de que seran jutjats. Són els **prejudicis** i la **desconeixença** el que porta a aquest tipus de crítiques, sobretot encarades cap a les dones. La societat tolera més la llibertat sexual dels homes que la de les dones, i en part, és comprensible. Tot just fa poc més d'un segle que les dones han començat el seu despertar sexual: han igualat als homes pel que fa a mantenir relacions sexuals ocasionals i també està demostrat que tant elles com ells cometen infidelitats.

En aquest sentit, algunes dones han comés un **error**: tenir la mateixa llibertat sexual que els homes no vol dir equiparar-se a ells i valorar el sexe de la mateixa manera que ho fan alguns homes, és a dir, tenint relacions sexuals amb tantes persones que es vulgui, on i quan es desitgi, perquè els drets sexuals ho contemplen així. El **sexe sense compromís** és positiu, però no per a tothom. S'ha de tenir clar que **llibertat sexual** no és el mateix que tenir relacions sexuals freqüentment i sense lligams, sinó que implica que cada persona és lliure de fer i pensar amb el seu cos, els seus sentiments i el seu plaer allò que desitgi, sempre i quan, no inhabiliti els drets dels altres.

Així doncs, tant homes com dones tenen drets sexuals que han de ser respectats per la societat, però això requerirà temps: la llibertat sexual de la dona s'ha assolit fa poc relativament i cal que molts prejudicis, estereotips i idees preconcebudes canviïn. No obstant, la sensibilitat, la empatia i el respecte als altres són fonamentals en aquest àmbit, el sexe depèn de dos i tant homes i dones han d'acordar quin tipus de relació volen mantindré. La igualtat sexual, així com la igualtat economia o la d'oportunitats, és essencial per l'equiparació d'homes i dones.

Les dones es consideren objectes sexuals (anuncis, família...)?

Considerar les dones com **objectes sexuals** és una idea que la societat, directa o indirectament, transmet a la població a través de pel·lícules, videojocs, sèries, revistes publicitat... Aquest fenomen es coneix com a ***sexualització*** i consisteix en l'anul·lació de qualsevol tret o característica excepte de la sexualitat i la bellesa. Bàsicament, involucra i afecta a les dones, basant la valoració personal a qüestions merament superficials.

La desfilada dels Àngels de Victoria Secret[68] és un exemple: quants cops surten per televisió homes fent de models? D'acord, les dones són més consumistes i és evident que les passarel·les són un reclam per a possibles compradores però, tot el seguiment televisiu i la rellevància d'aquesta desfilada de models de roba interior no és proporcional a la clientela que comprarà alguna peça. Veritablement no s'està publicitat només la marca sinó que alhora es transmeten uns ideals socials que tenen en comú cada una d'aquelles models: totes elles són perfectes, atractives, desprenen sexualitat i tenen un cos ideal.

Altres trets que evidencien aquest fet és el focus d'atenció cap a la bellesa i el cos d'actrius i famoses, ignorant per complert els seus mèrits personals, la seva intel·ligència o els seus interessos personals. Megan Fox[69], Angelina Jolie[70] o Adriana Lima[71], d'entre d'altres, són víctimes d'aquesta tendència a considerar només el físic: la majoria de població les coneix i sap que la seva bellesa és espectacular, però el nombre de persones que podrien dir alguna dada més sobre elles és molt més reduït. En un context més mundà, aquest tipus d'actuació equivaldria a la tendència masculina a interessar-se per les dones amb finalitats exclusivament sexuals, oblidant-se dels sentiments de les altres persones o dels seus possibles interessos.

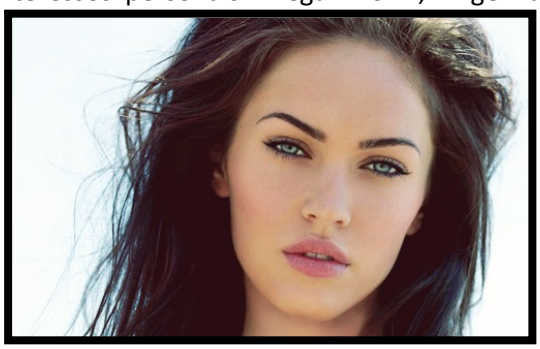

Megan Fox

[68] **Victòria Secret** organitza anualment una desfilada on apareixen els nous models de la temporada lluïts per les dones i models més atractives del moment.

[69] **Megan Fox** (1986) és una actriu i model d'Estats Units.

[70] **Angelina Jolie** (1975) és una actriu estatunidenca de televisió i cinema, parella de Brad Pitt i guanyadora d'Òscar.

[71] **Adriana Lima** (1981) és una model de Brasil internacional.

Segons aquesta teoria, la bellesa i la sexualitat és el que ven, no només hi ha casos anònims de dones contractades pel seu atractiu, sinó que a la televisió i altres mitjons públics es produeixen situacions semblants: **Sara Carbonero**[72] és un exemple. Tenint en compte el que està mencionat abans, "la bellesa i la sexualitat és el que ven", la professionalitat i capacitat de desenvolupar amb la màxima exactitud una feina també son **essencials**. És cert que el periodisme té repercussió de cara el públic, però casos com el de Sara evidencien que a vegades el físic segueix estan per sobre de les errades i de la poca professionalitat.

Sara Carbonero

El cas oposat a arribat amb la alliberació de la dona que, sense ser aquesta la intenció, ha promogut a que moltes dones visualitzin als homes com a objectes sexuals. Això ha esdevingut una tendència nova, només en les antigues civilitzacions matriarcals s'havien donat casos com aquest. Siguin homes o dones, no es positiu valorar les persones pel seu físic, ja que aquest judici tan superficial no ofereix una opinió justa de la persona en qüestió. Malauradament, hi ha moltes situacions que ens indiquen que les dones encara són considerades per alguns secors de la població objectes sexuals i valorades com a tals, però aquesta actitud està canviant. Cada cop més es valora a les dones pels seus mèrits personals, per les seves habilitats, per la seva personalitat, etc.

L'oferta i demanda de prostitució és igual per part d'homes que de dones?

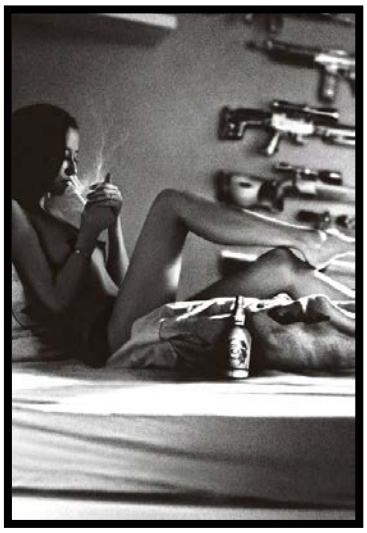

La **prostitució** és tema polèmic actualment, valorat negativament i molts cops tabú; no obstant, la pràctica de prostitució ha estat present al llarg del temps i la seva visió ha anat variant durant la història. Les geishes japoneses, les cortesanes renaixentistes o les heteres gregues també eren prostitutes, putes o esclaves sexuals, però la valoració social era positiva i gaudien d'un cert estatus social. En altres èpoques en canvi, s'ha relacionat les prostitutes amb valors negatius: marginalitat, pobresa, vici...

Ja a l'Antiga Grècia els nois joves mantenien relacions sexuals amb filòsofs a canvi de coneixements. Així doncs, la prostitució masculina homosexual és històrica, no obstant la **prostitució masculina heterosexual** és bastant recent. La demanda de

[72] Sara Carbonero (1984) és una periodista d'esports espanyola actual parella del porter de futbol Iker Casillas.

dones és molt minoritària i les clientes solen ser de classe alta o mitjana alta. Hi ha diversos noms per designar els homes que es dediquen a la prostitució i no tots ells ofereixen els seus serveis a dones exclusivament, sinó que la prostitució masculina va dirigida majoritàriament a homes:

- **Taxi boy:** nom que es fa servir per designar aquells homes que es prostitueixen a canvi de diners amb persones del seu mateix sexe. Normalment es troben al carrer i esperen a que els clients els abordin.
- **Escort:** denominació popularitzada a Internet, ja que hi ha molta oferta i demanda d'aquest tipus de prostitució homosexual.
- **Rentboy:** terme anglosaxó que literalment vol dir "noi en lloguer", aquest nom és poc usual entre els països de parla castellana i també fa referencia a prostitució homosexual.
- **Gigoló:** nom que fa referència a l'home que manté relacions sexuals amb dones a canvi de diners.

- **Prostitut:** aquest terme no s'usa gaire per designar als homes que es dediquen a la prostitució i fa referencia als homes que ofereixen sexe a canvi de diners.

Els prostituts masculins mantenen relacions més personals amb els clients/es, i en ocasions, ofereixen suport moral i companyia. Això pot desencadenar relacions puntuals amb varies trobades sexuals al mes, però sense abandonar els interessos comercials. Aquest tret diferencia la prostitució masculina de la femenina, que és molt més impersonal i limita les tasques de les dones a vendre el seu cos. Això però, no implica que els prostituts venguin quelcom més que el seu cos, sinó que el tipus de servei que ofereixen s'adequa més a les necessitats del client/a: els fan sentir-se compresos i acompanyats. Cal tenir present que la prostitució consisteix en llogar el cos però mai el desig ni els sentiments.

El món de la prostitució, tant femenina com masculina, és molt ocult i se'n coneixen poques característiques, no obstant, hi ha diferents trets que diferencien l'un de l'altre: en primer lloc, els homes solen exercir la prostitució **voluntàriament** (per necessitat o per gust) i poden deixar-ho quan volen (troben una feina fixa, s'han cansat, obtenen els diners necessaris...). D'altra banda, la societat és **més tolerant** amb els homes prostituts que amb les dones però contradictòriament, el món de la prostitució masculina és **més ignorat** que el femení. La crítica social cap aquesta pràctica ve donada per les **grans diferencies d'edat** entre clients i prostituts, ja que són poques les persones involucrades en aquest món; positivament, el fet d'haver pocs implicats redueix el tràfic de persones, que en la prostitució femenina té xifres molt elevades. Per últim, això influeix a que les xarxes de prostitució siguin poques però alhora augmenta el risc dels qui obtén per dedicar-se a aquest negoci individualment.

L'oferta de prostitució existeix perquè hi ha demanda: és un fet, agradi o no, que una gran part de la població està involucrada legal o il·legalment en el món de la prostitució. Per les carreteres del país no és difícil trobar dones lleugeres de roba que ofereixen sexe a canvi de diners, de la mateixa manera que en els cartells de "Clubs nocturns" s'hi anuncien balls eròtics a càrrec de ballarines, cambreres i professionals, totes elles dones. Només a Espanya 40.000 dones exerceixen la prostitució i el 90% d'elles ho fan per coacció i obligades.

Les persones que es dediquen a la prostitució i estan disposades a mantindré relacions sexuals a canvi de diners poden tenir una sèrie de problemes: aïllament dels seus familiars i amics, doble vida, transmissió de malalties sexuals, possibilitat de ser abusats o maltractats, contacte amb negocis il·legals, problemes legals... En el cas dels homes s'hi ha de sumar el possible judici de la seva masculinitat: la societat atribueix una sèrie de valors als homes (agressivitat, força, no submissió, independència, autoritat...) i dedicar-se a la prostitució pot considerar-se com una contradicció d'aquests valors.

2.8 FEMINISME

El **feminisme** és un moviment social que sorgeix a les societats occidentals a finals del segle XVIII i principis del XIX per criticar la desigualtat entre homes i dones i promoure els drets de les dones. Transmetre la **consciència feminista** va ser clau ja que fins al moment cap col·lectiu de dones va ser capaç d'iniciar un moviment de caire social i polític que denuncies la societat masclista que oprimia a les dones. Al segle XIX i segle XX el feminisme va esdevenir un des moviments més importants de la societat i els seus resultats són visibles a dia d'avui: el sufragi femení, la igualtat en el món laboral, dret al divorci...

Manifestació feminista

Un dels principis bàsics del feminisme es reivindicar que les dones són **éssers humans**, això ha permès que el moviment feminista donés suport a altres iniciatives de caire pacifista o a favor dels drets dels homosexuals i lesbianes. L'interès de les feministes per altres qüestions més enllà de la situació de les dones va suposar que a partir dels anys 80 el feminisme es separés en dues tendències: l'**ecofeminisme** i el **ciberfeminisme**.

L'**ecofeminisme** treballa per la igualtat i els drets de la dona però també s'interessa per la natura, recalcant la importància de la dona en el desenvolupament sostenible i ecològic del planeta. Les **idees** de l'ecofeminisme són històriques, és a dir, al llarg de la història hi ha hagut escriptors/es, filòsofs i personatges cèlebres que han relacionat la situació de la dona amb la de la natura. Un exemple és el llibre ***"El segundo sexo"*** de Simone de Beauvoir[73], que denuncia que les desigualtats de gènere s'han justificat amb l'equiparació de la dona amb la natura, d'aquesta manera l'home s'ha autoproclamat propietari del sexe oposat i del patrimoni natural del planeta. Aquest pensament patriarcal ha sigut molt comú: la dona es relaciona amb la natura i els animals, manifestacions de vida considerades de menor importància i, per tant, per sota de la dominació dels homes. Per això, el moviment ecofeminista es preocupa, no només per assolir tots els drets de la dona i la plena igualtat, sinó pel planeta, la natura i el tercer món. És aquest caràcter empàtic i d'implicació el que defineix aquesta corrent feminista.

[73] **Simone de Beauvoir** (1908-1986) novel·lista, escriptora, professora, filòsofa i feminista francesa.

El **ciberfeminisme** neix amb la innovació dels mètodes de difusió i comunicació i prioritza, tenint en compte el gran avenç tecnològic, la necessitat de domini de les noves tecnologies per part de les dones. És un fet que molt poques dones tenen estudis relacionats amb qüestions informàtiques, això mateix critica **Donna Haraway**[74], que veu totalment necessari la implicació cibernètica per part de les dones. Aquest moviment aspira a estendre's per tota la xarxa a través d'e-mails, llocs webs, fòrums de discussió i altres, amb la finalitat de compartir i debatre sobre diferents opinions més que fomentar la lluita per la igualtat de la dona

La importància del feminisme literari

Les repressions, la censura i l'absència de llibertat de les dones han restat molts cops força a les veus femenines i feministes. No obstant, la literatura sempre ha sigut una eina molt emprada a l'hora de transmetre la consciència feminista, reivindicar drets i expandir les repercussions de moviments i actes. La **literatura compromesa** relacionada amb el feminisme intenta fer una **crítica social** amb cara i ulls: exposant situacions, fonamentant les opinions i recopilant dades.

"Ni putes, ni santes, només dones."

Actualment, els mitjans de comunicació i la globalització han restat la importància de la literatura com a mitjà per augmentar i cohesionar el feminisme. No obstant, es segueixen publicant llibres que no deixen indiferents a la societat.

Aquest és el cas de *Why so slow?,* el llibre de l'escriptora estatunidenca **Vrginia Valian**. Valian no es presenta a ella mateixa com una feminista, de fet, tal i com explica en el pròleg del seu llibre de jove no era ni conscient de les desigualtats de gènere. Quan va créixer, la lectura de llibres i articles sobre les desigualtats entre persones la varen fer adonar que, a vegades, homes i dones no eren tractats iguals. La seva implicació amb la desigualtat de gènere va augmentar, la informació que anava recopilant envers el tema la va fer conscienciar i finalment, va elaborar la seva pròpia teoria.

A través de les pàgines del seu llibre planteja i il·lustra la desigualtat actual en diferents àmbits i etapes de la vida: laboral, educatiu, legislatiu...., com també les diferències de valors, biològiques i psicològiques. Aporta dades i referències científiques que corroboren aquestes diferències entre homes i dones, però el que realment és significatiu de la seva obra són les **solucions** que ella creu viables per eradicar la discriminació de gènere.

Louann Brizendine és una altra escriptora actual que ha causat una gran controvèrsia social amb el seus llibres *El cervell femení* (2006) i *El cervell masculí (2010).* Brinzendine és una neuropsiquiatra que ha estudiat amb deteniment les diferències hormonals entre homes i dones, així com també el cervell, el seu desenvolupament i l'ús que en fa cada sexe. A partir dels resultats de les seves investigacions fa fonamentar la idea principal que comparteixen els seus dos llibres: les diferències entre el cervell masculí i femení. Aquesta afirmació ha implicat una gran diversitat d'opinions (en contra i a favor) de diversos sectors de la població.

[74] **Donna Haraway** (1944) és una llicenciada estatunidenca interessada amb el moviment feminista, la seva història i la història i situació de les dones.

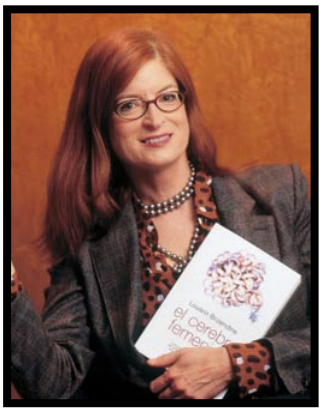

Louann Brizendine

Brinzendine dóna una resposta, reafirmada amb investigacions científiques, a algunes de les qüestions més polèmiques de les diferències entre homes i dones. Per exemple, la escriptora afirma que els homes pensen més en sexe que les dones i argumenta la seva opinió amb la influència de la testosterona, una hormona masculina que regula la sexualitat. Les seves explicacions a favor de les diferencies biològiques i hormonals entre ambdós sexe no són acceptades per alguns sectors de la població: uns pensen que la igualtat és absoluta i homogènia, els altres pensen que les dones són inferiors als homes. Així doncs, tot i que Brizendine té molts seguidors també té molts opositors a les seves teories.

Misogínia

La manifestació més extrema d'odi extrem cap les dones és coneix com a **misogínia**, no s'ha de confondre amb sexisme ni masclisme, ja que en aquest cas es rebutja qualsevol dependència que puguin tenir els homes en relació a les dones: ells són totalment lliure i sempre predominen per sobre les dones.

Violència de gènere: verbal i física

Malauradament, al llarg de la història aquest pensament s'ha reiterat molts cops. Ja a la **mitologia grega** mitjançant els monstres mitològics amb trets de dona, com les Sirenes o les Harpies, es fonamentava la visió negativa envers les dones i les seves intencions. No només la misogínia ha estat present en la història sinó que també molts autors, filòsofs i altres figures cèlebres que l'han compartit van treure conclusions de l'estil de **Pitàgores**[75]: "*hi ha un principi bo, que ha creat l'ordre, la llum i l'home; i un principi dolent, que ha creat el caos, les tenebres i la dona*". Tot i ser provinents d'èpoques diferents: **Aristòtil**[76], **Friedrich Nietzsche**[77], **Francisco de Quevedo**[78] o **Erasme de Rotterdam**[79] també han destinat paraules i descripcions discriminatòries i sexistes cap a les dones.

Per sort, les actituds sexistes han evolucionat i aquests pensaments semblen haver passat a la història. No obstant, s'especula que actualment la misogínia pot ser una de les causes que provoqui la violència de gènere, l'abús sexual i les agressions sexuals. Això ve donat per la idea de que les dones han d'estar sota domini dels homes perquè són éssers inferiors. Aquesta concepció pot canviar, l'educació i la transmissió d'uns valors de igualtat i respecte són fonamentals.

[75] **Pitàgores** (582-496 aC) va ser un filòsof i matemàtic grec.

[76] **Aristòtil** (384-322 aC) va ser un filòsof grec i un dels més grans pensadors de la història.

[77] **Friedrich Nietzsche** (1844-1900) filòsof alemany considerat un dels més influents del segle XX.

[78] **Francisco de Quevedo** (1580-1645) va ser un poeta i prosista del barroc espanyol i membre de la noblesa, durant el Segle d'Or de la literatura castellana.

[79] **Erasme de Rotterdam** (1466-1536) va ser un filòsof, filòleg i teòleg holandès impulsar del moviment humanista.

3. Opinió social[80]

Els prejudicis i la discriminació estan estretament relacionats, ambdós provoquen que jutgem la gent per idees preconcebudes i sense fonaments objectius, i són precisament les idees **preconcebudes i sense fonaments certs** les que aporten una perspectiva de la realitat distorsionada i poc pròxima a la situació verdadera.

Al llarg de la història el progrés dels drets i la llibertat ha anat evolucionant. No obstant, dia a dia observem o vivim situacions que ens alerten de que poder la igualtat social absoluta que ens estan venent no ho és tanta. Molts cops, en forma de prejudicis és retalla llibertat: quelcom que veiem usual i típic no ens pararem a jutjar-ho ja que ho justifiquem a l'instant, però poder allò que creiem "normal" no hauria de ser tant quotidià... Petits detalls, consideracions, tractes específics ho corroboren: l'oferta televisiva d'esport, les joguines de les infants, els rols socials...

A través dels prejudicis i els estereotips és generalitza la idea envers un grup, és a dir, es tendeix a atribuir característiques a un conjunt de persones amb quelcom en comú, en aquest cas el gènere. Seguint aquest patró, quan es parla del sexe femení s'engloben totes les dones i se'ls atribueix una forma d'actuar, uns pensaments i uns característiques que a vegades no s'adeqüen gaire bé a la realitat; i el mateix passa amb els homes.

Els prejudicis, en línies generals, són una forma ràpida que ens **permet classificar la gent**, d'aquesta manera ens facilita saber com hem de tractar a cada persona. Simplement, posen una etiqueta (més o menys objectiva) a les persones i això implica atribuir una sèrie de característiques a aquestes persones.

Es fonamenten a partir de valors inculcats pel nostre entorn (la família, l'escola, els amics...) i l'educació **que rebem, el nivell d'interiorització dels prejudicis és individual però sí és cert que la tendència i els valors socials tenen un paper important en l'acceptació d'un prejudici com a vàlid. Evide**ntment, els prejudicis comporten actuacions coherents amb ells: si creus que les dones no saben conduir, relacionaràs les infraccions de tràfic amb una conductora; si creus que els immigrants roben i s'aprofiten del país, malpensaràs d'ells i sense ser del tot conscient els tractaràs d'una manera concreta, diferent; si creus que a els homes els atrauen més les dones rosses i vols causar furor, et tenyiràs el cabell ros i no de negra...

Així doncs, hi ha àmbits amb prototips molts rígids, difícils de canviar o disminuir el seu efecte tot i el pas del temps. Gran part de la població ni tant sols se'ls ha plantejat mai i veritablement consideren que són certeses absolutes. La frase *totes les rosses són beneites* és un exemple. Per què si no hi ha provés científiques que corroborin que tenen menys coeficient intel·lectual se'ls atribueix, només pel color del cabell, aquest grau inferior d'intel·ligència? A més a més,

[80] Totes les dades referents a aquest apartat es troben a l'**Annex**: resultat de les enquestes, entrevistes, gràfics...

cèlebres personalitats com **Hillary Clinton**[81] o **Margaret Thatcher**[82] contradiuen aquest prejudici: són rosses, llicenciades i han tingut rellevància en la política dels seus respectius països.

L'objectiu d'aquest apartat és estudiar l'**opinió social** que, al cap i a la fi, és el que realment il·lustra la situació actual. Malgrat les lleis, les declaracions universals de drets i els dies internacionals que commemoren col·lectius o fets, són les persones les que acaben definint què és el que passa a nivell social. Per això, a partir de la visió i opinió envers diversos temes, he intentat visualitzar les possibles tendències. Evidentment, treballar amb un sector de població tan reduït és poc objectiu, però alhora, bastant representatiu de la situació actual.

3. 1 ÀMBIT DE PARELLA (AMOR)

L'amor i les relacions de parella són l'àmbit que més preocupa, això és deu a que tots hi estem vinculats d'alguna manera o altra: estem enamorats o ho hem estats, tenim una relació estable, som vidus, pensem en casar-nos, som homosexuals o potser bisexuals...

L'home és qui pren la iniciativa en una relació?

Els **estereotips socials** han influenciat directament els rols masculins i femenins dins la parella: les dones són més sensibles, els homes han de dur la batuta de les relacions, i altres per l'estil. Tot i que amb el pas del temps aquesta atribució de càrrec i característiques als dos gèneres ha disminuït, encara alguns d'ells continuen vigents.

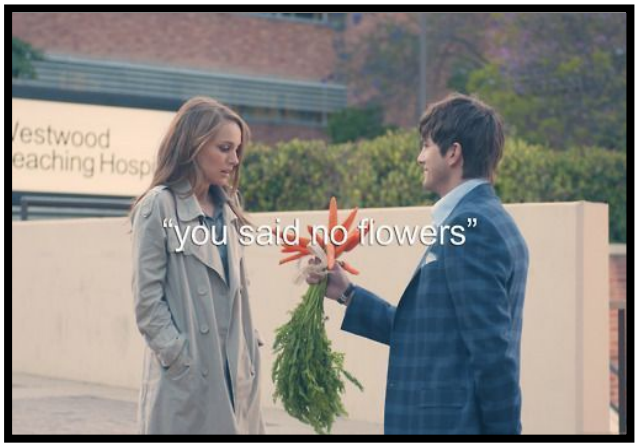

"Vas dir que res de flors"

La situació i la concepció de la parella ha canviat amb el pas del temps i així ho il·lustren els resultats. En general, gran part de les **homes** no estan a favor d'aquest prejudici social que imposa que siguin ells el que prengui la iniciativa en una relació, és a dir, tinguin el valor de fer el primer pas, declarar-se i marcar el tempo de la parella. Els **nois** ho tenen bastant clar: ells ja no són els únics que prenen la iniciativa, sinó que ara depèn d'ambdós. Tot i això, és sobtat comprovar que les generacions anteriors encara reafirma més aquesta opinió i una gran majoria creu que no, que els homes no han de dur la iniciativa sempre. La tendència perd força amb els homes majors de 65 mentre que la **tradició** influeix notablement en la seva concepció de la parella, és per això, que un 42% creu que sí han de prendre ells la iniciativa.

[81] Hillary Clinton (1947) política estatunidenca i esposa de Bill Clinton, ex-president dels Estats Units. Té una llarg historial en el món de la política americana i, actualment, forma part del govern de Barack Obama.

[82] Margaret Thatcher (1925) és una ex-política anglesa que va ser Primera Ministra del Regne Unit del 1979 al 1990.

Entre les **dones**, en canvi, no hi ha una opinió global. Pel que fa a les noies, una gran majoria no creu que siguin els nois els que sempre hagin de prendre la iniciativa, però, en les generacions anteriors l'opinió canvia totalment. La majoria de **dones majors de 30 anys** sí que comparteix l'opinió que depèn dels homes prendre la iniciativa en les relacions amoroses.

Perfectament, s'observa un canvi de visió entre generacions i entre sexes, però sobtadament les discrepàncies entre sexes il·lustren que els homes tenen més clar que les dones que no depèn exclusivament d'ells prendre la iniciativa en les relacions.

L'home ha de protegir a la dona?

Hi ha una tendència social que determina que l'home ha de proporcionar protecció a la dona. En quin sentit i com, es preguntaran alguns? Moltes persones confonen aquesta necessitat femenina de comprensió i seguretat, amb la defensa de la dona, accentuant així la seva feblesa. Poder el que tothom busca en la seva parella més que la protecció és la **seguretat** de que no passi res, de que tot va bé, però els prototips distorsionen aquest desig emmascarant-lo amb la feblesa de les dones i amb el silenci i el menor grau de sensibilitat per part dels homes. La estabilitat de la parella i el recolzament en l'altre són elements que tant homes com dones busquen: sentir-se escoltant, sentir-se únic, sentir-se segur... No obstant, tal i com confirmen estudis psicològics, és una realitat que les dones senten més intensament aquesta necessitat. Però què passa en les parelles de lesbianes, qui fa d'home i protegeix a qui? La necessitat de comprensió, protecció i seguretat és un fet però no ha de ser l'home el responsable de satisfer-la. És a dir, aquest paper hauria d'estar lligat amb el rol masculí sinó amb les característiques que la dona busca en la seva parella.

Això mateix és el que opina la població, és a dir, efectivament un dels molts trets que cerquen les dones en la seva parella és la **protecció** per part de l'home. Començant pels **nois**, un **70%** d'ells opinen que en una relació han de protegir a la dona. Aquesta diferència disminueix en les generacions anteriors, els homes d'entre 30 i uns 60 anys no creuen tant fermament que estigui entre les *obligacions* de parella protegir a la dona. És curiós que entre els majors de 65 anys la tendència cap a oferir protecció a la parella torni a augmentar considerablement i esdevingui un altre cop una majoria clara.

Pel que fa al **gènere femení**, sembla que les necessitats com a dona són evidents i la majoria d'elles opina que, exactament, l'home ha de proporcionar protecció a la seva parella. Tanmateix com en els homes, ocorre un fenomen semblant: les generacions més joves i les més ancianes estan majoritàriament a favor d'aquest fet, mentre que les postures que adopten les dones d'entre 30 a uns 60 anys no són tant clarividents i **poc més del 50%** hi està a favor.

Així doncs, sembla ser que la necessitat femenina d'estabilitat i protecció és realment una realitat, les dones necessiten i volen **sentir-se protegides**, i això mateix confirmen les enquestes.

Els homes només busquen sexe i les dones amor?

Un dels **tòpics** més popularitzat neix a partir del que esperen els homes i les dones en una relació o, més ben dit, del que busquen i el que volen. Socialment, s'ha transmès que els homes busquen sexe mentre que les dones prefereixen l'amor i els sentiments. Molt lluny de determinar una sola opinió, un gran nombre de psicòlegs, sociòlegs i altres tipus d'experts han intentat elaborar la seva pròpia teoria envers el que realment cerquen ambdós sexes en una relació de parella.

Pel que fa a la població, **com més jove** més obvia és la opinió: els homes no només volen sexe i les dones no només busquen amor. La gran majoria dels homes, no està d'acord amb aquest prejudici social i així ho demostren les enquestes: un **73,5%** no hi està d'acord. En gairebé totes les franges d'edat[83] la diferència és evident, però els **homes d'entre 30 i 45 anys** no ho tenen tant clar i només poc més del 50% no comparteix la idea de que ells busquin sexe i elles amor.

Les **dones**, sobretot les més grans, no comparteixen les opinions dels homes; només les noies estan, i una gran majoria d'elles, en contra d'aquest prejudici. Pel que fa a les altres franges d'edat, amb major o menor diferència creuen que és cert que els homes només busquen sexe mentre que elles cerquen l'amor. La diferència s'accentua amb l'edat, així doncs, les dones més ancianes estan més a favor, majoritàriament del que determina aquest prejudici.

D'aquests resultats en poden extreure'n una conclusió evident: amb el pas del temps i les generacions, les opinions respecte al que cerquen un home i una dona en les relacions de parella s'ha diversificat. Potser, la llibertat sexual de la dona hi ha contribuït, a dia d'avui, el dret de les dones a mantenir relacions sexuals amb qui vulguin i amb la freqüència que desitgin està reconegut, fet que fa unes quantes dècades no havia ocorregut. Així doncs, la recent llibertat i adquisició de drets per part de la dona pot haver jugat un paper important en la formació d'opinions respecte aquest tema.

[83] **Franges d'edat:** 15-30, 30-45, 45-65, +65

3. 2 ÀMBIT LABORAL

El món laboral és un dels àmbits socials que més ha canviat d'ençà fa unes dècades. Això, en gran part ha estat influenciat per la recent introducció de la dona a aquest món, fins abans, exclusivament dels homes. Malgrat que des de la Primera Guerra Mundial les dones ja van formar part del món laboral, no va ser fins als anys 60 que van començar a establir-s'hi indefinidament i a adquirir drets i llibertats com a treballadores.

Aquesta transició laboral de la dona es plasma en les diferents opinions generació a generació, ja que, el context social de cada una d'elles és diferent. Els majors de 65 anys, varen viure el Franquisme i, aquest fet, va marcar la seva vida i la seva perspectiva del món per sempre més. Els fills de les dècades dels 60 i 70 varen créixer en un ambient més revolucionari i en constant canvi, ells i elles han sigut conscients de tots els canvis socials, laborals i econòmics i, conseqüentment, han hagut d'adaptar-s'hi. Per últim, els menors de trenta anys, han nascut en una societat transformada que, tot i que s'espera que canviarà més, ja és molt diferent d'ençà fa poques dècades; així doncs, per ells molts aspectes socials recents són habituals i les seves aspiracions van més enllà.

Els càrrecs alts els ocupen més homes que dones?

Les xifres indiquen que malauradament és una realitat que els homes acaparin la majoria dels llocs de treball més alts. Tot i això, molts cops el que es vols mostrar a la societat no es correspon gaire o gens amb la realitat, i aquest fet pot crear opinions que no s'ajustin gens a la situació actual.

La realitat és la que és i així ho perceben els enquestats ja que, la majoria d'ells, opina que sí, que la gran part de càrrecs alts els ocupen més homes que dones. **Tant nois com noies**, està més d'acord encara amb aquesta afirmació que les generacions actuals, potser per què disposen de més informació al respecte, o al contrari, estan totalment desinformats? O potser per què la seva perspectiva històrica és diferent? És evident, que en les últimes dècades la igualtat de sexes, sobretot pel que fa a l'àmbit laboral, ha sigut impressionant. Pels més joves, és habitual que les dones participin activament en el món laboral i, per tant, són més crítics amb les desigualtats encara vigents. En canvi, els més grans han viscut una part de la trajectòria de la igualtat, potser per això, veure que la integració de la dona en el món laboral és una realitat i que algunes d'elles han aconseguit arribar al capdamunt és ja un triomf.

Aquesta tendència es repeteix tant en els homes com en les dones: al augmentar l'edat també augmenten les persones que opinen que veritablement hi ha igualtat en els càrrecs alts. Tot i això, les dones són més crítiques i, mentre que una gran majoria d'elles creu que no hi ha un equilibri entre ambdós sexes, hi ha un percentatge més elevat d'homes que sí que opina que realment el nombre d'homes i de dones en els càrrecs alts està igualtat. Tenint en compte això, podem plantejar la hipòtesi que les dones, pel simple fet de tenir aquest gènere, estan més conscienciades de les desigualtats que pateixen; en canvi, als homes els queda més allunyat aquest tema.

Una dona i un home tenen el mateix sou per una mateixa feina?

Des de les revolucions Francesa i Industrial sectors de dones varen començar a denunciar les injustícies en la desigualtat dels sous: els homes, que sempre han estat considerats i tractats per sobre de les dones, han cobrat i segueixen cobrant en molts casos salaris superiors als de les dones.

Investigant una mica es possible descobrir aquesta tendència salarial que afavoreix als homes. El resultats de les enquestes indiquen que **gran part dels enquestats** són conscients de que les dones no tenen el mateix salari que els homes per fer la mateixa feina. És molt curiós observar com a mesura de que augmenta l'edat dels enquestats també creix el percentatge que defensa que homes i dones tenen un sou desigual.

Pel que fa homes i dones les opinions són gairebé les mateixes: l'opinió dels joves és la més diversificada i, molts d'ells, creuen que homes i dones sí cobren el mateix; contràriament, la franja d'edat **d'entre els 45 als 60 anys** és la que més opina que hi ha diferencies salarials relacionades amb el gènere (un 100% homes ho creu així).

Així dons i segons il·lustren les enquestes, homes i dones estan d'acord en que les diferències salarials són una realitat. No obstant, hi ha un petit marge a favor del sexe masculí, que mostra que ells estan més conscienciats de les desigualtats de sou.

Hi ha feines de dones (dona de fer feines) i d'homes (mecànic)?

Els prejudicis no només afecten a les persones sinó que també poden influir a les feines, als esports, a les tendències de moda, etcètera. Aquest fet és usual i indirectament condiciona a les persones alhora d'elegir un lloc de treball o una afició o un tipus de sabata, per exemple. Però, la població realment és conscient que socialment es creen tendències que associen feines a un determinat sexe?

Poc més d'un **50% dels joves** opina que no hi ha feines d'homes ni feines de dones, les altres franges d'edat, amb menor o major percentatge, sí que creu que hi ha feines per un determinat sexe i viceversa. Al augmentar l'edat dels enquestats, també incrementa la percepció de que hi ha feines que només poden ser desenvolupades per homes o només per dones; així doncs, **un 98%** dels enquestats/des majors de 65 anys opinen això mateix.

Lluís Llongueras, perruquer i estilista

Pel que fa al sexe dels enquestats, les opinions respecte aquest tema són més o menys compartides. No obstant, és cert que les dones tendeixen més a opinar que totes les feines poden ser desenvolupades tant per homes com per dones.

3. 3 ÀMBIT ESPORTIU

L'esport és un àmbit més relatiu: cal practicar-lo per comprendre'l i, tot i així, no per a tothom té el mateix significat ni la mateixa rellevància. Per això, les opinions envers aquest àmbit no només depèn de l'edat o del sexe, sinó que estan subjectes a la posició que ocupa l'esport a la vida de cada enquestat. Tot i això, la **concepció de la dona** en el món de l'esport és basant il·lustrativa ja que és un àmbit majoritàriament d'homes, per tant, és interesant saber quina importància i quin paper li reserva la població a la dona en el gran món dels esports.

Els homes practiquen més esport que les dones, i ho fan millor?

La **repercussió mediàtica** dels esports masculins i el **nombre de practicants professionals** dels esports, també masculins, ens poden dur a pensar que realment els homes ho fan millor que les dones. No obstant, no només ens podem basar en aquests factors per determinar si globalment els homes practiquen millor que les dones l'esport, cal tenir en compte la condició física, la motivació, els èxits personals, les hores dedicades, la facilitat social i també les dificultats.

L'**opinió** de la població és diversa: pel que fa els **joves**, majoritàriament creuen que els homes no ho fan millor que les dones, però això no implica que les dones ho facin millor sinó que simplement depèn de l'esportista. En la franja de població **d'entre els 30 als 45 anys** continua predominant una opinió global en contra d'aquest prejudici, encara que amb un percentatge no gaire més gran del **50%.** Contràriament, les generacions més grans creuen el contrari: els homes practiquen més esport que les dones i ho fan millor.

Les discrepàncies entre ambdós sexes són considerables: evidentment, les **dones** estan en contra d'aquest prejudici que universalitza la creença de que elles practiquen menys esport que els homes i, a més a més, ho fan pitjor. No obstant, el percentatge d'edat que s'oposa a aquest prejudici disminueix generació a generació fins que, **les dones més grans de 45 anys**, tendeixen a opinar que sí que és cert i que, realment, practiquen menys esport i ho fan pitjor que els homes. Pel que fa a **ells**, la franja d'edat dels **homes majors de 65 anys** sorprèn, ja que la majoria d'ells creu que no es cert que les dones practiquin menys esport i ho facin pitjor. No obstant, a mesura que disminueix l'edat dels enquestats augmenten les opinions a favor d'aquest prejudici, menys en els menors de 30 anys, entre els quals es produeix el cas contrari: no creuen pas que les dones practiquin menys esport que ells i ho facin pitjor.

A **nivell global**, la població no s'acaba de determinar ni a favor ni en contra d'aquest prejudici però és desconcertant observar alguns sectors poblacionals que hi estan d'acord, com és el cas dels homes majors de 65 anys. Potser aquesta **diversitat d'opinions** es deu a la desconeixença envers aquest tema o, potser, a la diversitat també d'esportistes d'èxit (grup en el qual hi ha tant homes com dones).

Hi ha esports d'homes (futbol) i de dones (gimnàstica rítmica)?

Tanmateix passa amb algunes feines, també es tendeix a **relacionar els esports amb un sexe** concret. La regla que es segueix per fer-ho sol ser la mateixa: si la majoria de practicants d'un esport són dones, aquell esport serà per a dones, en canvi, si els practicants són homes, aquell esport serà per homes. D'aquesta manera es crea una tendència que fomenta la continuïtat a que un espot sigui practicat íntegrament per un gènere i molts cops, el temor a que diran i a la crítica social, allunya a persones amb una bona base d'un esport no considerat apte pel seu sexe. Aquest podria ser el cas del patinatge artístic o del twirling, però també del boxa o del motocròs.

La població no ho té gaire clar a l'hora de posicionar-se a favor o en contra d'aquesta tendència a *sexualitzar* els esports. Per una banda, hi ha les **generacions més joves** que s'oposen a creure això i aposten per obrir tots els esports a homes i a dones; però d'altra banda hi ha les **generacions més grans**, que sí creuen amb aquesta diferenciació d'esports segons el gènere. Així doncs, amb l'edat creix la tendència a pensar que homes i dones han de practicar uns determinats esports, i un **72% dels enquestats** majors de 45 anys estan a favor.

Pel que fa al **sexe**, realment no hi ha diferències d'opinió. Aquest fet es pot atribuir a que restringir un esport a un sexe o a un altre afecta per igual a homes que a dones, per això la implicació és superior. De la mateixa manera, en l'opinió dels **joves** s'hi aprecien **dos factors** rellevants: l'augment de llibertat de la dona i la pràctica de més esport. Així doncs, per als més joves és normal que tant homes com dones practiquin esport, malgrat que la repercussió mediàtica no sigui la mateixa; i alhora, la pràctica de més esport afavoreix a que coneguin més profundament els requisits per practicar esport i, a partir d'aquí s'adonin de que realment no hi ha barreres físiques que impedeixin la pràctica d'un esport o un altre

Els esports practicats per homes estan més televisats i seguits?

Només cal encendre la televisió per adonar-se que els esports masculins constitueixen un 95% de la programació esportiva, o anar a veure un partit de futbol a un bar per ser conscient de que la majoria dels clients són homes. Així doncs, és fàcil visualitzar aquesta diferència en situacions quotidianes.

La **població** concorda en que és cert que es esports practicats per homes són més seguits i així mateix ho corroboren els resultats. Aquest tema és el més evident i gairebé tota la població hi està d'acord. Molt lluny de coneixen les causes a aquest fet social, **tant homes com dones** concorden en que els esports masculins tenen, no només més repercussió mediàtica sinó que també estan més seguits i consten de més afició.

3. 4 ÀMBIT FAMILIAR

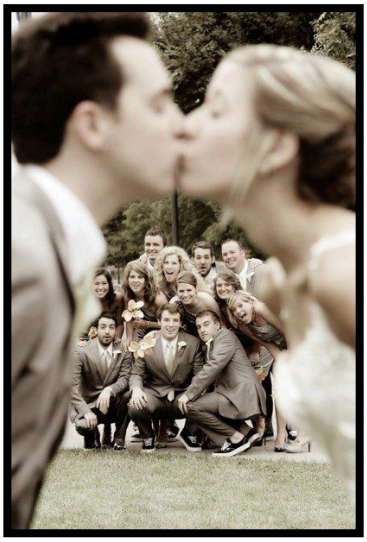

La família afecta a tothom independentment de l'estructura familiar, dels membres, de l'afecte i de la situació familiar; per això, és un dels àmbits més representatius. Cada persona creix en un entorn familiar diferent i la inculcació de valors per part dels familiars tampoc és el mateix. No obstant, hi ha una sèrie de normes i valors socials que, encara que no siguem conscients de que els tenim, tots els coneixem: el respecte, la solidaritat, la **igualtat**, l'empatia, l'esforç, la humilitat, la sinceritat... Molts cops, les nostres opinions i els nostres prejudicis estan condicionats per l'entorn social en el que em crescut i ens han educat, per aquesta raó, aquest àmbit resulta tan interessant.

Les dones s'encarreguen majoritàriament de les feines de la casa?

En mig d'un dinar, qui s'aixeca a buscar aquell got que ha quedat oblidat a la cuina? A l'hora d'organitzar un sopar familiar a casa, qui dedica tota la tarda a cuinar? Uns quants cops per setmana, a qui li toca treure el pols i netejar el terra? Pel que la societat transmet: les **dones.**

Les enquestes mostren aquesta tendència a atribuir les tasques domèstiques a les dones i majoritàriament els enquestats s'hi mostren a favor. Un **73'5%** dels joves creuen que les feines de casa depenen de les dones, una xifra que no s'allunya molt de la mitjana d'enquestats que també hi estan d'acord, el **76'6%**. Així doncs, sembla ser que les generacions passen però aquesta tendència no.

Pel que fa al gènere dels enquestats, **ambdós sexes** mostren que la realitat és evident: són les dones les encarregades de les tasques domèstiques. No obstant, hi ha un percentatge més gran de dones que no està d'acord amb aquest fet, sobretot en les **generacions més joves**. En els **homes** en canvi, la diferència és mes gran atès a que la gran majoria d'ells si que creu o viu en una situació en la qual la dona és qui s'encarrega de les feines diàries.

Aquesta dada diu molt de la igualtat de gènere a les cases, ja que a dia d'avui tant els homes com les dones solen treballar fora de casa; però sembla ser que només les dones hi treballen a dins també.

L'home és qui porta diners a casa i finança la família?

Fins fa pocs anys, l'home era l'únic de la casa que treballava o el que tenia un sou més elevat i, per tant, podia aportar una ajuda econòmica superior a la família. No obstant, a dia d'avui **l'equiparació als llocs de treball entre homes i dones**, tot i que no és la mateixa, està molt igualada. Malgrat encara hi hagi moltes diferències de sou, tant homes com dones poden optar a feines més o menys iguals. A més a més, la **crisi econòmica** juga un paper important, ja que molts cops qui més ganes i necessitat de treballar té no pot, i el cas contrari.

Pel que fa a aquest tema, el **pas generacional** s'aprecia perfectament ja que com més joves son els enquestats més s'oposen a aquest fet. La gran majoria dels menors de 30 anys no estan d'acord en que sigui l'home qui aporti diners a la família; en el cas de la franja d'edat dels 30 als 65 anys la distància cada cop disminueix més, fins que, finalment **entre els majors de 65** la opinió predominant és que realment els homes s'han de responsabilitzar de finançar i aportar diners al nucli familiar.

Si comparem les opinions tenint en compte els sexes observem que hi ha una clara diferència entre els percentatges dels més joves: més d'un **90% de noies** no hi està d'acord, i en canvi, només un **70% dels nois** no creu que aquest prejudici sigui cert. No obstant, en les generacions més grans es produeix el cas contrari: les **dones majors de 65 anys** si que creuen que depèn de l'home l'entrada de capital a llar, en canvi, aquesta mateixa **franja d'edat d'homes** no opina el mateix.

L'opinió de la població il·lustra perfectament aquest canvi social, laboral i familiar. Pel que fa les discrepàncies d'opinions entre generacions, pot ser degut a aquesta introducció de la dona al mercat laboral; i les diferències de percepció d'aquest tema, poden estar relacionades amb la consciència de gènere, és a dir, el fet de ser dona és un motiu més per reivindicar el dret a poder treballar i contribuir amb la família.

L'educació i l'atenció dels fills/es depèn més de les dones?

Pràcticament al llarg de tota la història de la humanitat s'ha relacionat l'educació i l'atenció del fills amb les mares. L'embaràs i la lactància en això han desenvolupat un enllà clau, ja que el fet de

L'opinió de a població es divideix en dos faccions: els més joves estan en contra d'aquest prejudici, en canvi, tendeixen a estar a favor de que l'educació dels fills depengui més de les mares. Tot i això, les enquestes il·lustren la diversitat d'opinions, ja que cap de les dues postures no té un èxit absolut.

Al interpretar les dades **segons el sexe dels enquestats** s'evidencia que els **homes** defensen en un percentatge molt més alt que les dones la defensa del seu dret a participar en el procés d'educació i cura dels fills. Tot i això, aquesta tendència disminueix a mesura que augmenta l'edat i, fins i tot els homes majors de 65 anys consideren que la cura l'atenció als fills és responsabilitat de la mare. Les **dones**, en canvi, no tenen tan clara la seva postura: les generacions més joves defenses que és una tasca d'ambdós sexes, tot i això, el percentatge no és majoritari sinó un 60%. Tanmateix com els homes, al augmentar l'edat també ho fa la tendència a creure que l'educació dels fills depèn d'elles mateixes i no dels homes.

Així doncs, l'evolució generacional també s'aprecia en aquest sentit: els més joves s'oposen a aquest prejudici, mentre que els més grans ho toleren i ho consideren correcte. Pel que fa els sexes, és curiós com les dones accepten més aquest prejudici que els homes, aquest fet pot estar relacionat amb la repercussió directe que té cap els homes i el distanciament que pot provocar-los respecte els seus fills.

3. 5 ÀMBIT SEXUAL

La sexualitat ha sigut i continua sent un tema tabú, malgrat la recent alliberació un segle ençà. L'edat de les persones influencia clarament les opinions envers el sexe i el paper que la dona i l'home han de desenvolupar. Aquest és l'àmbit que més caracteritzat està pels prejudicis: dones fàcils, homes que veuen el sexe com una diversió, la demanda de prostitució, dones que mantenen relacions sexuals amb molts homes...

L'home té més llibertat sexual que la dona?

Les dones fàcils serien un exemple de **prejudici de gènere**: la creença de que hi ha una sèrie de dones amb les quals és senzill mantenir-hi relacions sexuals (pel simplement de que gaudeixen d'una vida sexual activa) les converteix en "dones fàcils". A partir d'aquest judici, els homes apliquen un mecanisme d'actuació amb les integrants aquest grup (com podria ser: ser cavallerós – invitar-la a sopar – oferir-li una copa a casa – aconseguir objectiu). La simpatia, tenir una llarga llista d'ex-parelles o un altre petit detall porten a l'home a etiquetar a la dona a incloure-la dintre d'aquest estereotip social. Molts cops, el concepte preconcebut de "dona fàcil" no s'adeqüi amb la realitat i la dona en qüestió trenqui els esquemes.

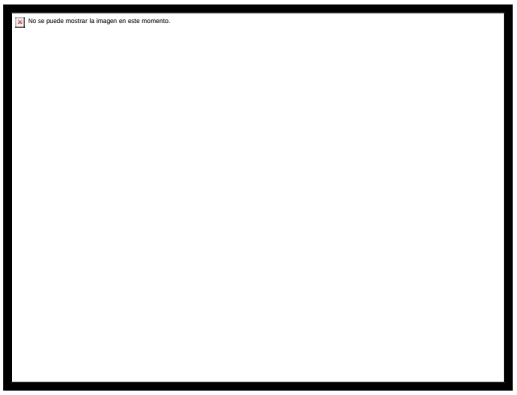

Els resultats de les enquestes són molt representatius: gairebé **un 60% dels joves** considera que homes i dones gaudeixen de la mateixa llibertat sexual, en canvi, les generacions anteriors opinen el contrari, que la dona no té tanta llibertat com els homes. Fins i tot, la majoria dels enquestats **més grans de 45 anys** ho pensa. Aquest fet és molt il·lustratiu, per una banda, podem suposar que això es deu a que realment la societat a canviar i veritablement les últimes generacions han aconseguit la igualtat sexual per ambdós sexes; d'altra banda, podem pensar que aquesta opinió es deu a la ignorància i la falta de maduresa dels més joves, que desconeixen encara molts trets socials.

Si ens centrem en les opinions del **gènere femení**, la majoria de dones creuen que l'home sí gaudeix de més llibertat sexual. No obstant, entre les menors de 30 anys les opinions al respecte són molt diverses: poc més de la meitat creu que sí que gaudeixen de la mateixa llibertat sexual, mentre que la resta pensa el contrari. Pel que fa els homes, sobretot els més joves, opinen que les dones i els homes tenen la mateixa llibertat sexual. Només la franja que engloba els homes de 30 a 65 anys pensa el contrari, és a dir, que la llibertat sexual no és la mateixa per ambdós sexes, però el percentatge que ho defensa predomina amb molt poca diferència.

Les dones es consideren objectes sexuals (anuncis, família...)?

L'exigència dels cànons de bellesa, la publicitat del cos, la superficialitat, l'obsessió pel físic, el tràfic sexual, la prostitució..., són alguns dels exemples d'una societat que dóna molta **importància al cos i a la sexualitat**, però fins a quins nivells? Als anuncis de publicitat hi apareixen dones lleugeres de roba, a la televisió la majoria de dones són atractives i a les revistes de moda només hi surten aquelles que tenen una anatomia perfecta. Potser no en som conscients, o poder si, però socialment a vegades s'atribueix tanta rellevància a qüestions superficials que reduïm el valor de les persones al que semblen: **el seu cos.**

La societat contempla aquest fet i n'és conscient, així doncs, **la majoria dels enquestats** afirma que sí, la majoria de dones estan considerades objectes sexuals. Entre els més joves, aquesta opinió no és del tot contundent, però els **majors de 45 anys** tenen ben clar que molts cops es valora a les dones només pel seu físic.

Les opinions entre ambdós sexes canvien rotundament, mentre la majoria de dones està convençuda de que la societat les considera molts cops objectes sexuals, els homes no estan del tot d'acord i només la meitat d'ells comparteix l'opinió amb les dones. Pel que fa a les **dones**, com més augmenta l'edat de les enquestades major és la majoria que creu que aquest prejudici és cert. En canvi, pel que fa els **homes**, una gran part no creu que aquest prejudici sigui cert, tot i això, la **franja d'edat dels 45 als 65 anys**, opina majoritàriament que les dones estan considerades objectes sexuals.

Així doncs, sembla ser que les opinions estan més influenciades pel **sexe** de l'enquestat que per l'edat. Aquests resultats potser es deuen a la repercussió directe que té aquest fet sobre el sexe femení i que provoca que, per molts homes, els sigui difícil sentir-se involucrats i afectats.

L'oferta i demanda de prostitució és igual per part d'homes que de dones?

El món de la **prostitució masculina** està molt ocult i, molts cops, és difícil saber de la seva existència. Pel contrari, la prostitució femenina sol estar a l'ordre del dia: prostitutes a les carreteres, xarxes de prostitució desmantellades a la televisió, propaganda de prostíbuls als panels publicitaris... No obstant, sempre hi cap la possibilitat de que, encara que no surti a la llum, sigui un sector popularitzat i freqüentat. En tot cas, el que determina l'èxit d'un negoci és la seva demanda i, sense demanda de prostitució masculina no hi pot haver oferta.

Les enquestes revelen que veritablement el món de la prostitució masculina és gairebé inexistent al nostre país. Una **amplia majoria** creu que la demanda de prostitució no és la mateixa pel que fa homes i dones, fet que repercuteix, evidentment a l'oferta. Tot i això, cal tenir en compte dos fets interessants: les **generacions més grans** són les que tenen un **percentatge petit** que opina que sí hi ha la mateixa demanda de prostitució; d'altra banda, **la minoria** que també creu que hi ha una equiparació entre ambdós sexes en aquest cas és femenina.

3. 6 INTERPRETACIÓ RESULTATS

Les enquestes són un mètode positiu per saber que n'opina la població envers un tema. En aquest cas concret, totes les preguntes anaven encarades a intentar descobrir quina és l'opinió social sobre la desigualtat de gènere. En trets generals, les enquestes demostren que la societat és conscient de la **discriminació sexual**, o si més no, evidencia comportaments socials poc justos: les dones s'encarreguen de les feines de casa, els càrrecs alts els ocupen més homes que dones...

Personalment, penso que els resultats són molt clarividents i deixen entreveure algunes tendències. En primer lloc, **l'àmbit de l'amor** és en el qual més igualtat per part dels dos sexes s'ha aconseguit, així ho demostra la reivindicació de que la iniciativa en una parella depèn d'ambdós. No obstant, **l'àmbit familiar** sembla ser que l'equilibri entre els drets d'ambdós sexes segueix sent una quimera; és molt il·lustratiu que la majoria de població relacioni les tasques domèstiques amb les obligacions de les dones. Pel que fa a **l'àmbit laboral**, malgrat que s'han aconseguit una quantitat impressionant d'equiparacions de drets entre homes i dones, continuen havent petits detalls que mostren que encara queda molt per fer. Quelcom semblant passa amb **l'àmbit sexual**, en el qual si que hi ha igualtat però els prejudicis i la pressió social provoquen l'efecte contrari. Les opinions mostren que sí, realment hi ha igualtat sexual i tant homes com dones tenen el dret i la llibertat de mantenir la vida sexual que vulguin i amb qui vulguin, però a la pràctica no acaba de ser així. Per últim, **l'àmbit esportiu** és el més peculiar: l'esport professional segueix sent una qüestió masculina, no obstant, s'han superat les barreres que fins ara mantenien allunyades a les dones de la pràctica d'esport.

Al interpretar les diferents opinions tenint en compte l'edat dels enquestats, ens adonem que hi ha una tendència generacional a tendir cap a unes postures més liberals o més conservadores. Les opinions dels **més joves** trenquen els esquemes: per una banda, són conscients de les desigualtats en alguns àmbits, d'altra banda, algunes actituds són bastant discriminatòries. Això pot ser degut a la falta de maduresa i de coneixement, que influencia el seu judici de la societat i es fenòmens actuals; però per un altra part, cal tenir en compte que els més joves han vingut al món amb una sèrie de canvis ja implantats i aquesta és la única realitat que han viscut en primera persona i el que consideren habitual.

A franja d'edat dels 30 als 65 anys són els que tenen opinions més liberals i modernes, també els més crítics amb la societat; per exemple, són els que més consideren que les dones, a vegades, són tractades com objectes sexuals. Cal tenir compte que aquestes generacions han crescut amb la introducció de nous avenços constantment i han pogut adaptar-se a ells, a més a més, tenen una experiència vital i una maduresa que els permet elaborar opinions més coherents i argumentades envers la majoria de temes.

Els enquestats més grans (**els majors de 65 anys**) han viscut en un context històric molt diferent de l'actual, és justament aquest pes històric i tradicional que els dificulta l'adaptació als canvis socials. Evidentment, són conscients que d'ençà fa unes dècades la societat ha evolucionat, però és completament normal, per l'educació que han rebut i els valors, que encara jutgin el fenòmens socials en relació a la seva època.

En conclusió, a través dels resultats obtinguts és evident que la discriminació és una realitat, no només de fets i de lleis, sinó que socialment també hi ha consciència de la desigualtat de gènere. Així doncs, malgrat els avenços cap a la igualtat al llarg de la història, encara queda molt per avançar fins a aconseguir una societat no discriminatòria, en la qual homes i dones gaudeixin dels mateixos drets, oportunitats i llibertats.

Conclusions

La societat la formen nens i nenes, homes i dones, avis i àvies. Cada individu té (o hauria de tenir) dret a les mateixes condicions que els altres humans, independentment de la seva edat, el seu color de pell, la seva personalitat, el seu físic o el seu gènere. Desgraciadament, la **igualtat**, un valor tan senzill i essencial, manca en la majoria de relacions socials.

La **humanitat**, igual que la natura i el planeta, està en constant evolució: les idees, les explicacions, els objectius, les creences... han canviat al llarg de la història; i els drets de les persones, i en concret les dones, també. Mirant enrere veiem que tot just fa poc més d'un segle que la igualtat de sexes ja no sembla un desig utòpic. La revolució francesa i industrial van ser els motors d'aquesta acceleració social. Les circumstàncies varen fer guanyar protagonisme a les dones en el panorama social i van aconseguir que en molts sentits les dones s'equiparessin als seus companys masculins: guanyant oportunitats, guanyant drets, guanyant llibertats. No obstant, les diferències de gènere encara són vigents i són moltes....

Però, com va començar tot, d'on van sorgir aquestes dissimilituds? El que va començar, al període prehistòric, amb una repartició de tasques entre homes i dones per facilitar el dia a dia, al llarg de la història va anar evolucionant cap a una tendència masclista, discriminatòria. Malauradament, durant gairebé tota la història de la humanitat les dones han estat apartades de la vida social i les decisions polítiques i econòmiques. Això però, no implica que no hagin existit gran dones emprenedores com **Marie Curie**, una científica de rellevància, **l'Artemisia Gentileschi**, una excel·lent artista, o **Cleòpatra VII**, una destacada monarca.

Al llarg de la història no hi ha hagut llibertat ni justícia per les dones, que s'han vist condemnades a ocupar un segon pla en un món d'homes i per a homes. Aquesta concepció o organització de la societat s'ha arrelat globalment al món. Els avenços, les evolucions ens apropen cap a una igualtat de gènere però encara segueix vigent el tracte secundari cap a les dones.

I de què ens adonem? La **desigualtat** de les dones segueix present en tots els àmbits: **econòmicament**, les dones tenen salaris més reduïts que els seus companys de treball; pel que fa la **política**, els càrrecs més alts els ocupen en gran part homes; a la **llar familiar**, les feines de casa es continuen relacionant amb les obligacions de la dona; les **religions** no contemplen encara les igualtats entre homes i dones; i, constantment, apareixen noticies als tele diaris de dones assassinades a mans dels seus marits.

Descobreixes històries, dones, casos, testimonis d'una realitat cruel, víctimes de la societat. I llavors, et planteges realment si existeix la igualtat, si els Drets Humans tenen alguna utilitat. És increïble que en ple segle XXI continuïn morint unes seixanta dones a l'any a **Espanya** per violència de gènere o que es produeixin casos com el d'un petit **Saló de Bellesa d'Islamabad** (Afganistan), on totes les treballadores han sigut atacades pels seus marits, germans o familiars amb àcids i tenen la cara completament destrossada. Quin tipus de igualtat ha estat present en la vida de cada una d'aquestes dones? Són casos extrems de milers de dones, de persones que han viscut la desigualtat en primera persona.

Les conclusions, per tant, són contradictòries: en comparació amb la situació de les dones de dos segles ençà és evident que s'ha produït una evolució positiva; ara bé, pregunta què en

pensa d'aquest progrés a qualsevol dona víctima de la violència de gènere, pregunta-li on és la igualtat en el seu cas... Dualismes contradictoris d'una realitat complexa, com també ho som nosaltres.

Actualment, tot i que les dones conformen un 51% de la població mundial només constitueixen un 9% de la representació legislativa. A Suïssa la xifra arriba al 42%, valor que demostra que l'evolució cap a una societat justa és lenta, **però possible**. El camí cap a la igualtat, cap a entendre que tots som persones és difícil, serà lent: s'hauran d'enfrontar mil situacions, superar atacs i vexacions... Però és necessari, cal.

Una bona **educació** i uns **valors positius** contribueixen a una societat més bona i sana, des del punt de vista de la igualtat. Empatia, solidaritat, respecte, amor al pròxim són valors que escassegen actualment. Però com aconseguir inculcar quelcom positiu als infants si hi ha 77 milions de nens i nenes sense escolaritzar al món? Això demostra que el problema de valors va més enllà dels femenins.. Però en tot cas, ara no és el moment de plantejar-ho.

Els **prejudicis**, un altre petit conflicte social, encara hi són presents en la nostra societat: les dones no saben conduir, la mida de la faldilla indica que si una noia és fàcil o no, si ets nen t'apunten o futbol i si ets nena a ballet. Els **valors** que ens encasellen a un sexe són presents per part d'homes i dones, es veuen en cada detall de la societat: l'educació, les aficions, els gustos... ens defineixen i diferencien.

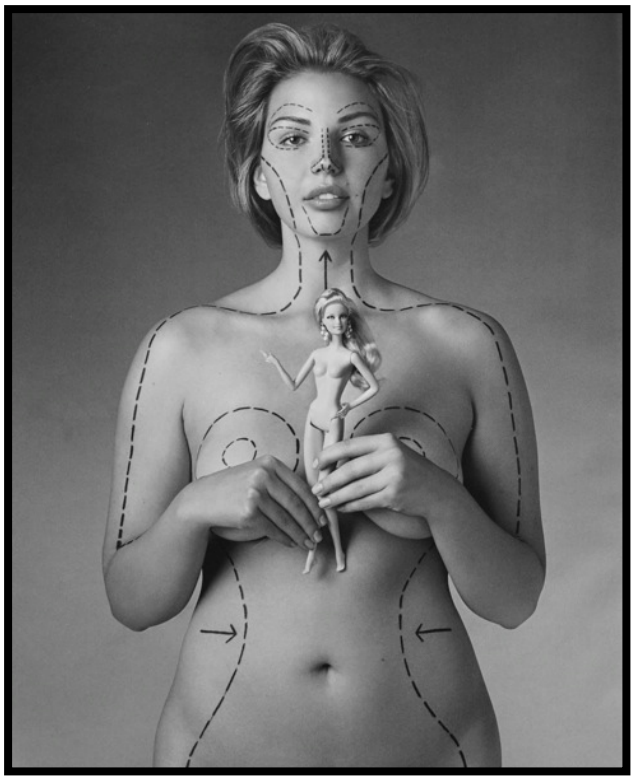

Ideals de bellesa

El problema augmenta per les dones, ja que aquests ideals sempre han estat molt rígids i no seguir els models imposats comporta destacar negativament. Els estereotips han determinat i definit globalment al llarg de història molts aspectes femenins (des del físic fins a les obligacions) que són difícils de canviar, però no impossibles de modificar.

Per això, la feina a fer pel **col·lectiu femení** és tant essencial, i per això mateix, el feminisme va esdevenir en el seu moment un moviment reivindicatiu i exitós. El feminisme va defensar i defensa la igualtat entre persones, independentment del sexe que siguin, sense caure en **sexisme**; tanmateix, entén i accepta les diferències de gènere (és evident que homes i dones no som iguals) i reivindica el respecte i els mateixos drets.

L'espècie humana tendeix a **etiquetar les persones**: ets dona, ets negre, ets jueu, ets gras, ets alt, ets lleig... Una llarga llista d'adjectius que ni tant sols depenen de nosaltres però que ens defineixen. Cal mirar al voltant intentant fugir dels convencionalismes, dels patrons i estereotips socials a l'hora de tractar amb els altres, de jutjar-los. Evidentment, eliminant els prejudicis no s'acabarà la discriminació, l'evolució cap a la igualtat és massa complexa, però és un pas més cap a una societat més justa.

Precisament, de la idea anterior parteix una de **conclusions** més contundents i evidents que aporta contemplar la societat: no s'hi val a generalitzar. Hi ha mil matisos diferents i milions de persones encara més diferents; per molt que entre nosaltres compartim característiques, trets i interessos mai no serem iguals. Són les diferencies les que sumen i alhora ens defineixen com a persones, com a nosaltres mateixos: ser dona o ser home, ser baix o ser alt, ser negre o blanc, ser ros o pel-roig... Des del meu punt de vista, passa pel respecte a la **diversitat** el camí cap a l'eradicació de les desigualtats.

Només cal mirar enrere per adonar-se que s'estan superant les barreres discriminatòries en molts sentits, sobretot en l'àmbit de les desigualtats de gènere. Tot i això, sempre hi ha una lectura negativa, i és que gran part de la població encara no és conscient de que calen canvis, que cal més humanitat. La normalització de la discriminació, per molt que sembli impensable, és una realitat. És necessari més consciència social de que les coses han de canviar i, perquè això passi, no s'hi val a mirar-s'ho. Les petites accions són les que provoquen grans canvis: trencar amb els estereotips i aspirar a un alt càrrec ocupat sempre per homes, donar nines i cuinetes a un nen, fer-se un lloc en un esport de nois, fomentar les relacions de parella en el respecte...

"I am a woman not an object" **(manifestació feminista a França)**

La lectura positiva és que la feina feta a l'objectiu comú, la **igualtat**, és impressionant: col·lectius (femenins i masculins, persones iguals, al cap i a la fi) treballen, lluiten i es mouen per reivindicar els drets de les dones. També associacions i institucions vetllen per la igualtat de sexes i dia a dia continuen en la lluita d'una societat més justa, més igualitària. I per últim, milers de dones, a vegades amb suport o d'altres ni això, han contribuït i contribueixen a que avui puguem gaudir d'una certa llibertat i d'uns certs drets. **Cada detall suma.**

L'altre cara de la moneda són tots els avenços que s'han fet a través d'imposicions i iniciatives legals que coaccionen i influeixen a persones i institucions a adaptar-se a les evolucions d'igualtat. La igualtat no és una obligació, no hauria de ser una llei; és un dret i hauria de ser un fet. La **Llei d'igualtat** demostra que hi ha el propòsit legal i oficial d'eradicar la desigualtat per part de les institucions, però el fet que siguin necessària també evidencia que encara queda molt per fer.

I la pregunta estrella, la principal és: **és pot canviar això?** Per sort, la història ens demostra en infinites situacions que res és estàtic ni permanent: ni les més grans fortunes, ni els governs més autoritaris, ni els imperis més potents, ni les guerres més sagnants... Depèn de nosaltres, de cada un, el canvi de la societat. Així doncs, està en les nostres mans canviar la realitat per construir un futur millor, i la **implicació** és la millor eina per a fer-ho.

Després de prendre'n consciència, jo sí crec en una societat igualitària i més justa, perquè tal i com deia Miquel Martí i Pol, ***tot està per fer i tot és possible***. I només depèn de nosaltres, de cada un, impulsar aquest canvi, fer-ho possible, real.

Bibliografia

1. HISTÒRIA

Història de la dona a Catalunya (moments històrics):
http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.c531d9eb4c45208539a72641b0c0e1a0/?vgnextoid=c2b901ce60b5f110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=c2b901ce60b5f110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD

Científiques de la història:
http://www.gencat.cat/economia/ur/ambits/recerca/programes_actuacions/dones/historia/index.html

Dones importants o rellevants:
http://grandesmujeresenlahistoria.blogspot.com.es/

Història de la dona (diferents àmbits):
http://ca.wikipedia.org/wiki/Hist%C3%B2ria_de_la_dona

El feminisme (com a moviment): orígens, història...
http://ca.wikipedia.org/wiki/Feminisme

Fundació feminista:
http://www.feminist.org/welcome/chronology/timeline.asp

Catalanes importants i la seva història:
http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.c531d9eb4c45208539a72641b0c0e1a0/?vgnextoid=c2b901ce60b5f110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=c2b901ce60b5f110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD

Rol femení a la història:
http://telecentros.bligoo.com/content/view/700718/El-Rol-de-la-Mujer-en-la-Historia.html#.UCf3NKHN_W4

Quinze dones que varen marcar història:
http://recuerdosdepandora.com/historia/mujeres-que-marcaron-la-historia/

Power-point història de les dones:
http://www.slideshare.net/jjeennyy/la-dona-al-llarg-de-la-historia

Bellesa de les dones (power-point):
http://www.slideshare.net/sanxe7/la-belleza-de-la-mujer-a-lo-largo

Dones i art: la seva participació
http://laschicasdeloleo.wordpress.com/tag/butades-sycionius/

Dones i art (**power-point**):
http://www.slideshare.net/tomperez/8-de-marzo-da-de-la-mujer-mujer-e-historia-del-arte-296842

PREHISTÒRIA

Paper dona:
http://www.lasprovincias.es/valencia/20090326/costera/muestra-desvela-papel-mujer-20090326.html

Dona en la prehistòria:
http://marilo-rivera.blogspot.com.es/2011/12/el-papel-de-la-mujer-en-la-prehistoria.html

Característiques socials dones:
http://losorigenesdelhombre.blogspot.com.es/2010/04/el-papel-de-la-mujer-en-la-prehistoria.html

EDAT ANTIGA

Edat antiga (i una mica de Mesopotàmia):
http://mujeresiluminandosombras.blogspot.com.es/2007/10/sobre-las-mujeres-en-mesopotamia.html

Mesopotàmia

Dona en la Mesopotàmia (la més consultada):
http://www.iescolonial.com/index.php?option=com_content&view=article&id=407:la-mujer-en-mesopotamia&catid=288:1o-eso&Itemid=13

Mesopotàmia i la **pedra *Hammurabi:***
http://ca.wikipedia.org/wiki/Estela_de_Hammurabi

Egipte

Dones i posició social:
http://jaumeitorrellesdefoix.blogspot.com.es/2011/04/el-paper-de-la-dona-en-lantic-egipte.html

Història de la dona egipcia:
http://html.rincondelvago.com/mujeres-egipcias.html

La **dona en l'Antic Egipte** (més consultada):
http://ca.wikipedia.org/wiki/La_dona_a_l'Antic_Egipte

Grècia

Power-point Antiga Grècia**:**
http://www.xtec.cat/~mgarci10/katalogos/thyraindex.htm

Dona Antiga Grècia:
https://sites.google.com/site/lavidacotidianadelamujer/Home

Definició ciutadà segons Aristòtil**:**
http://www.alcoberro.info/V1/aristotil2.htm

Situació dones (power-point):
http://www.slideshare.net/mertxu/la-situacin-de-la-mujer#btnNext

Període hel·lenístic:
http://recursos.cnice.mec.es/latingriego/Palladium/2_publico/espb161ca6.php?PHPSESSID=9f204c2754abe3978f7ff63679170d40

Antiga Roma

La família romana:
http://es.wikipedia.org/wiki/Familia_romana#La_mujer_en_la_familia_romana

Matrimoni romà:
http://www.iescolonial.com/index.php?option=com_content&view=article&id=497:el-matrimonio-la-mujer-y-la-familia-en-roma&catid=288:1o-eso&Itemid=13

Relacions amoroses romanes:
http://www.portalplanetasedna.com.ar/roma13.htm

Privilegis dones:
http://www.xtec.cat/~sgiralt/labyrinthus/roma/vita/matrona.htm

Tipus de dones:
http://www.xtec.cat/~mgarci10/katalogos/januaindex.htm

EDAT MITJANA

Resum **Edat Mitjana:**
http://ca.wikipedia.org/wiki/Edat_mitjana

Història de les dones:
http://www.bibliotecagonzalodeberceo.com/berceo/adelinerucquoi/mujermedieval.htm

Esquema Edat Mitjana:
http://web.educastur.princast.es/proyectos/jimena/pj_isabelan/doc/media.htm

Resum interactiu Edat Mitjana:
http://213.0.8.18/portal/Educantabria/ContenidosEducativosDigitales/Primaria/Cono_3_ciclo/CONTENIDOS/HISTORIA/DEFINITIVO%20EDAD%20MEDIA/Publicar/index.html

Edat Mitjana (text llarg):
http://www.taringa.net/posts/apuntes-y-monografias/2205169/Resumen-Completo-Edad-Media.html

EDAT MODERNA

Renaixement

Ideals de dona:
http://personal.us.es/alporu/histsevilla/mujer_ideal.htm

Paper dona en el renaixement:
http://juanksotomayor.blogspot.com.es/2007/11/mujer-renacimiento.html

Dones ocultes en el renaixement (bon article):
http://elpais.com/diario/2003/01/18/babelia/1042849034_850215.html

La dona en el renaixement:
http://www.lucesenlaoscuridad.es/articulos.php?elemento=599&titulo=La+mujer+en+el+Renacimiento.

La dona en la societat i **representació en l'art i literatura:**
http://www.emagister.com/curso-metodologia-investigacion-literaria/rol-mujer

Context històric el renaixement:
http://renaixement.blogspot.com.es/

Xerrades sobre dones en el renaixement:
https://www.vilanova.cat/jsp/noticies/detall.jsp?id=37317599

Dones estudioses Renaixement:
http://blogs.ua.es/mujerescientificas/2011/06/13/opciones-para-las-estudiosas/

Dones en la historia:
http://grandesmujeresenlahistoria.blogspot.com.es/2011/03/humanista-difamada-isotta-nogarola-1418.html

Context:
http://es.wikipedia.org/wiki/Renacimiento

El renaixement: causes, característiques...:
http://www.profesorenlinea.cl/universalhistoria/RenacimientoCausas.htm

Petit resum renaixement:
http://mx.answers.yahoo.com/question/index?qid=20110111184650AAlaJOQ

Invenció impremta:
http://es.wikipedia.org/wiki/Imprenta

Barroc

El barroc:
http://www.slideshare.net/JOSELUISHGUZMAN/el-barroco-caracteristicas-generales#btnNext

El Barroc segons Wikipèdia:
http://es.wikipedia.org/wiki/Barroco#Aspectos_generales

Les dones (petit resum):
http://es.answers.yahoo.com/question/index?qid=20100802080310AAJvhyW

El barroc i el renaixement:
http://ambitocom.blogspot.com.es/2007/10/el-barroco-siglo-xvii.html

Les dones (literatura):
http://www.patrimur.com/archivos/tesisytesinas/pmorduna/antropologiadamabarroca.pdf

Llengua i literatura la dona:
http://tras-lengua.wikispaces.com/file/view/Blq.9.Tema.4.La+Mujer+Barroco.pdf

EDAT CONTEMPORÀNIA

Contextualització

Apunts de classe: Història del món contemporani (Tema 1: Antic Règim)

Conceptes més bàsics edat contemporània (més consultada):
http://sabanet.unisabana.edu.co/comunicacion/semestre1/historia/sitehmc/edadcontemporanea.htm

Esdeveniments:
http://www.monografias.com/trabajos7/revam/revam.shtml

Edat Contemporània:
http://es.wikipedia.org/wiki/Edad_Contempor%C3%A1nea

Dones

Història dones (Edat Contemporània):
http://www.ugr.es/~hantigua/mujeres.htm

Dona en l'edat contemporània:
http://es.scribd.com/doc/6623295/La-Mujer-en-La-Edad-Contemporanea

La dona en la revolució industrial
http://es.scribd.com/doc/6623295/La-Mujer-en-La-Edad-Contemporanea

La dona i la Revolució important (peça clau):
http://www.gentiuno.com/articulo.asp?articulo=2305

Més dones en la Revolució industrial:
http://es.answers.yahoo.com/question/index?qid=20101116014815AAWE9vz

VIDEO sobre la dona i la revolució industrial:
http://www.youtube.com/watch?v=sl4ivZKCf0s

Dona segle XX: BÀSIC
http://es.scribd.com/doc/274204/La-mujer-en-el-siglo-XX

Més dones i el segle XX (canvis i transicions):
http://web.educastur.princast.es/proyectos/grupotecne/asp1/investigacion/vermensajebbb.asp?idmensaje=1299

Dones i el seu paper en revolucions:
http://sosiales.blogspot.com.es/2008/11/la-mujer-en-la-revolucin-industrial.html

Revolució Americana
http://ca.wikipedia.org/wiki/Revoluci%C3%B3_Americana

Revolució Americana i les dones
http://www.abcteach.com/free/r/rc_americanrevolution_women_espanol.pdf

Revolució Francesa resum:
http://www.resumendehistoria.com/2011/12/revolucion-francesa-resumen.html

Revolució francesa:
http://www.portalplanetasedna.com.ar/francesa.htm

Revolució francesa de forma esquemàtica:
http://es.answers.yahoo.com/question/index?qid=20080307170414AAT6cML

Revolució francesa i dones:
http://www.historiasiglo20.org/sufragismo/revfran.htm

Bon power sobre la **Revolució Francesa i l'Imperi Napoleònic**:
http://www.slideshare.net/atenearte/mujer-y-revolucin-francesa

Liberalisme i nacionalisme: des de la Revolució Industrial fins els estats:
http://www.slideshare.net/epsasocialhist/unitat-3-liberalisme-i-nac-comentari-text

Imperi Napoleònic i Codi Civil:
http://eduardo-montagut.blogspot.com.es/2012/06/el-imperio-napoleonico-mujer-y-codigo.html

Revolucions nacionals:
http://diegoarbulu.wordpress.com/2009/07/17/sobre-los-movimientos-nacionalistas-europeos-del-siglo-xix-parte-i/

Sufragi femení:
http://clio.rediris.es/udidactica/sufragismo2/triunsufrag.htm

Primer Guerra Mundial:
http://ca.wikipedia.org/wiki/Primera_Guerra_Mundial

Les dones de la Primera Guerra Mundial:
http://www.slideshare.net/pilarglez/las-mujeres-en-la-primera-guerra-mundial

Dones i la Primer Guerra Mundial:
http://www.portalplanetasedna.com.ar/mujer_guerra.htm

En contra del sufragi femení (i de l'Estat):
http://www.enemigosdelestado.com/contra-sufragio-femenino-spooner-lysander/

Revolució russa:
http://www.icl-fi.org/espanol/spe/34/rusa.html

Revolució russa detallada:
http://www.slideshare.net/vickyuribe/la-revolucion-rusa-8559219

Revolució russa i les dones:
http://mujeresdelahistoria.blogspot.com.es/2007/10/la-revolucin-rusa.html

D'ençà de la Revolució Russa (augment del feminisme):
http://www.resumendehistoria.com/2009/02/el-origen-del-dia-internacional-de-la_23.html

Dia Internacional de la Dona:
http://es.wikipedia.org/wiki/D%C3%ADa_Internacional_de_la_Mujer#A.C3.B1o_1909_y_1910_-_Proclamaci.C3.B3n_del_d.C3.ADa_internacional_de_la_Mujer_Trabajadora

Temps d'entreguerres:
http://www.portalplanetasedna.com.ar/entre_guerras.htm

Període d'entreguerres:
http://www.portalplanetasedna.com.ar/entre_guerras.htm

Segona Guerra Mundial:
http://www.resumendehistoria.com/2011/02/la-segunda-guerra-mundial-resumen.html

Franquisme
http://ca.wikipedia.org/wiki/Franquisme

Resum extens franquisme:
http://www.docstoc.com/docs/130245832/resum-franquisme-1

La dona en el Franquisme:
http://es.wikipedia.org/wiki/Franquismo#La_mujer_en_el_franquismo

Dones, Franquisme i costums:
http://blocs.xtec.cat/mariaclara/la-seccion-femenina/45-el-model-de-dona-de-la-seccion-femenina/

El model de dona en el Franquisme:
http://www.slideshare.net/emparvidal/el-model-de-dona-del-franquisme-6744405

La dona i el Franquisme (educació):
http://rosacandel.es/educacion/la-educacion-de-las-mujeres-en-el-franquismo/

Matriarcat:
http://es.wikipedia.org/wiki/Matriarcado

Tribu selkman:
http://www.vientodelsur.ch/index.php?option=com_content&view=article&id=54&Itemid=36

Breu definició sobre el matriarcat:
http://www.tnrelaciones.com/matriarcado/index.html

Opinions sobre els mosuo:
http://losinsistentes.blogspot.com.es/2011/10/borrador.html

Mosuo:
http://pepoladas.over-blog.es/article-la-trubu-mosuo-2-000-a-os-de-matriarcado-46337374.html

Minangkabau:
http://revolucionmatriarcal.blogspot.com.es/2011/08/testimonio-real-de-la-etnia-minangkabau.html

Societats matriarcals i característiques principals positives:
http://www.mariallopis.com/portfolio/guia-para-una-sociedad-matriarcal-y-ecofeminsita/
Simone de Beavoir:
http://ca.wikipedia.org/wiki/Simone_de_Beauvoir

La dona en la Segona Guerra Mundial:
http://htiemposmodernos.blogspot.com.es/2008/04/mujeres-en-la-segunda-guerra-mundial.html

Les dones, el treball i l'exèrcit:
http://womenshistory.about.com/od/warwwii/a/women_work.htm

Friedan:
http://es.wikipedia.org/wiki/M%C3%ADstica_de_la_feminidad

Tercera onada del feminisme:
http://es.wikipedia.org/wiki/Tercera_ola_del_feminismo

Teoria Queer:
http://es.wikipedia.org/wiki/Teor%C3%ADa_queer

2. ACTUALITAT

BADIA, Fèlix. "El dia D". *La Vanguardia: Estils de vida* 2012, núm. 274, pàgina 4.

VIVANCO, Felip. "El moment de les dones". *La Vanguardia: Estils de vida* 2012, núm. 274, pàgina 6.

MUIÑO, Luis. "Crisi i estereotips". *La Vanguardia: Estils de vida* 2012, núm. 274, pàgina 10.

PLAYÀ MASET, Josep. "Les dones cobren un 16% menys que els homes". *La Vanguardia: tendències* 2012, pàgina 45.

SEN, Cristina. "L'explosió dels gèneres". *La Vanguardia: tendències* 2012, pàgina 46.

VALIAN, Virginia. *Why so slow?* Massachusetts: First MIT Press paperback Edition, 1999

Noves masculinitats:
http://www.slideshare.net/congresb/tallers-precongressuals-noves-masculinitats

UNIÓ EUROPEA
http://www.slideshare.net/coaliciointernacional/igualtat-de-gneres#btnNext

Diari on-line d'actualitat (notícies dones):
http://www.laindependent.cat/

Entrevista a Montserrat Gatell Perez (presidenta Institut Català de les Dones):
http://www.laindependent.cat/index.php?option=com_content&view=article&id=2198%3Ael-que-no-podem-fer-es-actuar-per-intuicio&catid=167%3Acatalunya-i-ppc&Itemid=300&lang=ca

Estereotips:
http://ambitocom.blogspot.com.es/2007/10/men-vs-women.html
Batalla homes i dones:
http://ambitocom.blogspot.com.es/2007/10/la-gran-batalla-entre-hombres-y-mujeres.html

Esteorotips:
http://ambitocom.blogspot.com.es/2007/10/hombres-y-mujeres-algunos-estereotipos.html

Dones a Internet:
http://www.slideshare.net/jorgesegado/mujeres-e-internet-en-europa#btnNext

Dones creadores:
http://www.slideshare.net/arelar/mujeres-creadoras-hasta-el-xiglo-xix-presentation

Articles sobre dones:
http://www.donesambiniciativa.cat/articles

INSTITUT CATALÀ DE LES DONES

Institut Català de les Dones (gencat):
http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones

Universitat de València:
http://www.uv.es/iued/

Institut Interuniversitari de les Dones:
http://www.iiedg.org/

Institut Català de les dones (Wikipèdia):
http://ca.wikipedia.org/wiki/Institut_Catal%C3%A0_de_les_Dones

Blog directora ICD:
http://montsegatell.cat/

Directora ICD (Wikepèdia):
http://ca.wikipedia.org/wiki/Montserrat_Gatell_P%C3%A9rez

Pressupostos de l'ICD:
http://www20.gencat.cat/docs/icdones/institut/docs/papers_treball_pressupostos_genere.pdf

Informes d'impacte de gènere:
http://www20.gencat.cat/docs/icdones/serveis/docs/publicacions_eines01.pdf

E-Catalunya:
http://ecatalunya.gencat.cat/portal/index.jsp

Més impactes de gènere i altres informes:
http://www.gencat.cat/cgi-bin/vtls/vtls.web.gateway?searchtype=title&conf=080104++++++++++++++&searcharg=Informes+d'impacte+de+g%e8nere

Resum normativa:
http://www20.gencat.cat/docs/icdones/institut/docs/cndc_resum_normativa.pdf

PREMI NOBEL

Dones guanyadores del **Premi Nobel:**
http://es.wikipedia.org/wiki/Anexo:Mujeres_ganadoras_del_Premio_Nobel

Dones guanyadores del Premi Nobel i petita biografia de cada una:
http://adictamente.blogspot.com.es/2012/03/las-43-mujeres-ganadoras-del-premio.html

3 guanyadores al 2011:
http://www.donesambiniciativa.cat/articles/7539

Dones i premis Nobel:
http://blogs.elpais.com/mujeres/2011/10/tres-mujeres-de-paz-y-nobel.html

ÀMBIT DE PARELLA (AMOR)

Violència de gènere:
http://ca.wikipedia.org/wiki/Viol%C3%A8ncia_contra_les_dones

Mutilació femenina campanya educativa:
http://www.gencat.cat/ics/professionals/pdf/mutilacions_extensa.pdf

Mutilació femenina:
http://ca.wikipedia.org/wiki/Clitoridectomia

Dones mortes per violència de gènere a Catalunya:
http://www.diaridegirona.cat/catalunya/2012/12/31/dotze-dones-mortes-violencia-genere-catalunya-durant-2012/597758.html

Masculinitat:
http://ca.wikipedia.org/wiki/Masculinitat

Estadístiques judicials:
http://www20.gencat.cat/docs/icdones/temes/docs/estadistica_judicial.pdf

Com declarar-se? Consells per a dones (exemple desigualtat):
http://revista-digital.verdadera-seduccion.com/como-declararse/

Dades sobre la violència de gènere al món:
http://www.solidaridad.org/uploads/documentos/documentos_Datos_Violencias_f98d490f.pdf

Escrit sobre la violència de gènere
http://www.elmundo.es/blogs/elmundo/ellas/2012/11/25/violencia-de-genero-victimas-y.html

La testosterona (hormona sexual masculina):
http://ca.wikipedia.org/wiki/Testosterona

Preferències sexuals:
http://www.hoymujer.com/amor-y-sexo/hombres,quieren,sexo,mujeres,107784,02,2010.html

Diferències psicològiques bàsiques:
http://www.nosotros2.com/mujer/025/articulo/4304/las-6-diferencias-psicologicas

Existeixen diferencies?:
http://inmamsanchez.files.wordpress.com/2010/05/existen_diferencias_psicologicas_entre_hombresymujeres.pdf

ÀMBIT LABORAL

Per què igualtat?:
http://www.slideshare.net/DepartamentdeTreball/a-la-feina-iguals-per-la-igualtat-home-dona#btnPrevious

Retallades mercat laboral (MOLT IMPORTANT):
http://www.slideshare.net/tomperez/8-de-marzo-da-de-la-mujer-mujer-e-historia-del-arte-296842

http://diariandorra.ad/blocs/mjlluelles/2012/10/30/la-participacio-femenina-en-les-empreses/

Llei igualtat:
http://www.slideshare.net/cecotpersonaitreball/igualtat-oportunitats2#btnNext

10 perquès a favor de la igualtat laboral:
http://www.slideshare.net/DepartamentdeTreball/a-la-feina-iguals-per-la-igualtat-home-dona

Llei igualtat:
http://www.slideshare.net/arlip/llei-igualtat

Empresa que no te igualtat, els problemes i solucions:
http://www.slideshare.net/quadratonicsagrup1/situaci-actualinicial-quadratonic-sa-8598516#btnNext

Dones Catalunya i la situació laboral:
http://www.slideshare.net/tribunavirtual/les-dones-i-el-treball-a-catalunya-mites-i-certeses

El sostre de vidre:
http://diariandorra.ad/blocs/mjlluelles/2012/03/06/el-sostre-de-vidre/

El sostre de vidre (què és?):
https://www.google.es/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CDQQFjAA&url=http://diariandorra.ad/blocs/mjlluelles/2012/03/06/el-sostre-de-vidre/&ei=VAzoUIagMseShge0y4DoBQ&usg=AFQjCNFKHNhI36qMDYio-bY83MRapOKWkw&sig2=h7Rdhm2vq9PTgguBzsxPyw&bvm=bv.1355534169,d.ZG4

Líders, governants i gran dones:
http://www.guide2womenleaders.com/

Guerres feministes:
http://es.wikipedia.org/wiki/Guerras_feministas_por_el_sexo

ÀMBIT ESPORTIU

Futbol femení:
http://www.futfem.com/

Web espanyol (secció femenina):
http://www.rcdespanyol.com/principal.php?modulo=noticias&idsite=1&idseccion=30&nombremodulo=not%EDcies&idmenu=9&idsubmenu=110

Hoquei base femení:
http://hoqueibasefemeni.blogspot.com.es/

Web barça (secció femenina):
http://www.fcbarcelona.cat/futbol

Qualitats d'un bon esportista:
http://www.buenastareas.com/ensayos/Cualidades-De-Buen-Deportista/1764880.html

Definició esport:
http://www.enciclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0229998&BATE=esport

Diferencies esportives entre homes i dones:
http://www.csi-csif.es/andalucia/modules/mod_ense/revista/pdf/Numero_17/REBECA_ZURITA_PEREZ_2.pdf

ÀMBIT FAMILIAR

Maternitat i paternitat (ajudes):
http://www.seg-social.es/Internet_1/Pensionistas/Servicios/Solicitudesdepresta34887/Pensionesotrasprest40968/Maternidad/117608

Permís de paternitat:
http://www.abc.es/20121007/familia/abci-aplazado-permiso-paternidad-201210031527.html

Paternitat:
http://forum.socpetit.cat/viewtopic.php?f=25&t=4615

Ajudes a la maternitat o paternitat:
http://www.crecerfeliz.es/Embarazo/Tus-derechos/Ayudas-por-maternidad-y-paternidad

Noruega i el risc al divorci:
http://www.telesurtv.net/articulos/2012/09/27/estudio-revela-que-cuanto-mas-un-hombre-ayuda-en-el-hogar-el-riesgo-de-divorcio-es-mayor-6389.html

Percentatges de les tasques de la llar:
http://www.serpadres.es/familia/vida-en-familia/Las-tareas-domesticas-siguen-siendo-cosa-de-mujeres.html

Les dones:
http://mujer.terra.es/muj/articulo/html/mu28345.htm

Baixa per maternitat i atur:
http://www.citapreviainem.es/paro-baja-maternidad/

ÀMBIT SEXUAL

Dades sexuals (no gaire rellevants):
http://www.latierranoesredonda.blogspot.com.es/2010/01/datos-interesantes-sobre-sexosexualidad.html

Dades sobre la sexualitat:
http://tecnociencia.co/15-datos-cientificos-sobre-sexualidad/

Què passa amb el sexe a Espanya?:
http://www.hoymujer.com/Psico-Sexo/Sexo/Radiografia-sexualidad-Espana-657112112011.html

Delictes contra la llibertat sexual:
http://www.monografias.com/trabajos37/delitos-sexuales/delitos-sexuales.shtml

Dones i llibertat sexual:
http://mujer.orange.es/relaciones/solteros/sexo-sin-pareja-estable-libertad-sexual.html

Opinió sobre la llibertat sexual de les dones:
http://zabeton.blogspot.com.es/2010/09/libertad-sexual-de-las-mujeres-copiando.html

Dades sobre la llibertat sexual:
http://psicologia.laguia2000.com/la-sexualidad/la-libertad-sexual

Declaració dels drets sexuals:
http://www.tnrelaciones.com/derechos_sexuales/index.html

La dona com objecte sexual:
http://mujerobjetoenlasociedad.blogspot.com.es/2009/10/la-mujer-como-objeto-sexual-y-sus.html

Deshumanització sexual:
http://es.wikipedia.org/wiki/Deshumanizaci%C3%B3n_sexual

Objectes sexuals:
http://es-us.noticias.yahoo.com/estudio-explica-mujeres-vistas-objeto-sexual-131600545.html

Les dones són objectes sexuals?:
http://es.answers.yahoo.com/question/index?qid=20100810202346AAnkebf

Prostíbul:
http://www.elmundo.es/blogs/elmundo/ellas/2013/01/02/chicas-aqui-hay-curro.html

La prostitució masculina:
http://hn.globedia.com/prostitucion-masculina-existe

Prostituts, gays, taxyboys...:
http://es.wikipedia.org/wiki/Prostituci%C3%B3n_masculina

La prostitució a Espanya:
http://campusvirtual.unex.es/cala/epistemowikia/index.php?title=Prostituci%C3%B3n_en_Espa%C3%B1a

La prostitució femenina a Espanya:
http://www.mujerpalabra.net/pensamiento/coralherreragomez/laprostitucionfemeninaymasculina.htm

Tipus de prostitució:
http://www.sinsida.com/montador.php?tipo=prostitucion

Prostitució i entrevista a un gigoló:
http://www.forosperu.net/showthread.php?t=821

FEMINISME

Dia de la dona treballadora (8 de maig):
http://ca.wikipedia.org/wiki/Dia_de_la_Dona_Treballadora

Dia de la dona treballadora:
http://colometa.blogspot.com.es/2007/03/dia-de-la-dona-treballadora.html

Vídeo sobre la història del 8 de març:
http://www.youtube.com/watch?v=ZFSknVsXF68

Les noves tendències del feminisme:
http://liberacionfemeninaipc.blogspot.com.es/2007/11/nuevas-tendencias-del-feminismo-actual.html

Història misogínia:
http://es.wikipedia.org/wiki/Misoginia

La misogínia a l'actualitat:
http://www.mujeractual.com/sociedad/mujer/misoginia.html

Violència de gènere

Web personal del fotògraf del reportatge Islamabad:
http://www.emiliomorenatti.com/porafrica/textos/reportajes.htm

Fotògraf del reportatge de dones maltractades del Saló de Bellesa d'Islamabad:
http://es.wikipedia.org/wiki/Emilio_Morenatti

Noms i història de les dones del Saló d'Islamabad:
http://www.friki.net/fotos/74154-historias-de-vida-de-mujeres-musulmanas.html

Islamabad (Saló de bellesa per a dones maltractades):
http://www.taringa.net/posts/info/4087916/Violencia-contra-las-mujeres-en-Pakistan.html

ALTRES PROJECTES

Ajuntament de Vilanova (Pla d'Igualtat):
http://www.vilanova.cat/html/persones/igualtat/articles.html

Cercador expertes:
http://www14.gencat.cat/icdones_expertes/AppJava/frontoffice.do?reqCode=search

Psicologia:
http://www.psicologiafemenina.com/ddivan_es/cursos_conf_dret.htm

Dones:
http://ca.wikipedia.org/wiki/Dones_fil%C3%B2sofes

Discriminació i prejudicis:
http://www.atinachile.cl/content/view/595156/PREJUICIO-Y-DISCRIMINACION.html

Psicologia social i discriminació:
http://www.psicologia.com.es/psicologia_social_discriminacion_y_prejuicio.htm

Feminisme:
http://liberacionfemeninaipc.blogspot.com.es/2007/11/feminismo.html

Feminisme i feministes:
http://feministasfeas.blogspot.com.es/2010/05/la-tercera-ola-del-feminismo-en-usa.html

Dones, opinions i històries:
http://codigomujer.com/categoria/historias/

Feminisme:
http://www.ciudaddemujeres.com/articulos/Que-es-feminismo

Treball de Recerca
2n de batxillerat A
INS Serrallarga (Blanes)
14 de gener del 2013

Índex de l'annex

1. DADES

1.1 Ciutadania Pàgina 4

Risc a la pobresa Pàgina 4

Assistència a centres culturals Pàgina 4

Població pertanyent a una associació Pàgina 5

Activitats culturals: de lectura i música Pàgina 5

Activitats culturals i escèniques Pàgina 5

Actvitats de temps lliure Pàgina 5

1.2 Demografia Pàgina 6

Índex de desenvolupament relatiu al gènere (IDG) Pàgina 6

Esperança de vida en néixer (anys) Pàgina 6

Taxa d'alfabetització d'adults (%) Pàgina 6

Ingressos estimats (en $) Pàgina 6

Nupcialitat Pàgina 6

Edat mitjana del primer matrimoni (anys) Pàgina 6

Fecunditat Pàgina 6

Edat mitjana de la maternitat Pàgina 6

Fills nascuts fora del matrimoni (%) Pàgina 6

Taxa general de fecunditat Pàgina 6

Adopció d'infants d'altres països Pàgina 7

Població resident a l'estranger Pàgina 7

Població estrangera Pàgina 7

Estrangers amb certificat de registre Pàgina 7

Estudiants estrangers amb permís d'estada Pàgina 7

Nacionalitats espanyoles concedides Pàgina 7

1.3 Ensenyament Pàgina 8

Educació infantil Pàgina 8

Educació primària Pàgina 8
Educació secundària: batxillerat, CFGM i CFGS Pàgina 9
Població amb educació secundària Pàgina 10
Abandonament estudis prematurament Pàgina 10
Alumant universitat pública Pàgina 10
Alumnat universitat privada Pàgina 10
Alumnat universitari Pàgina 11
Diplomatures masculines Pàgina 11
Diplomatures femenines Pàgina 11
Llicenciatures Pàgina 11
Llicenciats/des en ciència i tecnologia Pàgina 12
Formació permanent de 25 a 64 anys Pàgina 12
Formació adults Pàgina 12

1.4 Esport Pàgina 13
Activitats de temps lliure Pàgina 13
Activitats més practicades Pàgina 13
Participació esportiva Pàgina 13
Maner de fer esport Pàgina 13
Freqüència de pràctica Pàgina 13
Pràctica organitzada Pàgina 13
Espais de pràctica Pàgina 13
Participació prova esportiva Pàgina 13
Motius pràctica esport Pàgina 14
Motius pràctica no esport Pàgina 14
Objectius i valors socials Pàgina 14
El que més agrada de fer esport Pàgina 14
Motius per abandonar club Pàgina 14
Opinió respecte esport Pàgina 14
Interès per fer esport Pàgina 14
Llicències esportives Pàgina 15
Esportistes alt nivell Pàgina 16
Competicions-participants Pàgina 16
Evolució esportistes Pàgina 16

2. ENTREVISTES

2. 1 Entrevista a Elena Masó Pàgina 17
2. 2 Entrevista a Javier Solanas Pàgina 19

3. ENQUESTES

3. 1 Criteris de les enquestes a la població Pàgina 20
3. 2 Model d'enquesta Pàgina 21
3. 3 Resultats enquestes Pàgina 22
3. 4 Àmbit de parella (amor) Pàgina 30
L'home és qui pren la iniciativa en una relació? Pàgina 30
L'home ha de protegir a la dona? Pàgina 31
Els homes només busquen sexe i les dones amor? Pàgina 32
3. 5 Àmbit laboral Pàgina 33
Els càrrecs alts els ocupen més homes que dones? Pàgina 33
Una dona i un home tenen el mateix sou per una mateixa feina? Pàgina 34
Hi ha feines de dones (dona de fer feines) i d'homes (mecànic)? Pàgina 35
3. 6 Àmbit esportiu Pàgina 36
Els homes practiquen més esport que les dones, i ho fan millor? Pàgina 36
Hi ha esports d'homes (futbol) i de dones (gimnàstica rítmica)? Pàgina 37
Els esports practicats per homes estan més televisats i seguits? Pàgina 38
3. 7 Àmbit familiar Pàgina 39
Les dones s'encarreguen majoritàriament de les feines de la casa? Pàgina 39
L'home és qui porta diners a casa i finança la família? Pàgina 40
L'educació i l'atenció dels fills/es depèn més de les dones? Pàgina 41
3. 8 Àmbit sexual Pàgina 42
L'home té més llibertat sexual que la dona? Pàgina 42
Les dones es consideren objectes sexuals (anuncis, família...)? Pàgina 43
L'oferta i demanda de prostitució és igual per part d'homes que...? Pàgina 44

1. Dades d'interès

Aquesta informació ha sigut emprada per a elaborar l'apartat **2.Actualitat**. Els gràfics i les taules dels documents han estat elaborats íntegrament per mi. La informació usada però, varia segons el lloc de procedència.

- **Demografia:** tota la informació ha estat obtinguda de les dades facilitades per la web de la **Generalitat de Catalunya** (www20.gencat.cat), més concretament de l'apartat de l'**Institut Català de la Dona** (ICD). Els enllaços procedents d'aquest lloc web m'han conduit fins l'**Institut d'Estadística de Catalunya** (idescat) on, d'entre molta altra informació, hi ha recollides moltes dades envers la població del territori. Jo he escollit les dades que concretaven i il·lustraven les diferències sexuals, a vegades inexistents.

- **Ensenyament:** tota la informació ha estat obtinguda de les dades facilitades per la web de la **Generalitat de Catalunya** (www20.gencat.cat), més concretament de l'apartat de l'**Institut Català de la Dona** (ICD). Els enllaços procedents d'aquest lloc web m'han conduit fins l'**Institut d'Estadística de Catalunya** (idescat) on, d'entre molta altra informació, hi ha recollides moltes dades envers la població del territori. Jo he escollit les dades que concretaven i il·lustraven les diferències sexuals.

- **Ciutadania:** tota la informació ha estat obtinguda de les dades facilitades per la web de la **Generalitat de Catalunya** (www20.gencat.cat), més concretament de l'apartat de l'**Institut Català de la Dona** (ICD). Els enllaços procedents d'aquest lloc web m'han conduit fins l'**Institut d'Estadística de Catalunya** (idescat) on, d'entre molta altra informació, hi ha recollides moltes dades envers la població del territori. Jo he escollit les dades que concretaven i il·lustraven les diferències sexuals.

- **Esport:** tota la informació ha estat obtinguda de les dades proporcionades per la web de l'**Observatori català de l'esport** (www.observatoridelesport.cat).

1.1 CIUTADANIA

RISC A LA POBRESA

	HOME	DONA	HOMBRE	MUJER	MAN	WOMAN
2010	26,00%	27,80%	27,70%	28,50%	25,10%	26,70%
2009	21,60%	24,60%	23,40%	25,40%	24,10%	26,10%
2008	18,70%	22%	22,90%	25,30%	24%	26,20%
2007	19,50%	22,90%	22,60%	25,10%	24,80%	26,80%
2006	20,40%	23,50%	22,50%	25,30%	25,10%	27%
2005	19,40%	21,90%	22,70%	25,20%	25%	26,90%

ASISTÈNCIA A CENTRES CULTURALS

	2006 H	2006 D	TOTAL 2006	2001 H	2001 D	TOTAL 2001
Biblios	44,30%	43,70%	**44%**	36,20%	34,50%	**35,40%**
Arxius	10,80%	8,30%	**9,50%**	6,40%	5,40%	**5,90%**
Museus	49,40%	47,50%	**48,40%**	41,50%	37%	**39,20%**
Exposicions	36,80%	38,50%	**37,70%**	36,80%	34,10%	**35,40%**
Monuments	50,10%	44,30%	**47,20%**	42,70%	39,60%	**41,10%**

POBLACIÓ PERTANYENT A UNA ASSOCIACIÓ

	HOME	DONA	TOTAL
2006	37,40%	36,20%	**36,80%**
2001	36,70%	26,30%	**31,30%**

ACTIITATS CULTURALS: DE LECTURA I MÚSICA

	2006 H	2006 D	TOTAL 2006	2001 H	2001 D	TOTAL 2001
L. de llibres	72,70%	75,30%	**74%**	59,70%	62,60%	**61,20%**
L. de diaris	94,10%	85,50%	**89,70%**	84,50%	69,40%	**76,70%**
L. de revistes	72,80%	75,60%	**74,20%**	48,50%	54%	**51,10%**
Escriure	19,10%	20,40%	**19,80%**	12,20%	14,20%	**13,30%**
Audició	97,00%	44,30%	**95,90%**	87,90%	86,10%	**87,00%**
Concerts	49,90%	46,50%	**48,20%**	34,50%	29,80%	**32,10%**
Interpretació	13,70%	10,90%	**12,30%**	11%	6,90%	**8,90%**
Cant	3%	3,50%	**3,20%**	2,80%	3,30%	**3,10%**

ACTIVITATS CULTURALS I ESCÈNIQUES

	2006 H	2006 D	TOTAL 2006	2001 H	2001 D	TOTAL 2001
Cinema	71,70%	65,30%	**69%**	66,20%	60,00%	**63,00%**
Teatre	39,50%	41,20%	**40,30%**	29,10%	30,60%	**29,90%**
Dansa	10,10%	14,10%	**12,10%**	6,80%	8%	**7,60%**
Circ	14,10%	11,50%	**12,80%**	5,60%	6,30%	**5,90%**
Fer teatre	3,20%	3,30%	**3,20%**	2,20%	2,60%	**2,40%**
Fer dansa	2,50%	5,80%	**4,20%**	2,20%	4,10%	**3,20%**
Dibuix/pintura	22,10%	29,20%	**225,70%**	13%	12,30%	**12,60%**
Treball manual	20%	48,80%	**34,80%**	12,70%	31,90%	**22,60%**

ACTIVITATS DE TEMPS LLIURE

	2006 H	2006 D	2006 TOTAL	2001 H	2001 D	2001 TOTAL
Fins a dues	39,80%	40,40%	**40,10%**	44,40%	43,40%	**43,90%**
Tres	26,70%	27,20%	**27,00%**	28,50%	27,30%	**27,90%**
Quatre	17,60%	16,80%	**17,20%**	15,90%	16,60%	**16,30%**
Cinc i més	15,10%	14,50%	**14,80%**	11,20%	12,60%	**11,90%**

	2006 H	2006 D	2006 TOTAL	2001 H	2001 D	2001 TOTAL
Passejar	23,90%	21,50%	**22,70%**	47,10%	47,70%	**47,40%**
Mirar tele	15,70%	16,20%	**15,90%**	35,80%	33,90%	**34,80%**
Àpats	20,50%	20,50%	**20,50%**	31,60%	34,30%	**33,00%**
Platja o piscina	0,66%	0,50%	**0,60%**	29,70%	27,90%	**28,80%**
Llegir	10,60%	11,70%	**11,20%**	23,30%	25,40%	**24,40%**
Feines de casa	2,40%	5,70%	**4,10%**	9,40%	34,70%	**22,50%**
Dormir	0,40%	1%	**0,60%**	21,20%	18%	**19,50%**
Fer esport	6,20%	5,20%	**5,70%**	22,20%	10,30%	**16,10%**
Sortir de bars	13,80%	7,50%	**10,60%**	12,20%	8,10%	**10,10%**
Estudiar/classes	4,40%	4,10%	**4,30%**	8,50%	10,10%	**9,30%**
Ordinador	7,90%	2,60%	**5,30%**			

1.2 DEMOGRAFIA

Índex de desenvolupament relatiu al gènere (IDG)

ESPERNÇA DE VIDA EN NÈIXER (anys)

SEXE	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
Home	78,2	78,2	77,3	77,4	76,86	76,9	76,8	76,5	75,74	76	75,8
Dona	84,5	84,5	83,8	84	83,31	83,4	83,4	83,2	82,57	82,6	82,4

TAXA D'ALFABETITZACIÓ D'ADULTS (%)

SEXE	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
Home	98,81	98,7	98,87	98,55	98,9	99,07	98,1	98,87	98,81	98,75	98,75
Dona	97,32	97,3	97,11	97,02	97,36	97,72	97,43	97,22	97,05	96,97	97,11

INGRESSOS ESTIMATS (en $)

SEXE	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
Home	48.619,60	46.432,20	42.402,90	40.340,00	37.928,70	36.515,30	35.486,10	33.833,20	31.656,90	28.421,10	28.324,20
Dona	28.254,80	26.512,50	25.709,70	21.984,80	19.907,60	18.833,20	18.030,50	17.885,80	16.209,50	14.392,30	14.008,60

Nupcialitat

EDAT MITJANA DEL PRIMER MATRIMONI (anys)

SEXE	10	09	08	07	06	05	04	03	02	01	00	99	98	97	96	95	94	93	92	91
Home	33	32	32	32	32	32	32	31	30	30	30	30	29	29	29	29	29	28	28	28
Dona	31	31	31	30	30	29	29	29	28	28	28	28	27	27	27	27	27	26	26	26

SEXE	2010	09	08	07	06	05	04	03	02	01	00	99	98	97	96	95	94	93	92	91
Diferència	1,27	1,39	1,56	1,77	1,82	2,11	2,1	2	1,99	1,98	1,96	2,03	1,94	1,96	2,03	1,9	1,92	1,97	1,98	2,01

Fecunditat

EDAT MITJANA DE LA MATERNITAT

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995	1994	1993	1992	1991	1990
SEXE	31,11	30,94	30,76	30,84	30,86	30,9	30,8	30,9	30,9	30,9	30,9	30,9	30,8	30,7	30,5	30,3	30	29,8	29,5	29,3	29,1

FILLS NASCUTS FORA DEL MATRIMONI (%)

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995	1994	1993	1992	1991	1990
SEXE	35,15	34,46	33,42	32,39	30,4	29,5	28,1	26	24,7	22,3	20,1	18,4	16,4	15,3	13,6	12,8	12,3	11,7	10,9	11,4	10,8

TAXA GENERAL DE FECUNDITAT

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995	1994	1993	1992	1991	1990
SEXE	46,3	46,5	48,93	46,59	46,44	45,8	44,9	43,8	41,8	41	40,2	37,6	35,7	35,84	34,4	34	34,4	35,3	36,5	36,4	36,8

ADOPCIÓ D'INFATS D'ALTRES PAÏSOS

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
ADOPCIONS	627	739	826	880	1030	1419	1562	1042	1056

POBLACIÓ RESIDENT A L'ESTRANGER

SEXE	2012	2011	2010	2009
Home	91.741	84.232	76.851	70.634
Dona	94.107	86.677	79.549	73.368
Total	**185.848**	**170.909**	**156.400**	**144.002**

POBLACIÓ ESTRANGERA

	Barcelona	Girona	Tarragona	Lleida	Catalunya
2007	313.374	69.997	34.711	60.573	**4.786.555**
2008	357.990	71.346	37.311	71.948	**538.595**
2009	384.457	81.837	41.252	72.210	**579.756**
2010	389.190	81.751	44.587	75.114	**590.642**
2011	427.265	89.194	47.934	79.160	**643.553**
2007	261.941	51.210	22.605	46.164	**381.920**
2008	302.264	55.109	29.435	49.340	**436.148**
2009	330.147	62.956	29.922	58.298	**481.323**
2010	340.560	65.375	33.289	61.567	**500.791**
2011	378.843	71.507	36.287	65.474	**500.791**
TOTAL 2011	**806.108**	**160.701**	**84.221**	**144.634**	**1.195.664**

ESTRANGERS AMB CERTIFICAT DE REGISTRE

	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Home	643.553	500.791	578.149	535.122	478.599	359.839	339.675	260.918	221.395	191.962	164.625	119.921	99.015
Dona	552.111	590.642	481.309	438.051	381.880	282.879	263.858	200.975	162.061	135.635	113.944	92.775	80.800
%	15,90%	14,50%	14,50%	14,20%	13,20%	11,90%	9%	6,80%	5,70%	5%	4,40%	3,40%	3%
Total	**1.195.664**	**1.091.433**	**1.061.079**	**974.734**	**860.575**	**642.829**	**603.636**	**462.046**	**383.938**	**328.461**	**280.167**	**214.996**	**183.736**

ESTUDIANTS ESTRANGERS AMB PERMÍS D'ESTADA

SEXE	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Home	6.399	5.515	5.648	5.983	5.711	4.989	4.719	5.297	5.602	3.481	3.283	3.199	2.511	1.274
Dona	8.354	7.065	7.100	7.248	6.830	5.652	5.304	6.101	6.323	3.882	3.758	3.655	2.771	1.346
Total	**14.753**	**12.580**	**12.748**	**13.231**	**12.541**	**10.641**	**10.023**	**11.398**	**11.925**	**7.363**	**7.041**	**6.854**	**5.282**	**2.620**

NACIONALITATS ESPANYOLES CONCEDIDES

SEXE	2011	2010	2009	2008	2007	2005	2004	2003	1999
Home	13.221	12.980	8.741	8.816	7.918	5.515	4.509	5.225	3.168
Dona	15.364	16.145	10.966	8.859	8.859	5.804	4.800	4.926	4.926
Total	**28.585**	**29.125**	**19.707**	**17.675**	**16.777**	**11.319**	**9.309**	**10.151**	**8.094**

1.3 ENSENYAMENT

EDUCACIÓ INFANTIL

COMARQUES	NENS	NENES	TOTAL
Alt Camp	1.100	1.029	2.129
Alt Empordà	3.183	2.947	6.130
Alt Penedès	2.922	2.701	5.623
Alt Urgell	487	416	903
Alta-Ribagorça	92	84	176
Anoia	3.339	3.123	6.462
Bages	4.521	4.308	8.829
Baix Camp	4.907	4.636	9.553
Baix Ebre	1.722	1.532	3.254
Baix Empordà	2.918	2.829	5.747
Baix Llobregat	19.527	18.405	37.932
Baix Penedès	2.551	2.456	5.007
Barcelonès	41.313	38.678	79.991
Barguedà	890	757	1.647
Cerdanya	381	380	761
Conca de Barberà	481	454	935
Garraf	2.997	2.887	5.884
Garrigues	441	334	775
Garrotxa	1.354	1.224	2.578
Gironès	5.140	4.833	9.973
Maresme	10.736	9.944	20.680
Montsià	1.431	1.337	2.768
Noguera	845	804	1.649
Osona	4.128	3.691	7.819
Pallars Jussà	242	264	506
Pallars Sobirà	154	164	318
Pla de l'Urgell	904	878	1.782
Pla de l'Estany	813	794	1.607
Priorat	176	149	325
Ribera d'Ebre	416	395	881
Ripollès	567	480	1.047
Segarra	583	521	1.114
Segria	4.829	4.565	9.394
Selva	3.703	3.506	7.209
Solsonès	357	322	679
Tarragonès	5.940	5.504	11.444
Terra Alta	231	179	410
Urgell	915	911	1.826
Val d'Aran	210	209	419
Vallès Occidental	22.927	21.494	44.421
Vallès Oriental	10.337	9.573	19.910
Catalunya	**170.720**	**159.707**	**330.427**

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

COMARQUES	NENS	NENES	TOTAL
Alt Camp	1.448	1.354	2.802
Alt Empordà	4.119	4.116	8.235
Alt Penedès	3.621	3.457	7.078
Alt Urgell	594	539	1.133
Alta-Ribagorça	109	106	215
Anoia	4.080	3.764	7.844
Bages	5.662	5.360	11.022
Baix Camp	6.149	6.158	12.307
Baix Ebre	2.416	2.163	4.579
Baix Empordà	3.887	3.652	7.539
Baix Llobregat	25.528	23.969	49.497
Baix Penedès	3.304	3.200	6.504
Barcelonès	57.627	55.191	112.818
Barguedà	1032	954	1.986
Cerdanya	505	471	976
Conca de Barberà	668	629	1297
Garraf	4.344	4.183	8.527
Garrigues	522	458	980
Garrotxa	1.545	1.409	2.954
Gironès	6.429	6.229	12.658
Maresme	14.124	13.186	27.310
Montsià	2.103	1.947	4.050
Noguera	1089	989	2.078
Osona	5.058	4.677	9.735
Pallars Jussà	334	343	677
Pallars Sobirà	205	185	390
Pla de l'Urgell	1098	1031	2.129
Pla de l'Estany	971	984	1.956
Priorat	237	216	453
Ribera d'Ebre	611	590	1201
Ripollès	646	575	1.221
Segarra	702	680	1.382
Segria	6.282	6.001	12.283
Selva	5.271	4.840	10.111
Solsonès	418	420	838
Tarragonès	8.157	7.403	15.660
Terra Alta	285	290	575
Urgell	1174	1091	2.265
Val d'Aran	274	243	517
Vallès Occidental	30.736	28.761	59.487
Vallès Oriental	13.986	13.229	27.215
Catalunya	**227.351**	**215.143**	**442.494**

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA: BATXILLERAT, CFGM I CFGS

COMARQUES	ESO (nois)	ESO (noies)	BATX. (nois)	BATX. (noies)	CFGM (nois)	CFGM (noies)	CFGS (nois)	CFGS (noies)	TOTAL NOIS	TOTAL NOIES
Alt Camp	888	876	193	252	167	90	109	108	**1357**	**1.326**
Alt Empordà	2.662	2.491	590	732	356	284	79	113	**3.687**	**3.620**
Alt Penedès	2.022	1.951	454	560	262	162	190	150	**2.928**	**2.823**
Alt Urgell	402	379	86	130	323	215	40	89	**851**	**813**
Alta-Ribagorça	87	84	26	15	76	12	52	21	**241**	**132**
Anoia	2.395	2.265	594	713	374	299	368	381	**3.731**	**3.658**
Bages	3.510	3.188	944	1.096	850	519	449	467	**5.753**	**5.270**
Baix Camp	3.924	3.861	977	1.293	818	460	397	565	**6.116**	**6.179**
Baix Ebre	1.751	1.620	334	442	529	434	398	323	**3.012**	**2.819**
Baix Empordà	2.459	2.308	555	735	379	290	67	229	**3.460**	**3.562**
Baix Llobregat	14.965	13.828	3.635	4.222	2.798	1.792	1.794	1.576	**23.192**	**21.418**
Baix Penedès	2.051	1.959	400	454	250	204	74	135	**2.775**	**2.752**
Barcelonès	39.436	36.064	13.079	14.718	8.712	6.166	10.806	9.908	**72.033**	**66.856**
Barguedà	704	627	223	262	141	62	31	16	**1099**	**967**
Cerdanya	291	271	53	44	33	87	0	0	**377**	**402**
Conca de Barberà	419	343	49	60	44	16	0	0	**512**	**219**
Garraf	2.671	2.440	698	814	342	276	222	163	**3934**	**3.693**
Garrigues	343	273	57	80	65	22	0	0	**465**	**375**
Garrotxa	886	934	195	306	222	171	224	179	**1.527**	**1.590**
Gironès	4.296	3.950	1.092	1.356	949	681	633	746	**6.970**	**6.733**
Maresme	8.510	7.856	2.375	2.555	1.111	795	657	786	**12.653**	**11.992**
Montsià	1.304	1.331	242	364	445	233	277	190	**1.079**	**2.118**
Noguera	752	710	184	189	109	95	34	74	**5.161**	**1.068**
Osona	3.347	3.054	833	1.063	630	366	351	367	**443**	**4.850**
Pallars Jussà	238	220	60	62	121	102	24	22	**226**	**406**
Pallars Sobirà	117	103	17	38	44	66	48	13	**1.118**	**214**
Pla de l'Urgell	559	513	107	146	277	120	175	113	**1.073**	**892**
Pla de l'Estany	678	611	143	178	166	33	86	38	**240**	**860**
Priorat	173	158	17	37	28	105	22	5	**654**	**305**
Ribera d'Ebre	425	424	78	110	88	30	63	10	**654**	**574**
Ripollès	412	382	89	100	111	37	40	14	**652**	**533**
Segarra	471	408	71	124	181	144	181	64	**728**	**740**
Segria	4.074	3.843	1.216	1.493	1.034	786	884	892	**7.208**	**7.014**
Selva	3.321	2.989	614	839	504	389	217	278	**4.656**	**4.495**
Solsonès	267	272	82	92	79	82	70	82	**498**	**528**
Tarragonès	5.178	4.542	1.429	1.495	1.206	1.039	1.475	1.043	**9.288**	**8.119**
Terra Alta	207	167	37	53	39	17	4	10	**287**	**247**
Urgell	709	688	205	253	149	40	142	51	**1.205**	**1.032**
Val d'Aran	159	151	33	49	88	32	20	7	**300**	**239**
Vallès Occidental	18.639	17.071	4.839	5.498	2.809	2.232	2.172	2.238	**28.459**	**27.039**
Vallès Oriental	8.261	7.520	2.006	2.356	1.478	978	1.113	889	**12.858**	**11.743**
Catalunya	**143.964**	**132.725**	**38.911**	**45.378**	**28.387**	**19.957**	**23.812**	**22.355**	**149.195**	**220.415**

POBLACIÓ AMB EDUCACIÓ SECUNDARIA

CATALUNYA	Home	Dona	ESPANYA	Hombre	Mujer	U. EUROPEA	Man	Women
2010	54,70%	69,00%	2010	54,70%	67,90%	2010	76,20%	81,80%
2009	55,40%	67,60%	2009	53,10%	67,10%	2009	75,80%	81,40%
2008	51,30%	67,80%	2008	52,70%	67,60%	2008	75,60%	81,40%
2007	55%	67,80%	2007	55,10%	67,30%	2007	75,50%	80,80%
2006	59,80%	71,80%	2006	54,60%	69%	2006	75,10%	80,80%
2005	51,70%	71%	2005	55,40%	68,50%	2005	74,80%	80,20%
2004	53,60%	65,50%	2004	54,40%	68,40%	2004	74,50%	80,10%
2003	52,60%	69,50%	2003	55,50%	69,50%	2003	74,60%	79,50%
2002	60,00%	70,30%	2002	57,40%	70,30%	2002	74%	79,30%
2001	61,70%	69,20%	2001	58,80%	71,40%	2001	74%	79,20%
2000	62,20%	73,90%	2000	60,10%	71,90%	2000	73,80%	79,30%

ABANDONAMENTS ESTUDIS PREMATURAMENT

CATALUNYA	Home	Dona	ESPANYA	Hombre	Mujer	U. EUROPEA	Man	Women
2010	34,60%	23,20%	2010	33,50%	23,10%	2010	16,00%	12,10%
2009	38,00%	25,60%	2009	37,40%	24,70%	2009	16,30%	12,50%
2008	39,70%	26,40%	2008	38,00%	25,70%	2008	16,90%	12,80%
2007	37%	25,90%	2007	36,60%	25,20%	2007	17,10%	13,00%
2006	34,30%	22,70%	2006	36,70%	24%	2006	17,60%	13,40%
2005	40,70%	25%	2005	36,60%	24,90%	2005	17,80%	13,70%
2004	40,50%	27,10%	2004	20,80%	14,80%	2004	18,30%	13,70%
2003	41,50%	26,00%	2003	38,10%	24,80%	2003	18,60%	14,40%
2002	36,10%	26,00%	2002	36,80%	24,20%	2002	19%	14,90%
2001	35,10%	25,40%	2001	36,00%	23,10%	2001	19%	15,20%
2000	34,60%	23,30%	2000	35,00%	23,20%	2000	19,60%	15,50%

ALUMNAT UNI. PÚBLICA

ANYS	Home	Dona	TOTAL
2011	56.451	58.035	114.486
2010	75.877	81.834	157.711
2009	90.755	104.007	194.762
2008			
2007	94.269	109.629	203.898
2006	95.075	109.970	205.045
2005	95.178	109.568	204.746
2004	99.369	110.648	210.017
2003	95.738	109.129	204.867
2002	95.426	109.140	204.566
2001	80.912	91.121	172.033

ALUMNAT UNI. PRIVADA

ANYS	Home	Dona	TOTAL
2011	5.159	6.703	11.862
2010	83.122	10.796	18.041
2009	9.123	13.316	22.439
2008			
2007	9.498	12.688	22.186
2006	9.252	12.760	22.012
2005	9.588	11.635	21.223
2004	9.069	11.850	20.919
2003	8.874	11.818	20.692
2002	8.592	11.657	20.249
2001	8.677	11.444	20.121

ALUMNAT UNIVERSITARI

ANYS	Home	Dona	TOTAL
2011	61.610	64.738	126.348
2010	83.122	92.630	175.752
2009	99.878	117.323	217.201
2008			
2007	103.767	122.317	226.084
2006	104.327	122.730	227.057
2005	104.766	121.203	225.969
2004	108.438	122.498	230.936
2003	104.612	120.947	225.559
2002	104.018	120.797	224.815
2001	89.589	102.565	192.154

DIPLOMATURES MASCULINES

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Humanitats	106	126		114	114	105	92	118
Ciències	120	161		157	167	183	200	220
Ciències salut	1.646	2.317		2.128	2.103	2.014	1.965	1.959
Cièmies social	12.288	15.498		15.514	15.363	15.119	15.364	16.212
Pràctica esport	0	0		0	0	0	0	0
Tècnic	19.369	25.035		26.471	27.053	27.502	30.819	27.547
Total	33.529	43.137		44.384	44.800	44.923	48.440	46.056

DIPLOMATURES FEMENINES

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Humanitats	200	195		207	207	209	207	222
Ciències	96	113		150	168	166	195	232
Ciències salut	6.301	8.971		8.750	8.801	8.564	8.655	8.635
Cièmies social	21.854	29.138		29.188	29.281	28.972	29.077	29.274
Pràctica esport	0	0		0	0	0	0	0
Tècnic	3.748	5.614		6.601	6846	7.226	8.020	7.574
Total	32.199	44.031		44.896	45.303	45.137	46.154	45.937

LLICENCIATURES

Columna1	2011 H	2011 D	2010 H	2010 D	2009 H	2009 D	2007 H	2007 D	2006 H	2006 D	2005 H	2005 D	2004 H	2004 D
Humanitats	3.992	6.887	5.584	9.809	7.132	12.809	7.325	13.614	7.399	13.899	7.593	14.388	7.694	14.729
Ciències	2.589	3.364	3.491	4.698	4.803	6.667	5.058	7.282	5.137	7.546	5.134	7.645	5.151	7.907
Ciències salut	1.601	4.300	2.006	5.531	2.359	6.702	2.329	6.838	2.368	6.723	2.387	6.733	2.459	6.779
Cièmies social	16.925	24.114	20.904	32.858	23.932	38.672	25.089	40.715	24.468	40.149	24.663	38.243	23.467	37.953
Pràctica esport	1.181	417	1.531	554	1.742	661	1.349	962	1.275	964	959	852	1.504	674
Tècnic	12.784	5.367	16.077	6.981	16.773	7.781	18.233	8.010	18.880	8.146	19.107	8.205	19.723	8.302
Total	39.072	44.449	49.593	60.431	56.741	73.292	59.383	77.421	59.527	77.427	59.843	76.066	59.998	76.344

LLICENCIATS/DES EN CIÈNCIA I TECNOLOGIA

CATALUNYA	Home	Dona	ESPANYA	Hombre	Mujer	U. EUROPEA	Man	Women
2011	16,80%	8,70%	2011	13,30%	6,40%	2011	13,80%	6,30%
2010	20,10%	8,00%	2010	18,90%	8,60%	2010	16,60%	8,30%
2009	18,50%	8,30%	2009	17,00%	7,80%	2009	19,20%	9,40%
2008	17%	7,60%	2008	15,80%	7,20%	2008	19,10%	9,50%
2007	17,10%	8,00%	2007	15,30%	7%	2007	18,50%	8,90%
2006	17,10%	7%	2006	15,70%	7,10%	2006	18,10%	8,60%
2005	17,20%	7,50%	2005	16,20%	7,20%	2005	18,00%	8,30%
2004	16,80%	8,00%	2004	16,90%	7,70%	2004	16,90%	7,90%
2003	17,10%	7,30%	2003	17,10%	7,80%	2003	17%	7,90%
2002	17,80%	7,60%	2002	16,10%	7,50%	2002	15%	7,10%
2001	16,10%	7,40%	2001	15,10%	7,20%	2001	14,60%	6,70%

FORMACIÓ PERMANENT DE 25 A 64 ANYS

CATALUNYA	Home	Dona	ESPANYA	Hombre	Mujer	U. EUROPEA	Man	Women
2011	8,10%	10,50%	2011	10,00%	11,60%	2011	8,20%	9,60%
2010	9,00%	11,00%	2010	10,00%	11,60%	2010	8,30%	10,00%
2009	8,80%	11,10%	2009	9,60%	11,30%	2009	8,40%	10,20%
2008	8%	10,00%	2008	9,50%	11,30%	2008	8,50%	10,20%
2007	8,00%	10,30%	2007	9,30%	12%	2007	8,40%	10,20%
2006	8,80%	11%	2006	9,30%	11,50%	2006	8,60%	10,40%
2005	9,20%	10,80%	2005	9,70%	11,40%	2005	8,80%	10,40%
2004	2,70%	3,10%	2004	4,20%	5,10%	2004	8,50%	9,90%
2003	3,10%	3,40%	2003	4,30%	5,10%	2003	8%	9,00%
2002	2,50%	3,00%	2002	4,00%	4,80%	2002	7%	7,80%
2001	2,80%	3,50%	2001	4,00%	4,90%	2001	6,60%	7,60%

FORMACIÓ ADULTS

	16-24	25-50	51-64	65	TOTAL		16-24	25-50	51-64	65	TOTAL
HOMES	**10.177**	**16.286**	**3.456**	**2.159**	**32.078**	**DONES**	**8.672**	**17.379**	**9.469**	**4.975**	**40.495**
Intro. Català	872	2.851	465	240	4.428	Intro. Català	859	3.231	1.320	561	5.971
Intro. Castellà	1.131	3.054	269	54	4.507	Intro. Castellà	1.056	2.615	319	139	4.129
Intro. Anglès	133	820	403	229	1.585	Intro. Anglès	182	1.089	1.096	342	2.709
Intro. Francès	29	137	29	12	207	Intro. Francès	15	103	40	15	173
Intro. Informàtica	102	755	635	570	2.062	Intro. Informàtica	66	1.055	1.919	926	3.966
Form. Instrumental	804	3.320	491	258	4.873	Form. Instrumental	414	2.476	1.412	1.886	6.188
Graduat ESO	3.205	1.808	122	44	5.179	Graduat ESO	1.738	1.230	324	98	3.390
Provés CFGM	1.061	593	28	4	1.686	Provés CFGM	860	935	160	14	1.969
Provés CFGS	2.630	940	34	12	3.616	Provés CFGS	3.221	1.412	69	15	4.717
PAU	87	1.182	114	10	1.393	PAU	95	1.357	181	34	1.667
Anglès	76	423	351	220	1.070	Anglès	109	871	983	320	2.283
Francès	1	16	5	8	30	Francès	5	44	22	7	78
Informàtica	46	387	510	499	1.442	Informàtica	52	961	1.624	618	3.255

1.4 ESPORT

ACTIVITATS DE TEMPS LLIURE

	HOMES	DONES	TOTAL
Estar amb família	85,10%	91,20%	88,10%
Veure la tele	19,40%	28,50%	84,60%
Passejar	73,40%	78,50%	76%
Estar amb amics	74,50%	68,40%	71,50%
Escoltar música	71,70%	69,70%	70,70%
Llegir	59,40%	65,70%	62,50%
Escoltar la ràdio	54,60%	56,60%	55,60%
Anar de compres	53,60%	54,20%	53,90%
Anar d'excursió	51,40%	46,90%	49,20%
Veure esport	65,40%	28,50%	47,20%
Anar al cinema	47,50%	46,70%	47,10%
Fer esport	47,90%	34,10%	41,10%
Sortir de copes	38,30%	27,70%	33,10%
Navegar Internet	39,30%	25,70%	32,60%
Sortr amb parella	32%	27%	29,50%

ACTIVITATS MÉS PRACTICADES

	HOMES	DONES	TOTAL
Natació	34,90%	50,00%	41,30%
Gimnàstica (gimnàs)	13,40%	22,40%	17,20%
Aeròbic (etc)	1,70%	22,40%	10%
Ciclisme recreatiu	24,10%	17,10%	21,10%
Muntanyisme (etc)	18,10%	13,50%	16,20%
Gimàstica (casa)	4,70%	12,90%	8,20%
Esquí (etc)	7,80%	10,60%	9,00%
Joguing	10,80%	5,30%	8,50%
Bàsquet	10,80%	4,10%	8,00%
Atletisme	3,90%	3,50%	3,70%
Haltereofília	5,60%	2,90%	4,50%
Tennis	8,20%	2,40%	5,70%
Futbol	21,10%	1,80%	12,90%
Futbol sala (etc)	17,20%	0,00%	10,00%
Pesca	5%	0%	2,70%
Altres esports	7,30%	11,80%	9,2

PARTICIPACIÓ ESPORTIVA

	HOMES	DONES	TOTAL
Un esport	26,10%	24,60%	25,40%
2 o més	22,70%	12,40%	17,60%
Cap	51%	62,80%	56,80%
NS/NC	0,22%	0,22%	0,20%

MANERA DE FER ESPORT

	HOMES	DONES	TOTAL
Pel seu compte	65,50%	61,20%	63,70%
Centre ensenyament	220,00%	3,50%	2,70%
Club esportiu	31,00%	35%	32,80%
Altres	1,30%	0,00%	0,70%

FREQÜÈNCIA DE PRÀTICA

	HOMES	DONES	TOTAL
3 o més cops	40,90%	38,20%	39,80%
2 o 1 cop	42,20%	44,10%	43,00%
Menys freüència	11,20%	10%	10,70%
Només vacances	5,20%	7,60%	6,20%

PRÀCTICA ORGANITZADA

	HOMES	DONES	TOTAL
Soci club privat	28,50%	15,10%	22,40%
Gimnàs (similar)	14,60%	18,10%	16,10%
Assos. Municipal	31,00%	27%	24,70%
Assos. Privada	11,50%	8,70%	10,20%

ESPAIS DE PRÀCTICA

	HOMES	DONES	TOTAL
Lloc públic	44,40%	47,60%	45,80%
Club privat	25,90%	24,10%	25,10%
Centre ensenyament	5,20%	5%	5,00%
Centre treball	0,40%	1,20%	0,70%
Lloc obert	52,60%	40,60%	47,50%
A casa	6,90%	13,50%	9,70%
Gimnàs privat	11%	15,30%	12,90%
Nc	0,40%	0,60%	0,50%

PARTICIPACIÓ PROVA ESPORTIVA

	HOMES	DONES	TOTAL
Sí	37,10%	24,30%	63,70%
No	62,90%	75,70%	2,70%

MOTIUS PRÀCTICA ESPORT

	HOMES	DONES	TOTAL
Fer exercici	61,60%	68,80%	64,70%
Passar el temps	53,40%	35,30%	45,80%
Millorar salut	30,20%	47%	37,10%
Li agrada l'esport	37,10%	23,50%	31,30%
Amistats	29,30%	15,90%	23,60%
Evasió	12,50%	17,10%	14,40%
Mantenir línea	9%	21,20%	14,20%
Competició	4,30%	0,60%	2,70%
Altres motius	0,90%	0,60%	0,70%

MOTIUS NO PRÀCTICA ESPORT

	HOMES	DONES	TOTAL
No li agrada	41,50%	42,70%	42,20%
Manca de temps	30,90%	47,80%	41,40%
Per mandra	33,00%	24%	27,50%
Per l'edat	21,30%	26,80%	24,70%
Cansament	22,30%	12,10%	15,90%
Per la salut	12,80%	7,00%	9,20%
Altres raons	2%	7,60%	5,60%
Competició	3,20%	5,70%	4,80%
No instal·lacions	3,20%	3,20%	3,20%
No troba utilitat	2,10%	1,30%	1,60%
No troba beneficis	3,20%	0,00%	1,20%
No lloc adequat	0%	0,60%	0,40%
NC	24,50%	21%	22,30%

OBJCTIUS I VALORS SOCIALS

	HOMES	DONES	TOTAL
Ser bon pare/mare	61,10%	77,40%	69,20%
Ser bona parella	52,50%	52,70%	52,60%
Bona feina	43,40%	35%	39,10%
Moltes amistats	29,20%	26,10%	27,70%
Ser bon ciutadà	23,50%	29,00%	26,20%
Tenir èxit	17,30%	14,20%	15,70%
Viatjar molt	13%	15,50%	14,20%
Físic en forma	13,60%	12,40%	13,00%
Ser creatiu	11,90%	11,70%	11,80%
Ser ric/a	10,20%	5,10%	7,70%
El millor en la feina	6,70%	5,30%	6,00%
Bon esportista	5%	1,30%	3,10%
NS	0,00%	0,20%	0,10%
NC	0,00%	0,40%	0,20%

EL QUE AGRADA + DE FER ESPORT

	HOMES	DONES	TOTAL
Estar en forma	66,30%	73,70%	69,90%
Ambient	33,00%	29,90%	31,50%
Relax	15,80%	30%	22,60%
Estar amistats	23,10%	16,60%	19,90%
Forma d'educació	10,20%	11,10%	10,60%
Experimentar natura	10,80%	7,10%	9,00%
Espectacle	11%	5,10%	8,30%
Competició	10,80%	1,50%	6,20%
Res	0,20%	1,30%	0,80%
Altres respostes	0,40%	0,20%	0,30%
NC	0,40%	0,20%	0,30%
NS	0%	0,20%	0,10%

MOTIUS PER ABANDONAR UN CLUB

	HOMES	DONES	TOTAL
Treu temps de feina	34,60%	25,60%	30,70%
Perdua temps	24,00%	20,60%	22,60%
Altres motius	16,30%	26%	20,70%
Problemes salut/edat	12,50%	16,90%	14,40%
Massa car	12,00%	13,80%	12,80%
Canvi casa	13,50%	9,40%	11,70%
Treu temps estudis	7%	7,50%	7,10%
No bones activitats	8,20%	5,00%	6,80%
No bona directiva	3,40%	0,60%	2,20%
No feia esport que volia	1,90%	1,30%	1,60%
No persona associada	0,50%	0,60%	0,50%
NC	5%	8,10%	6,50%

OPINIÓ RESPECTE ESPORT

	HOMES	DONES	TOTAL
Estar en forma	70,40%	75,40%	72,90%
Menys agressivitat	10,40%	10,00%	10,20%
Relacionar-se	9,70%	6%	8,10%
Superar obstacles	4,50%	4,20%	4,40%
Viure intensament	4,80%	3,80%	4,30%
NS	0,00%	0,20%	0,10%
NC	0%	0,00%	0,10%

INTERÈS PER FER ESPORT

	HOMES	DONES	TOTAL
Molt	25,70%	11,70%	18,80%
Bastant	52,90%	39,20%	46,10%
Poc	16,60%	31,90%	24,20%
Gens	4,80%	17,30%	10,90%

LLICÈNCIES ESPORTIVES

CATALUNYA	HOMES	DONES
Fútbol	110.332	7.222
Bàsquet	50.967	20.289
Caça	56.367	695
Golf	32.157	12.830
Tennis	26.054	11.546
Excursionistes	20.955	10.006
Pitch and Putt	12.980	2.809
Ciclisme	13.898	1.033
Tir Olímpic	12.711	1.431
Patinatge	7.489	6.652
Esports d'hivern	8.375	3.626
Pesca	9.353	2.261
Natació	6.947	4.666
Taekwondo	7.351	2.892
Handbol	7.219	2.520
Pesca esportiva	8.615	310
Act. Subacuàtiques	6.999	1.827
Atletisme	5.254	2.962
Karate	5.764	1.555
Judo i DA	5.374	1.521
Escacs	6.394	466
Pàdel	4.095	2.331
Hípica	1.784	3.395
Vela	3.892	1.057
Hoquei	3.012	1.573
Motociclisme	4.243	106
Gimnàstica	643	3.486
Bitlles/bowling	2.612	949
Pilota	3.149	405
Disminuits psíquics	2.445	1.068
Voleibol	868	2.272
Aèria	2.930	168
Sords	1.869	1.067
Triatló	2.330	403
Rugbi	2.498	218
Tir amb arc	2.185	513
Tennis de taula	2.029	178
Piragüisme	1.430	668
Rem	1.214	876
Automobilisme	1.887	141
Esquaix i Racquetball	1.040	697
Dards	1.280	297
Espeleologia	1.131	427
Futbol Americà	972	170
Esgrima	759	378
Kick-Boxing	974	122
Coloms esportius	884	106
Cecs i def. visuals	600	313
Discapacitats físics	708	146
Futbol sala	694	90
Beisbol i Softbol	520	221
Bàdminton	468	222
Boxa amateur	640	27
Curses orientació	418	237
Billar	633	8
Ball Esportiu	305	305

ESPANYA	HOMBRES	MUJERES
Fútbol	749.089	30.740
Caça	410.099	1.354
Bàsquet	260.348	125.396
Golf	232.348	104.764
Muntanya i escalda	89.463	36.18
Tennis	78.583	31.467
Judo	86.820	22.077
Handbol	65.564	29.458
Pesta esportiva	77.331	4.679
Atletisme	50.472	29.344
Karate	49.004	18.645
Tir olímpic	61.148	5.322
Voleibol	16.810	42.387
Natació	30.584	24.168
Ciclisme	51.718	2.125
Hípica	16.677	25.927
Act. Subacuàtiques	32.730	5.780
Taekwondo	23.232	13.644
Patinatge	17.550	18.573
Vela	26.749	9.108
Piragüisme	22.488	12.440
Petanca	22.031	6.268
Pàdel	17.495	9.228
Coloms esportius	19.278	2.848
Escacs	20.654	1.420
Pilota	18.912	1.093
Rugbi	18.374	1.396
Automobilisme	17.303	1.617
Gimnàstica	3.351	15.242
Motociclisme	156.742	644
Esports hivern	9.771	6.157
Curses orientació	9.252	5.340
Llebrers	11.581	2.134
Slavament i Socorrisme	10.134	3.387
Triatló	11.486	1.963
Bitlles	10.212	1.401
Aeronàutica	10.909	466
Tir amb arc	9.300	2.053
Lluites olímpiques	8.813	1.704
Tennis taula	9.342	1.021
Hoquei	6.842	2.988
Esgrima	6.317	3.255
Espeologia	6.305	2.100
Rem	6.496	1.864
Beisbol i Sofbol	5.026	2.054
Discapacitat física	6.076	941
Bàdminton	3.952	2.861
Coloms missatgers	5.481	403
Futbol Americà	5.591	172
Surf	4.493	976
Discapacitat intel·lectual	3.313	1.692
Ball esportiu	1.668	1.720
Boxa	2.713	194
Kick-boxing	2.575	331
Billar	2.462	57
Esports per a cecs	1.987	530

Lluita	511	29
Físic-Culturisme	365	172
Korfbal	261	257
Twirling	32	470
Esquí nàutic	207	164
Coloms missatgers	301	31
Paràlisi cerebral	223	101
U Agility	121	121
Salvament i Socorrisme	88	100
Pentatló modern	110	70
Halterofília	98	21
Polo	99	16
Motonàutica	64	2
Total	481176	125313

Tir al vol	2.291	131
Halterofília	1.806	377
Esquí nàutic	1.266	704
Esports paralítics cerebrals	1.117	852
Squash	1.676	276
Esports de gel	802	524
Esports per a sords	873	198
Motonàutica	924	128
Polo	476	57
Pentaló modern	233	132
Total	2926508	648297

ESPORTISTES ALT NIVELL

	HOMES	DONES
Aèria	4	1
Atletisme	17	13
Automobilisme	2	0
Balls esportius	1	1
Bàsquet	6	7
Beisbol i Sofbol	5	4
Cecs i def. visuals	10	6
Ciclisme	7	5
Curses orientació	2	2
Excursionistes	9	7
Escacs	1	0
Esgrima	4	6
Esports hivern	9	6
Esquaix	1	1
Esquí nàutic	3	4
Físic-Culturisme	0	1
Gimnàstica	4	18
Golf	3	5
Halterofília	2	1
Handbol	5	2
Hoquei	44	34
Judo i D.A.	0	1
Karate	0	1
Korfbal	0	2
Lluita	1	0
Motociclisme	17	2
Natació	41	53
Discapacitat física	13	4
Paràlisi cerebral	2	0
Patinatge	35	30
Pentatló modern	1	2
Pilota	1	0
Piragüisme	6	3
Pitch and putt	1	0
Rem	12	1
Rugbi	0	3
Salvament i socorrisme	0	2
Taekwondo	5	9
Tennis taula	7	0
Tennis taula	1	3
Tir olímpic	4	1
Triatló	1	0
Vela	18	13
Total	305	254

COMPETICIONS-PARTICIPANTS

	HOMES	DONES	TOTAL
Lligues nacionals	3,00%	0,00%	1,70%
Lligues locals	13,80%	2,40%	9,00%
Comp. Amistats	18,50%	4,10%	12,40%
No competció	60,80%	9,60%	73,40%
Altres	0,40%	0,00%	0,20%
NC	3,40%	2,9	3,20%

EVOLUCILIÓ ESPORTITSTES

ESPANYA	HOMES	DONES
2010	305	254
2009	276	227
2008	321	246
2007	323	230

2. Entrevistes

2.1 ENTREVISTA A ELENA MASÓ

Elena Masó i Reig és llicencia en Geografia i Història per la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona i està doctorada en Història. La seva carrera es focalitza en la història però també s'ha interessat per les dones. Ha escrit dos llibres, un d'ells titulat *Les dones d'Esquerra*, basat en el testimoni de trenta-tres dones vinculades a Esquerra Republicana de Catalunya durant els anys de la República, la Guerra Civil, el Franquisme i la Transició. També ha col·laborat en diversos diaris i revistes catalanes escrivint articles relacionats amb les dones o amb la història local. Per últim cal mencionar la seva participació o organització de conferències, tallers i xerrades sobre temàtica relacionada amb les dones i la història, que la dut a treballar conjuntament amb l'Institut Català de la Dona i altres institucions i associacions.

Actualment, es dedica a fer tallers i conferències centrats en la figura de la dona: la història de les dones, la memòria de les dones, les dones en l'art català i les dones i els mitjans de comunicació. Paral·lelament presideix l'associació **Diàlegs. Reculls de la Història Oral,** on treballa en dues línies de recerca: una sobre l' experiència de les dones durant l'etapa de la transició de la dictadura a la democràcia i un altre sobre la transmissió d'informació en els espais de sociabilitat femenina durant la segona meitat del segle XX.

1. Ja a l'Antiga Grècia les dones eren discriminades: no gaudien dels mateixos drets que els homes i en altres civilitzacions més antigues també trobem mostres de no igualtat; però quan va començar la discriminació i què va provocar-ho?

Tot i que també trobem casos de societats clàssiques matriarcals, el patriarcat s'ha anat imposant al llarg de la història paral·lelament a la consolidació de les diverses formes de propietat de la terra i els recursos. Simplificant molt podríem dir que controlant les dones és controla el bé més preuat d'una societat tradicional: la seva població.

2. Consideres que des del punt de vista social, la situació de les dones ha sofert una evolució?

Com veiem cada dia al telenotícies, aquesta evolució te uns "tempos" molt diversos, fins i tot en un mateix territori. Les bases d'una societat o d'un col·lectiu cultural o ètnic són fonamentals per aquesta evolució.

***Si es així com valores aquest canvi? Creus que ha sigut positiu o negatiu?**

Partim de la base que tota evolució és positiva i més en aquest tema.

***Creus que l'evolució dels drets de les dones i la situació social s'ha estancat actualment?**
Rotundament no. Potser a vegades, tot escoltant noticies sobre discriminació de gènere o violència masclista, ens pot semblar que reculem. El que ha canviat és que ara les dones s'atreveixen a denunciar aquestes situacions .

3. A partir del període de les Revolucions (industrial i francesa) i al llarg dels segles XX i XXI la dona ha guanyat molts drets i llibertats. Quins drets o llibertats assolits creus que han sigut els més significatius per arribar a la situació actual? Quins fets ho han fet possibles?

El més significatiu ha estat el dret a l' educació. A vegades aquesta educació s'ha aconseguit fora de l' escola convencional . A Catalunya, per exemple, on l' escolarització de la població ha estat històricament deficient o directament inexistent, cal remarcar la creació a començament del segle XX de l' Escola de la Dona i la primera biblioteca per a dones de tot Europa. Creades per Francesca Bonnemaison, una dona conservadora, va tenir entre les seves professores i alumnes, moltes dones que serien protagonistes de l' etapa republicana, etapa durant la qual les dones varen aconseguir el dret a vot. Malauradament l'evolució encetada per Bonnemaison va quedar tallada pel franquisme que va tornar a considerar les dones com a "menors d'edat" socials.

4. Opines que actualment continuen havent diferències entre homes i dones?

Crec que no es pot confondre diferència amb igualtat de drets.

*** En quins àmbits consideres que hi ha més igualtat? En quins menys?**

En teoria hi ha més igualtat en aquells àmbits on compten els mèrits objectius. Per exemple en el terreny acadèmic o en el de la funció pública, les dones tenen més possibilitats d'ascendir. Tot i això sol aparèixer el temut "sostre de vidre" una barrera infranquejable per a moltes dones que no volen o no poden entrar en una cursa "masculinitzada" per ascendir. Ara mateix les societats més evolucionades estan força estancades en aquest problema que només se solucionarà amb un canvi de paradigma que va més enllà de la discriminació de gènere.

5. Els prejudicis socials (els homes condueixen millor que les dones, les dones han de fer les feines de casa, les nenes haurien de fer ballet i no futbol, les dones busquen amor i els homes sexe...) sempre han estat presents a la societat o són una invenció recent? Opines que són positius o negatius per la societat? Creus que algun dia desapareixeran o es modificaran?

Els perjudicis no tenen gènere. Pensa en frases com "los catalanes son tacaños" o "els negres porten el ritme al cos"!

6. Si comparem la situació de la dona a Noruega amb la d'Afganistan, per exemple, ens adonem que hi ha moltes diferencies. A què es deuen? Causes històriques o potser és la pròpia societat la que ho condiciona i ho fa possible?

Com deia abans tot depèn de les circumstàncies en que viu cada societat. Pensa que Finlàndia, és un dels països amb més morts per violència masclista. No ens ha de sorprendre : l' alcoholisme n'és la principal causa. Ara mateix a la India s'està vivint una revolta impensable fa uns mesos. La violació de l' estudiant ha aconseguit que es denunciï una violència que és endèmica en una societat molt masclista on les lleis no han canviat hàbits com els casaments forçats. Evidentment a la India les famílies de molts nuvis continuaran matant joves núvies un cop cobrat el dot, -solen camuflar-ho com accidents amb els fogons de querosè-, però alguna cosa haurà canviat, encara que només sigui perquè el govern ara sap que està sota els focus mediàtics.

7. Personalment, penses que s'està assegurant un futur adequat per les noves generacions de dones que vindran?

Crec que si. Tot i que en la nostra societat de consum moltes noies, especialment les culturalment més vulnerables, estan retornant a clixés molt conservadors.

8. Les dones al llarg de la història han passat desapercebudes en la majoria dels casos. Podries dir el nom de tres dones les quals consideris que la seva presencia hagi tingut rellevància a la historia? Per quins motius has triat cada una d'elles?

No sortiré de casa nostra. Bonnemaison, per els motius que t'he dit. Rosa Sensat per divulgar els nous corrents educatius europeus a començaments del segle XX i Carme Karr, creadora i directora de la primera revista "moderna"per dones : Feminal.

9. Opines que en un futur es pugui arribar a assolir una societat on homes i dones gaudeixin dels mateixos drets i siguin tractats igual?

Tècnicament hi som, però com he dit les circumstàncies pesen molt i poden fer avançar o retrocedir les societats en aquest aspecte.

10. Què n'opines del feminisme? Creus que és la solució a les desigualtats de gènere?

Com molts altres "ismes", el feminisme ha ajudat la societat a evolucionar. Tornem a l' inici del qüestionari: si en les societats ancestrals el control físic de les dones era fonamental, en les evolucionades ho ha estat el control cultural, per això des dels seus inicis feminisme i escarni han anat del bracet.

Una de les millors frases sobre " feminisme " que conec és de ***Rebecca West*** *una pionera nord-americana que el 1913 escrivia això a la revista* ***The Clarion*** *:* ***"Jo mateixa no he estat mai capaç de definir exactament què és el feminisme: només sé que la gent em diu feminista cada vegada que expresso sentiments que em diferencien d' una estora".*** *Per a mi la millor definició de feminisme la va fer una pionera nord-americana.*

2.3 ENTREVISTA A JAVIER SOLANAS

Javier Solanas i Marcen és metge de l'esport a l'Hospital Comarcal de Blanes des de fa anys.

1. Realment hi ha motius físics que facin que les dones practiquin menys esport que els homes?

No.

2. Consideres que l'èxit esportiu està relacionat amb el sexe del practicant?

No té relació.

4. Quines qualitats físiques destaquen en les dones i quines en els homes?

http://www.csi-csif.es/andalucia/modules/mod_ense/revista/pdf/Numero_17/REBECA_ZURITA_PEREZ_2.pdf

5. A nivell autonòmic, les dones tendeixen a practicar esport però sense estar federades, és a dir, fugen dels esports de competició. Quins creus que són els motius?

Totalment d'acord, les dones joves fan esports no federats : gimnàs, ball... El motiu és purament cultural i per tradició. Les dones mes grans fan més activitat física que els homes de la mateixa edat amb la finalitat de millorar la salut.

***Penses que des de les institucions i els clubs s'està fomentant per què aquesta tendència canviï i les lligues femenines augmentin?**

No cap.

6. Arribar a ser professional (en el teu esport) és gairebé impossible i encara més si ets una dona. Com ho valores això?

L'Esport femení té menys repercussió mediàtica ,audiència... Per tant, econòmicament és molt més difícil.

3. ENQUESTES

3. 1 CRITERIS DE LES ENQUESTES A LA POBLACIÓ

Aquesta enquesta va ser realitzada des de l'1 d'agost del 2012 al 5 de gener del 2013 per la zona de Blanes i rodalies a **367 persones** de diferent sexe, edat, localitat i professió. La mostra de població ha estat escollida mitjançant els següents criteris:

- El **sexe** dels enquestats és la variant més rellevant i també la més equilibrada degut a que la freqüència femenina és de **186** i la freqüència masculina de **181**. El nombre d'homes i dones enquestats/des havia de ser més o menys el mateix per tenir una visió, el màxim aproximat a la realitat, de les opinions de cada sexe. Així doncs, el gènere dels enquestats és essencial per determinar si realment hi ha diferències a l'hora de jutjar percebre la situació actual.

- El rang d'**edat** de les persones està entre 15 i els 81 anys, i més o menys, el nombre de dones i d'homes a cada franja d'edat està equilibrat. Les edats estan agrupades en **intervals de classe** de tal manera que la seva distribució és:

HOMES: 181	DONES: 186
15-30 anys: 57	15-30 anys: 64
30-45 anys: 44	30-45 anys: 41
45-60 anys: 44	45-60 anys: 43
+ 60 anys: 38	+ 60 anys: 42

La **hipòtesi** que plantejo a partir d'aquesta informació és si realment les opinions i la visió d'alguns aspectes socials ha canviat amb el pas de les generacions. Es per això, que la població està agrupada en quatre grans grups que acaparen cada un una franja d'edat de quinze anys. Considero que més o menys les persones que constitueixen l'interval de classe han rebut la mateixa educació i ha viscut en el mateix context social, i per tant, la informació que se n'extregui pot ser vinculant.

- **Localitat:** el territori de població s'estén per la zona de la desembocadura del Tordera (Blanes, Lloret de Mar, Malgrat de Mar i Palafolls) i també per Barcelona. No obstant, existeix un percentatge més reduït provinent d'altres municipis de Catalunya.

La localització de la majoria de persones en una mateixa àrea geogràfica crec que és bàsic ja que la mostra de població ha crescut en un mateix entorn i, d'aquesta manera, el factor de l'ambient social no influeix en els resultats. Realment,

- La professió serveix per intentar establir una connexió entre el sou laboral i les opinions envers la discriminació. Ha través de l'ocupació de l'enquestat/da es pot intuir en major o menor exactitud quin nivell de vida du.

La **hipòtesis** que plantejo a partir d'aquí és centra en la influència del sou i el lloc de treball a l'hora de posicionar-se a favor o en contra de la igualtat. D'altra banda, els drets laborals i la igualtat no està establerta de manera uniforme en tots els oficis, així doncs, a través d'aquesta informació vull intentar descobrir si realment té tanta rellevància l'ocupació.

L'enquesta es compon de **preguntes** tancades i directes: **sí** o **no**; que estan distribuïdes en **cinc àmbits**: de parella (amor), laboral, familiar, esportiu i sexual. Cada àmbit té **tres preguntes** diferents que intenten posicionar l'enquestat a favor o en contra d'un tema: no hi ha la possibilitat de no contestar.

Per contestar les preguntes no es requereix cap coneixement bàsic: són senzilles i cada una d'elles permet lliurement escollir la opció SÍ o NO. L'únic inconvenient que poden presentar és que algunes d'elles tracten temes polèmics en els quals és més difícil posicionar-se.

3. 2 MODEL D'ENQUESTA

Sexe:								
Localitat:								
Ocupació:								
Edat:	**15-30**		**30-45**		**45-60**		**+60**	
ÀMBIT PARELLA/AMOR								
L'home és qui pren la iniciativa en una relació?	**SI**		**NO**					
Els homes han de proporcionar protecció a les dones?	**SI**		**NO**					
Els homes només busquen sexe i les dones amor?	**SI**		**NO**					

ÀMBIT LABORAL				
Els càrrecs alts els ocupen més homes que dones?	**SI**		**NO**	
Una dona i un home tenen el mateix sou per una mateixa feina?	**SI**		**NO**	
Hi ha feines de dones (dona de fer feines) i d'homes (mecànic)?	**SI**		**NO**	

ÀMBIT ESPORTIU				
Els homes practiquen més esport que les dones, i ho fan millor?	**SI**		**NO**	
Hi ha esports d'homes (futbol) i de dones (gimnàstica rítmica)?	**SI**		**NO**	
Els esports practicats per homes estan més televisats i seguits?	**SI**		**NO**	

ÀMBIT FAMILIAR				
Les dones s'encarreguen majoritàriament de les feines de la casa?	**SI**		**NO**	
L'home és qui porta diners a casa i finança la família?	**SI**		**NO**	
L'educació i l'atenció dels fills/es depèn més de les dones?	**SI**		**NO**	

ÀMBIT SEXE				
L'home té més llibertat sexual que la dona?	**SI**		**NO**	
Les dones es consideren objectes sexuals (anuncis, família...)?	**SI**		**NO**	
L'oferta i demanda de prostitució és igual per part d'homes que de dones?	**SI**		**NO**	

3.3 RESULTATS ENQUESTES

					ÀMBIT PARELLA (AMOR)			ÀMBIT LABORAL			ÀMBIT ESPORTIU			ÀMBIT FAMILIAR			ÀMBIT SEXE		
Núm.	Sexe	Edat	Localitat	Ocupació	P1: 1	P1: 2	P1: 3	P2: 1	P2: 2	P2: 3	P3: 1	P3: 2	P3: 3	P4: 1	P4: 2	P4: 3	P5: 1	P5: 2	P5: 3
1	Dona	54	Blanes	NETEJA	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
2	Home	15	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO
3	Dona	48	Blanes	OFICINA	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
4	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
5	Dona	76	Blanes	JUBILATS	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
6	Dona	31	Girona	TREBALL SOCIAL	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
7	Dona	23	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
8	Dona	32	Girona	TERAPEUTA OCUPACIONAL	NO	NO	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
9	Dona	46	Lloret de Mar	M.C.	NO	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
10	Dona	32	Tordera	OFICINA	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
11	Home	40	Vidreres	OFICINA	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
12	Home	39	Barcelona	PSIQUIATRE	NO	NO	NO	NO	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
13	Dona	50	Blanes	M.C.	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
14	Dona	50	Blanes	M.C.	SI	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
15	Dona	46	Barcelona	Veterinaria	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
16	Dona	46	Blanes	M.C.	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
17	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
18	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
19	Home	15	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
20	Home	46	Blanes	COMERÇ	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
21	Home	75	Barcelona	JUBILATS	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI
22	Dona	71	Barcelona	JUBILATS	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
23	Dona	41	Barcelona	LOGÍSTICA	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
24	Home	60	Blanes	Pre-JUBILATS	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO
25	Home	62	Blanes	Ocupat	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
26	Home	55	Barcelona	MESTRE	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
27	Home	58	Blanes	XÒPER	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
28	Home	63	Blanes	Pre-JUBILATS	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
29	Home	63	Blanes	JUBILATS	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO
30	Home	74	Barcelona	JUBILATS	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
31	Dona	74	Blanes	JUBILATS	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
32	Dona	50	Blanes	TREBALL SOCIAL	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
33	Dona	46	Blanes	NETEJA	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
34	Dona	51	Blanes	Auxiliar infermeria	NO	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
35	Home	17	Blanes	ATUR	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO
36	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO
37	Home	80	Blanes	JUBILATS	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO
38	Dona	19	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
39	Dona	57	Blanes	ATUR	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	SI
40	Home	26	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO
41	Dona	81	Blanes	JUBILATS	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
42	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO

43	Dona	16	Tordera	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
44	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO
45	Home	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI
46	Home	18	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
47	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
48	Home	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
49	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO
50	Dona	35	Girona	MESTRE	NO	NO	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
51	Home	18	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
52	Home	17	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
53	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
54	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
55	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	NO	NO	NO
56	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
57	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
58	Home	15	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
59	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO
60	Home	17	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
61	Dona	15	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
62	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
63	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO
64	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO		NO	SI	NO
65	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
66	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
67	Home	18	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO
68	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	SI
69	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
70	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
71	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
72	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
73	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
74	Dona	18	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
75	Home	17	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
76	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
77	Home	16	Tordera	ESTUDIANT	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
78	Dona	38	Malgrat	ATUR	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
79	Home	45	Malgrat	COMERÇ	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
80	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
81	Dona	40	Blanes	MESTRE	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
82	Home	18	Girona	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO
83	Home	18	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
84	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
85	Dona	36	Blanes	CONSERGE	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
86	Home	48	Blanes	MESTRE	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
87	Home	17	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO
88	Home	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO
89	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO
90	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	NO	NO	SI	NO	NO	NO

91	Home	15	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
92	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	SI	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
93	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO
94	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO
95	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO
96	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
97	Home	75	Blanes	JUBILATS	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI
98	Home	21	Blanes	TÈCNIC ESPORTS	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
99	Home	18	Tordera	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
100	Home	17	Lloret de Mar	ESTUDIANT	SI	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
101	Home	17	Blanes	ESTUDIANT	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
102	Home	18	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
103	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	SI	NO	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
104	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
105	Home	16	Blanes	...	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
106	Home	15	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
107	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
108	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
109	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO
110	Home	16	...	...	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO
111	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
112	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
113	Home	15	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
114	Home	16	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO
115	Home	15	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
116	Home	17	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
117	Home	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
118	Home	42	Blanes	OPERARI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
119	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
120	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
121	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
122	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
123	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
124	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	SI	NO
125	Dona	15	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO
126	Dona	15	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO
127	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
128	Dona	16	Lloret de Mar	ESTUDIANT	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
129	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	SI	NO	NO	NO
130	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
131	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
132	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
133	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	SI	NO	NO
134	Dona	15	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
135	Dona	15	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
136	Dona	15	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
137	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO

138	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
139	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
140	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
141	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
142	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
143	Dona	18	...	...	NO	NO	NO	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
144	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
145	Dona	15	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO
146	Home	33	Blanes	Funcionari	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
147	Home	39	Malgrat	EMPRESARI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
148	Home	31	...	Educador SIocial	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
149	Home	38	Blanes	Educador SIocial	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO
150	Home	31	M.C.SI	Fotògraf	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
151	Home	46	Olot	MESTRE	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
152	Home	50	Palafolls	COMERÇ	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
153	Home	60	Blanes	Pre-JUBILATS	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
154	Home	68	Blanes	JUBILATS	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
155	Home	64	Blanes	Autònom	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
156	Dona	16	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
157	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
158	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
159	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
160	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
161	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO
162	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	SI	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
163	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
164	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
165	Dona	17	Blanes	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
166	Dona	20	Girona	ESTUDIANT	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
167	Dona	21	Blanes	ESTUDIANT	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO
168	Dona	44	Blanes	ATUR	SI	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI
169	Dona	40	Palafrugell	Auxiliar polivalent	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
170	Dona	37	Palafrugell	...	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
171	Dona	50	Lloret de Mar	TURISME	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
172	Dona	52	Blanes	...	NO	NO	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
173	Dona	65	Blanes	JUBILATS	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI
174	Home	31	Blanes	ATUR	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
175	Home	52	Blanes	...	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO
176	Home	73	Blanes	JUBILATS	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
177	Home	63	Blanes		NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI		SI	NO	SI	NO	NO	NO
178	Home	75	Blanes	JUBILATS	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI		NO	SI	SI	NO	SI
179	Home	64	Blanes	Metge	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
180	Home	69	Blanes	JUBILATS	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
181	Home	65	Blanes	OFICINA	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO
182	Home	55	Lloret de Mar	HOSTELERIA	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO
183	Home	38	Vidreres	Atur	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
184	Home	38	Blanes	EMPRESARI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO

185	Home	37	Lloret de Mar	COMERÇ	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
186	Home	36	Blanes	COMERÇ	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO
187	Home	43	Blanes	Operari	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
188	Home	44	Blanes	NETEJA	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
189	Home	34	Blanes	Atur	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
190	Home	34	Blanes	EMPRESARI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SISI	NO	NO	SI	NO	NO
191	Home	33	Blanes	Operari	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
192	Home	48	Lloret de Mar	HOSTELERIA	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
193	Home	57	Blanes	Atur	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
194	Home	56	Blanes	Atur	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
195	Home	57	Blanes	COMERÇ	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
196	Home	50	Malgrat	Jardiner	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
197	Home	48	Blanes	Banca	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
198	Home	53	Blanes	Operari	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
199	Home	58	Blanes	Fuster	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO
200	Dona	49	Blanes	EMPRESARI	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
201	Dona	47	Blanes	Banca	NO	NO	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
202	Dona	52	Blanes	EMPRESARI	NO	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
203	Dona	48	Blanes	Infermeria	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO
204	Dona	46	Blanes	Infermeria	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
205	Dona	60	Blanes	Mercat	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
206	Dona	54	Blanes	MERCAT	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
207	Dona	52	Blanes	COMERÇ	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO
208	Dona	47	Blanes	Peluquera	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
209	Dona	51	Blanes	MESTRE	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO
210	Dona	60	Blanes	M.C.	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO
211	Dona	35	Lloret de Mar	M.C.	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
212	Dona	33	Lloret de Mar	COMERÇ	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO
213	Dona	41	Blanes	ATUR	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI
214	Dona	34	Blanes	ATUR	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO
215	Dona	31	Blanes	Banca	SI	NO	NO	SI	NO	NO	SI	NO	NO	SI	NO	NO	SI	NO	NO
216	Dona	38	Blanes	COMERÇ	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO
217	Dona	34	Blanes	PSIcòloga	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO
218	Dona	36	Blanes	Peluquera	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
219	Dona	35	Blanes	COMERÇ	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
220	Dona	30	Blanes	COMERÇ	NO	NO	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO
221	Dona	44	Blanes	FiSIoterapeuta	NO	NO	NO	NO		NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
222	Dona	43	Blanes	Vigilant	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	SI
223	Dona	33	Blanes	CONSERGE	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
224	Dona	30	Blanes	COMERÇ	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
225	Dona	40	Blanes	COMERÇ	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO
226	Dona	31	Blanes	NETEJA	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI		SI	SI	SI	SI	SI	NO
227	Dona	41	Blanes	FLORISTA	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO
228	Dona	32	Blanes	Infermeria	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO		SI	NO	SI	NO
229	Dona	42	Blanes	Auxiliar Clínica	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO
230	Dona	44	Blanes	CORREUS	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO
231	Dona	35	Blanes	ATUR	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO

232	Dona	36	Blanes	MESTRE	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO
233	Dona	36	Blanes	NETEJA	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
234	Dona	45	Blanes	xòfer	NO	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
235	Dona	37	Blanes	xòfer	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
236	Dona	38	Blanes	xòfer	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
237	Dona	39	Blanes	COMERÇ	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
238	Dona	40	Blanes	NETEJA	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI
239	Dona	33	Blanes	advocada	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	SI
240	Dona	38	Blanes	graduada Slocial	SI	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
241	Dona	43	Blanes	decoradora	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
242	Dona	34	Blanes	policia	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
243	Dona	28	Blanes	ATUR	NO	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
244	Dona	63	Blanes	COMERÇ	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI
245	Dona	59	Blanes	M.C.	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI
246	Dona	57	Blanes	M.C.	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI
247	Dona	48	Blanes	M.C.	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO
248	Dona	54	Blanes	M.C.	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
249	Dona	52	Blanes	NETEJA	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	NO
250	Dona	55	Blanes	NETEJA	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
251	Dona	53	Blanes	NETEJA	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI
252	Dona	58	Blanes	M.C.	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO
253	Dona	59	Blanes	M.C.	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
254	Dona	55	Blanes	Peluquera	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
255	Dona	57	Blanes	COMERÇ	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
256	Dona	56	Blanes	COMERÇ	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
257	Dona	51	Blanes	ATUR	SI	SISI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
258	Dona	46	Blanes	COMERÇ	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
259	Dona	50	Blanes	advocada	NO	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
260	Dona	48	Lloret de Mar	policia	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
261	Dona	69	Blanes	JUBILATS	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
262	Dona	69	Lloret de Mar	EMPRESARI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
263	Dona	77	Blanes	JUBILATS	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
264	Dona	72	Blanes	Càngur	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
265	Dona	69	Lloret de Mar	M.C.	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
266	Dona	70	Blanes	JUBILATS	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO
267	Dona	67	Lloret de Mar	M.C.	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
268	Dona	62	Blanes	M.C.	NO	NO	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI
269	Dona	60	Blanes	M.C.	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO
270	Dona	79	Blanes	JUBILATS	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO
271	Dona	68	Blanes	JUBILATS	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO
272	Dona	65	Blanes	JUBILATS	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO
273	Dona	61	Lloret de Mar	M.C.	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO
274	Dona	63	Blanes	oficina	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
275	Dona	67	Tordera	M.C.	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO
276	Dona	63	Blanes	JUBILATS	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
277	Dona	63	Blanes	MESTRE	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO

278	Dona	68	Blanes	COMERÇ	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO
279	Dona	65	Blanes	COMERÇ	NO	NO	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	NO
280	Dona	80	Blanes	JUBILATS	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
281	Dona	73	Lloret de Mar	JUBILATS	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
282	Dona	70	Lloret de Mar	JUBILATS	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
283	Dona	79	Blanes	JUBILATS	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO
284	Dona	63	Blanes	M.C.	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO
285	Dona	61	Blanes	M.C.	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
286	Dona	64	Blanes	M.C.	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO
287	Dona	73	Lloret de Mar	JUBILATS	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
288	Dona	78	Blanes	JUBILATS	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO
289	Dona	64	Blanes	M.C.	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO
290	Dona	64	Blanes	JUBILATS	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
291	Dona	74	Blanes	JUBILATS	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
292	Dona	62	Blanes	PSIcòloga	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO
293	Dona	62	Blanes	NETEJA	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
294	Dona	60	Blanes	MESTRE	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO	SI
295	Home	67	Blanes	EMPRESARI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO
296	Home	70	Blanes	JUBILATS	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
297	Home	71	Lloret de Mar	JUBILATS	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
298	Home	61	Blanes	NETEJA	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO
299	Home	81	Blanes	JUBILATS	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI
300	Home	62	Blanes	MESTRE	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
301	Home	69	Blanes	JUBILATS	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
302	Dona	47	Vidreres	M.C.	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
303	Home	34	Blanes	pintor	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
304	Home	36	Maçanet	Operari	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI		NO	NO	NO	SI	NO
305	Home	37	Blanes	ATUR	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO
306	Home	40	Lloret de Mar	Banca	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
307	Home	41	Malgrat	Operari	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
308	Home	41	Tordera	ATUR	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
309	Home	32	Malgrat	COMERÇ	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
310	Home	34	Blanes	ATUR	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
311	Home	47	Blanes	HOSTELERIA	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
312	Home	55	Blanes	xòfer	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
313	Home	57	Blanes	ATUR	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
314	Home	58	Blanes	EMPRESARI	SI	NO	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
315	Home	48	Blanes	HOSTELERIA	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
316	Home	46	Blanes	PAGÈS	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
317	Home	55	Blanes	PAGÈS	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO
318	Home	53	Tordera	NETEJA	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO
319	Home	62	Blanes	EMPRESARI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
320	Home	78	Blanes	JUBILATS	NO	SI	SI	NO	NO		NO	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO
321	Home	67	Blanes	JUBILATS	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO
322	Home	68	Blanes	JUBILATS	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
323	Home	73	Blanes	JUBILATS	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
324	Home	72	Blanes	JUBILATS	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI

325	Home	80	Lloret de Mar	JUBILATS	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO
326	Home	50	Lloret de Mar	HOSTELERIA	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO
327	Home	35	Blanes	NETEJA	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
328	Home	44	Malgrat	COMERÇ	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
329	Home	38	Lloret de Mar	ATUR	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	NO	SI	NO
330	Home	38	Blanes	oficina	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
331	Home	43	Blanes	xòfer	SI	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
332	Home	39	Blanes	Operari	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
333	Home	33	Blanes	oficina	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
334	Home	33	Blanes	MESTRE	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
335	Home	32	Blanes	NETEJA	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
336	Home	46	Blanes	hotel	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
337	Home	56	Blanes	pre-JUBILATS	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
338	Home	51	Blanes	xòfer	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
339	Home	47	Blanes	cuiner	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
340	Home	51	Lloret de Mar	ATUR	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
341	Home	57	Blanes	MESTRE	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
342	Home	59	Blanes	pre-JUBILATS	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
343	Home	65	Blanes	JUBILATS	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
344	Home	81	Lloret de Mar	JUBILATS	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI
345	Home	65	Blanes	JUBILATS	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO
346	Home	70	Blanes	JUBILATS	NO	SI	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI
347	Home	78	Blanes	JUBILATS	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO	SI	NO	NO
348	Home	61	Blanes	JUBILATS	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	SI	NO
349	Home	77	Blanes	JUBILATS	SI	SI	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	NO	SI
350	Home	49	Lloret de Mar	hotel	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO
351	Home	40	Blanes	MESTRE	NO	NO	NO	NO	NO	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	NO	NO
352	Home	31	Blanes	oficina	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO
353	Home	35	Lloret de Mar	ATUR	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO
354	Home	39	Lloret de Mar	oficina	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	SI	SI	NO
355	Home	42	Blanes	Operari	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO	SI	NO
356	Home	40	Lloret de Mar	NETEJA	NO	SI	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	SI	NO	NO	NO
357	Home	31	Blanes	ATUR	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
358	Home	35	Lloret de Mar	COMERÇ	NO	NO	NO	SI	NO	NO	NO	NO	SI	SI	NO	NO	SI	NO	NO
359	Home	46	Blanes	HOSTELERIA	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
360	Home	49	Blanes	ATUR	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
361	Home	54	Blanes	CONSERGE	NO	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
362	Home	49	Lloret de Mar	hotel	SI	NO	NO	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	NO	NO	NO	NO	NO
363	Home	47	Lloret de Mar	PESCADOR	NO	SI	NO	SI	NO	NO	SI	SI	SI	SI	NO	NO	SI	SI	NO
364	Home	51	Lloret de Mar	PESCADOR	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
365	Home	52	Lloret de Mar	PESCADOR	NO	SI	NO	SI	NO	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO
366	Home	56	Blanes	ATUR	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO
367	Home	54	Blanes	HOSTELERIA	NO	SI	SI	SI	NO	SI	SI	SI	SI	SI	SI	SI	NO	SI	NO

ÀMBIT DE PARELLA (AMOR)

L'home és qui pren la iniciativa en una relació?

els enquestats responen:

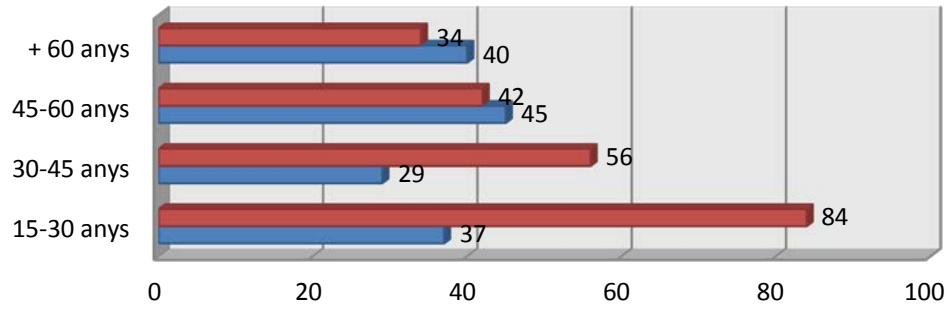

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	84	56	42	34
SÍ	37	29	45	40

els homes responen:

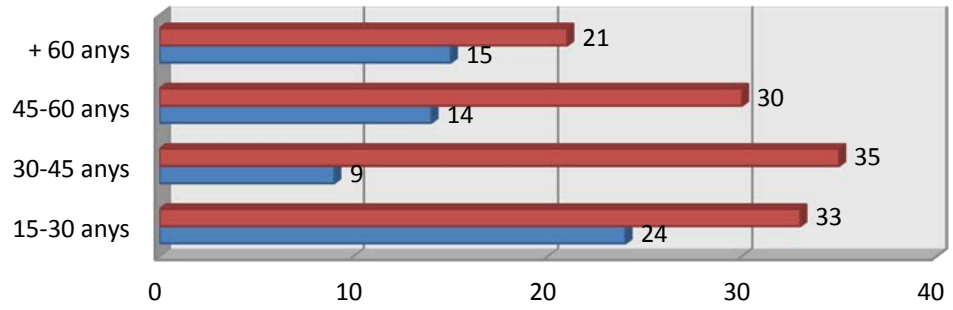

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	33	35	30	21
SÍ	24	9	14	15

les dones responen:

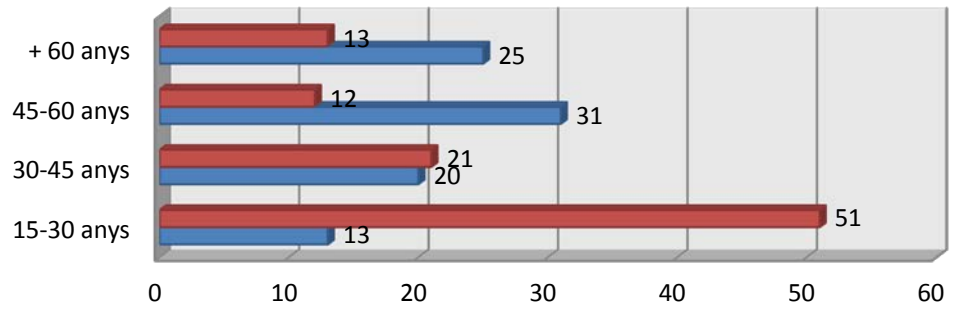

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	51	21	12	13
SÍ	13	20	31	25

L'home ha de protegir a la dona?

els enquestats responen:

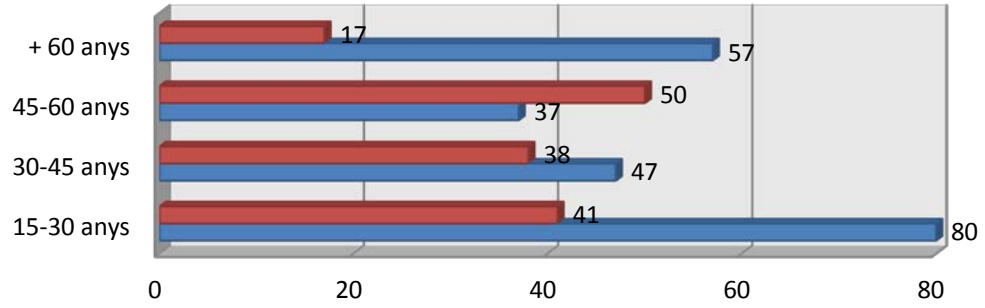

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	41	38	50	17
SÍ	80	47	37	57

els homes responen:

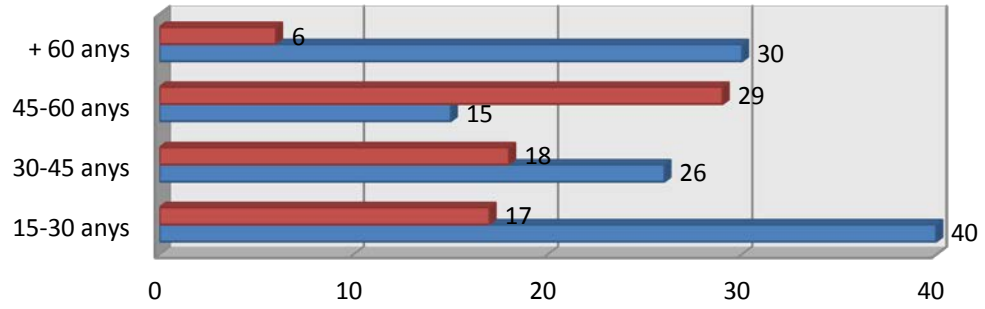

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	17	18	29	6
SÍ	40	26	15	30

les dones responen:

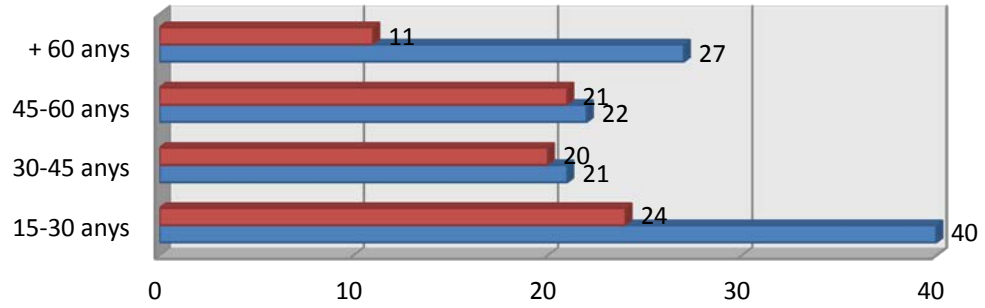

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	24	20	21	11
SÍ	40	21	22	27

Els homes només busquen sexe i les dones amor?

els enquestats responen:

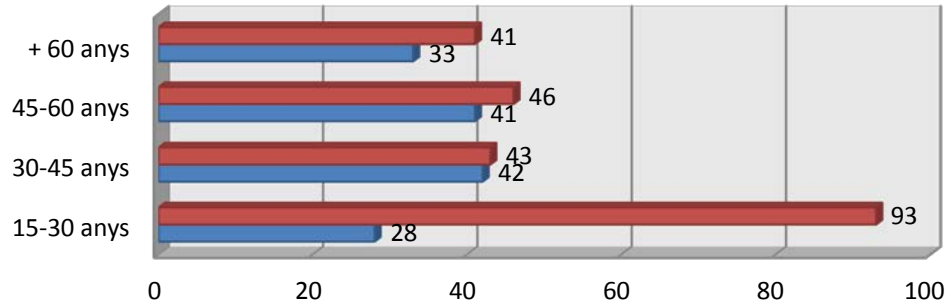

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	93	43	46	41
SÍ	28	42	41	33

els homes responen:

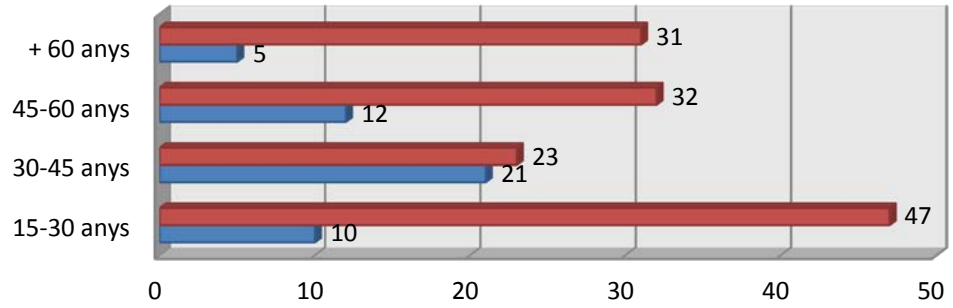

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	47	23	32	31
SÍ	10	21	12	5

les dones responen:

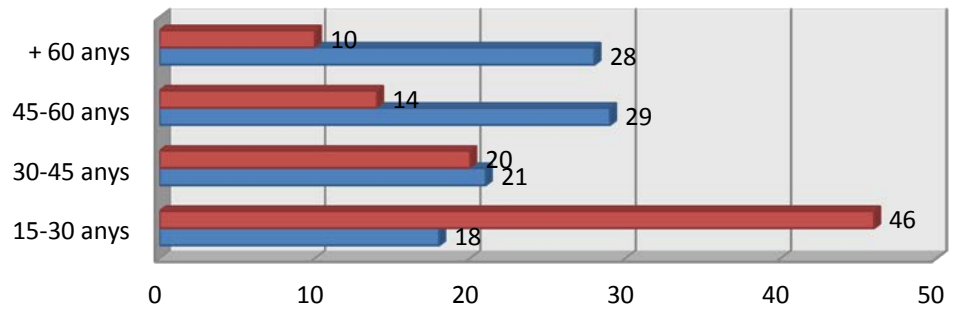

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	46	20	14	10
SÍ	18	21	29	28

ÀMBIT LABORAL

Els càrrecs alts els ocupen més homes que dones?

els enquestats responen:

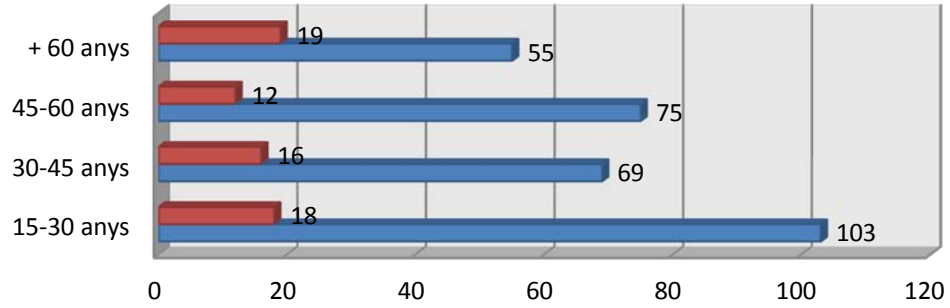

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	18	16	12	19
SÍ	103	69	75	55

els homes responen:

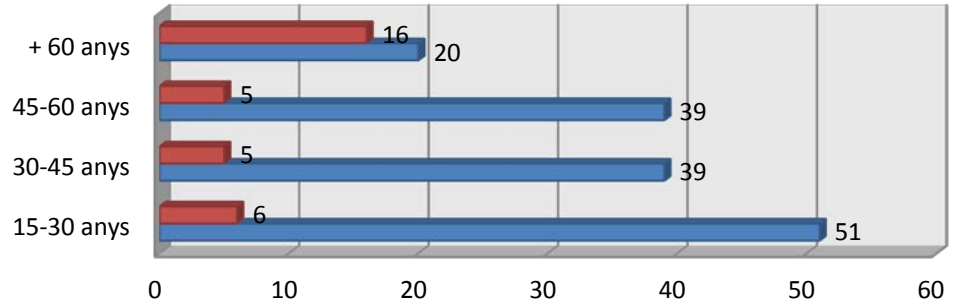

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	6	5	5	16
SÍ	51	39	39	20

les dones responen:

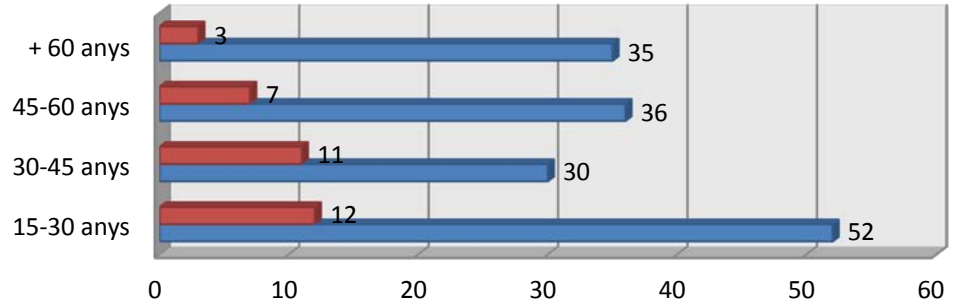

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	12	11	7	3
SÍ	52	30	36	35

Una dona i un home tenen el mateix sou per una mateixa feina?

els enquestats responen:

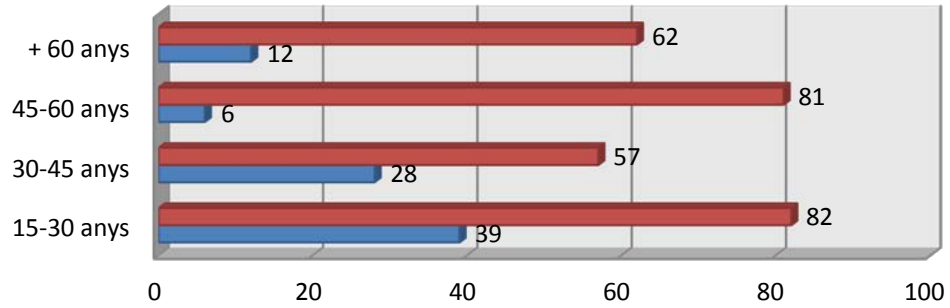

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	82	57	81	62
SÍ	39	28	6	12

els homes responen:

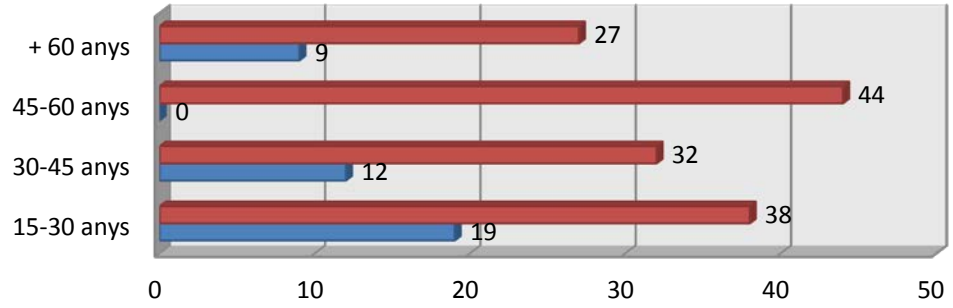

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	38	32	44	27
SÍ	19	12	0	9

les dones responen:

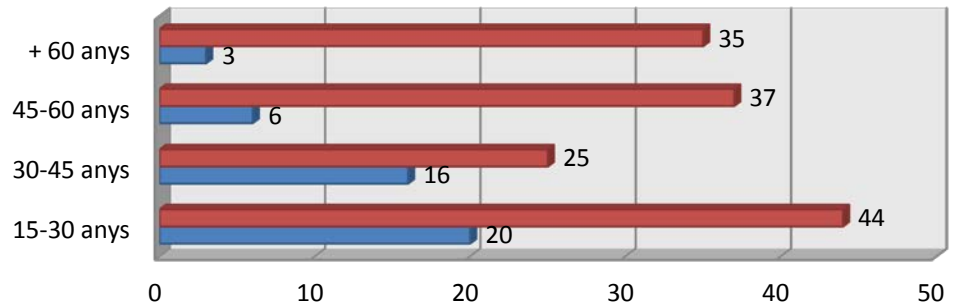

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	44	25	37	35
SÍ	20	16	6	3

Hi ha feines de dones (dona de fer feines) i d'homes (mecànic)?

els enquestats responen:

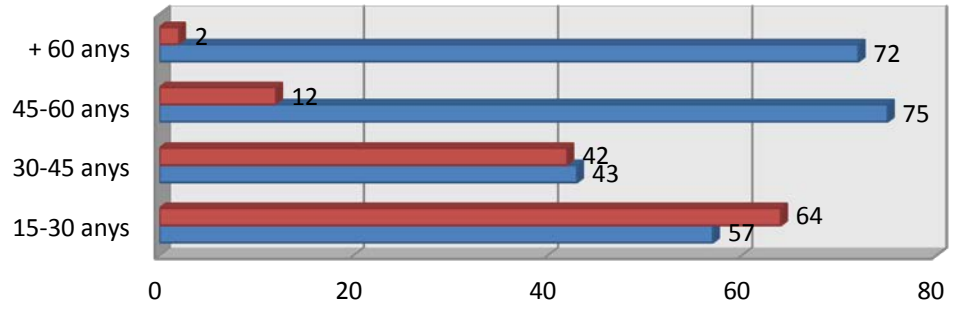

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	64	42	12	2
SÍ	57	43	75	72

els homes responen:

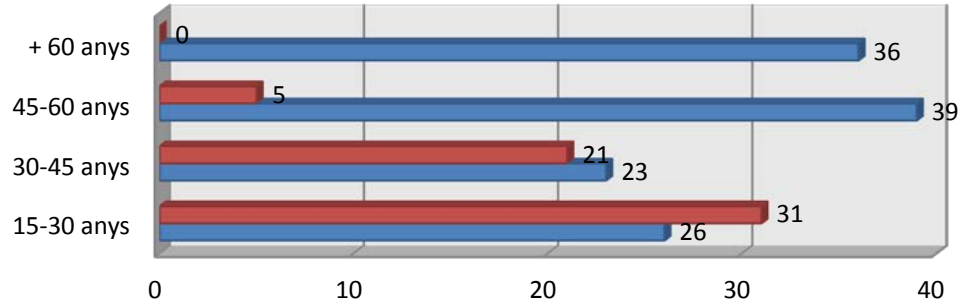

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	31	21	5	0
SÍ	26	23	39	36

les dones responen:

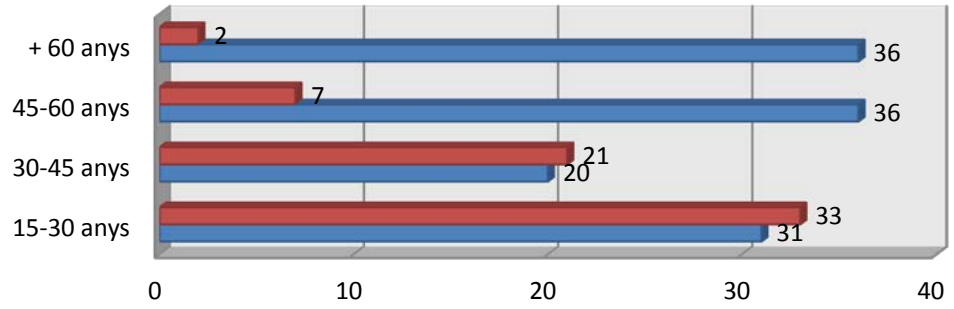

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	33	21	7	2
SÍ	31	20	36	36

ÀMBIT ESPORTIU

Els homes practiquen més esport que les dones, i ho fan millor?

els enquestats responen:

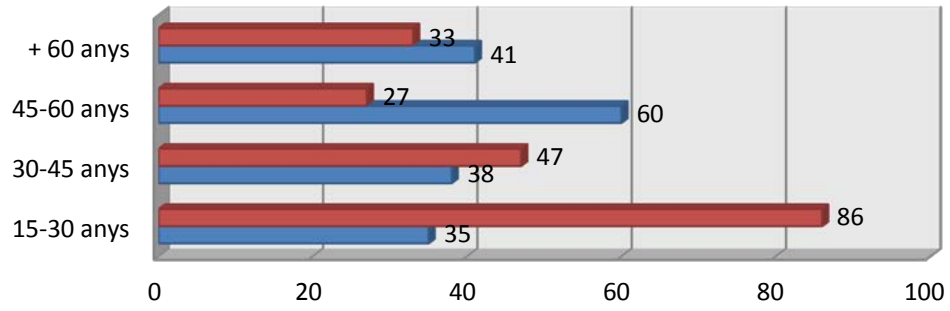

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	86	47	27	33
SÍ	35	38	60	41

els homes responen:

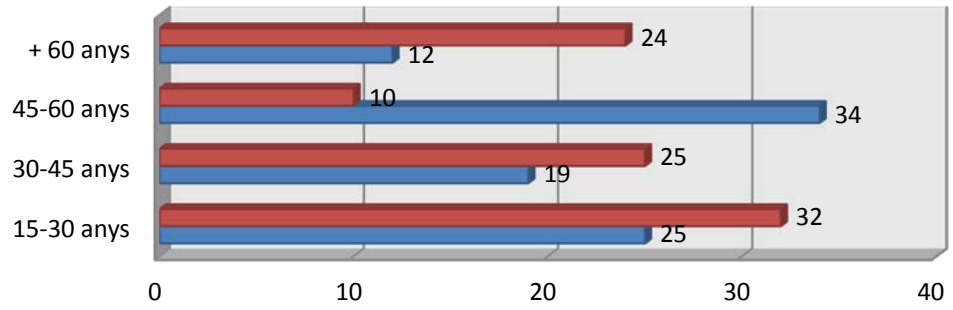

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	32	25	10	24
SÍ	25	19	34	12

les dones responen:

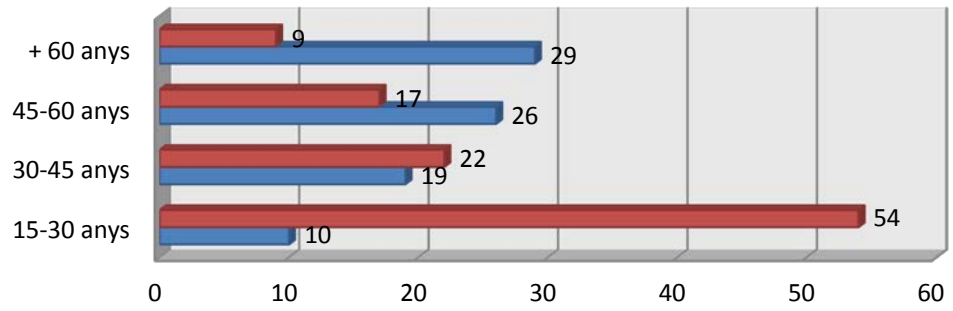

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	54	22	17	9
SÍ	10	19	26	29

Hi ha esports d'homes (futbol) i de dones (gimnàstica rítmica)?

els enquestats responen:

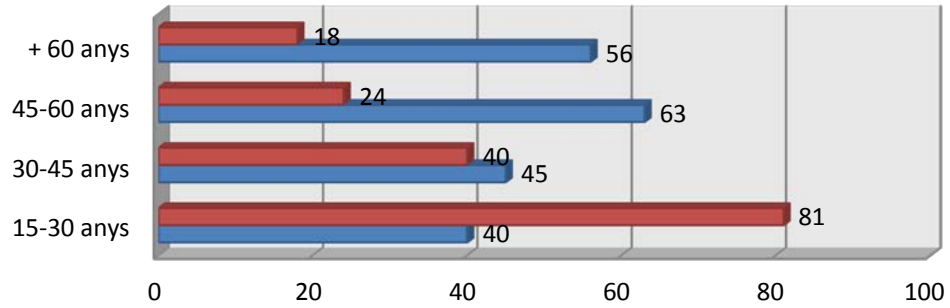

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	81	40	24	18
SÍ	40	45	63	56

els homes responen:

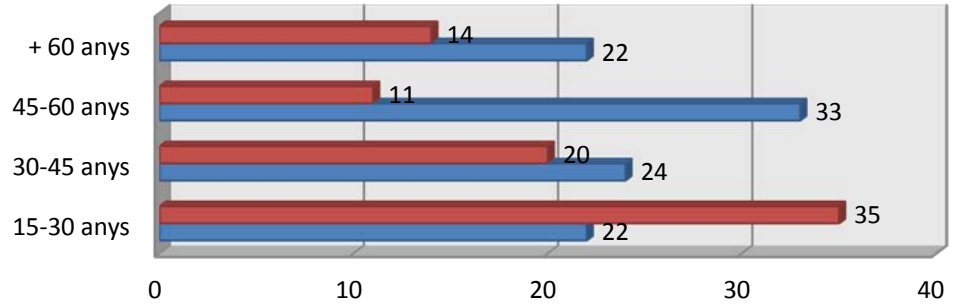

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	35	20	11	14
SÍ	22	24	33	22

les dones responen:

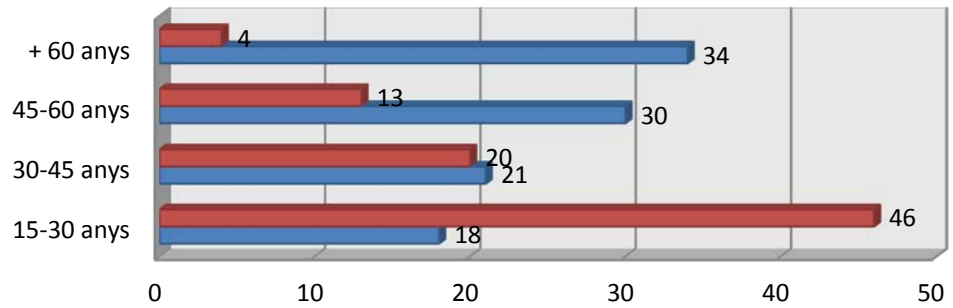

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	46	20	13	4
SÍ	18	21	30	34

Els esports practicats per homes estan més televisats i seguits?

els enquestats responen:

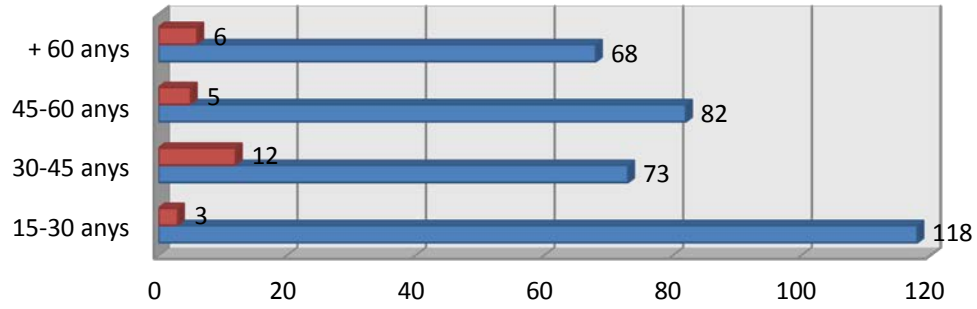

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	3	12	5	6
SÍ	118	73	82	68

els homes responen:

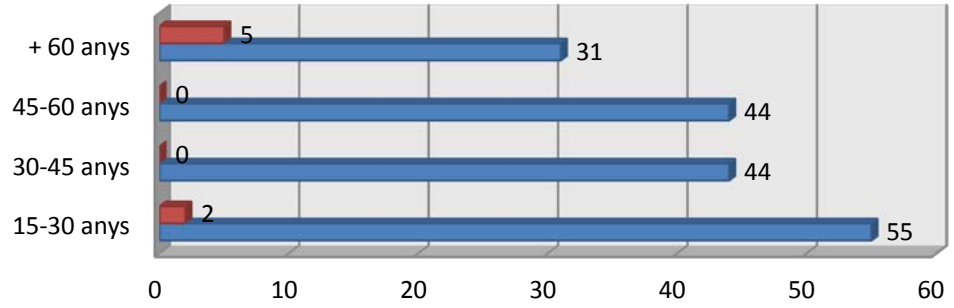

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	2	0	0	5
SÍ	55	44	44	31

les dones responen:

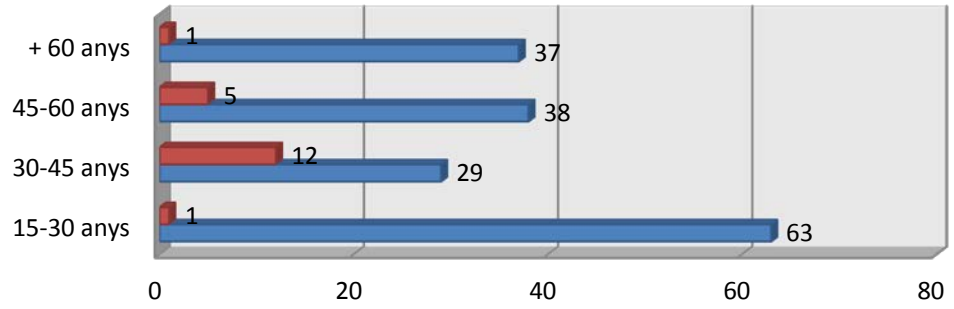

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	1	12	5	1
SÍ	63	29	38	37

ÀMBIT FAMILIAR

Les dones s'encarreguen majoritàriament de les feines de la casa?

els enquestats responen:

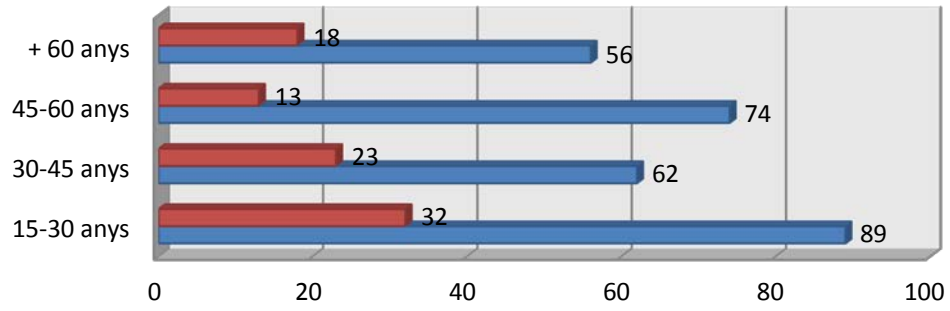

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	32	23	13	18
SÍ	89	62	74	56

els homes responen:

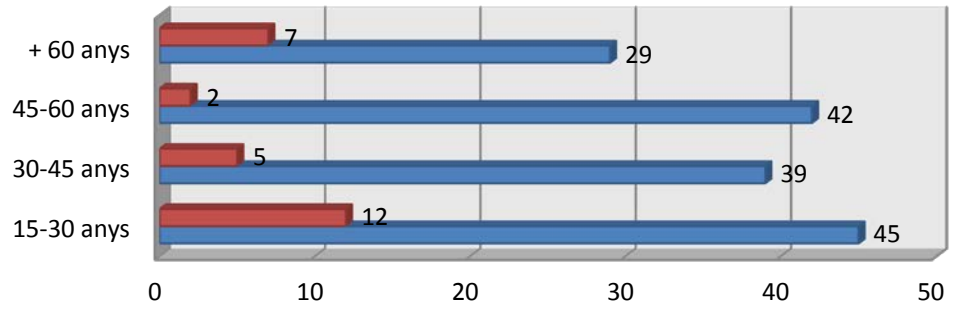

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	12	5	2	7
SÍ	45	39	42	29

les dones responen:

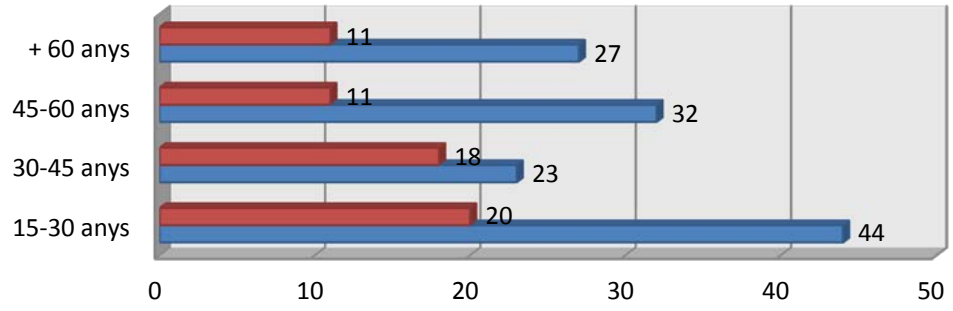

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	20	18	11	11
SÍ	44	23	32	27

L'home és qui porta diners a casa i finança la família?

els enquestats responen:

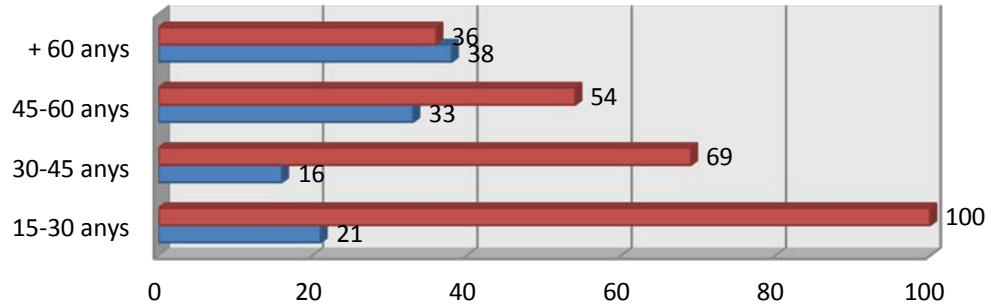

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	100	69	54	36
SÍ	21	16	33	38

els homes responen:

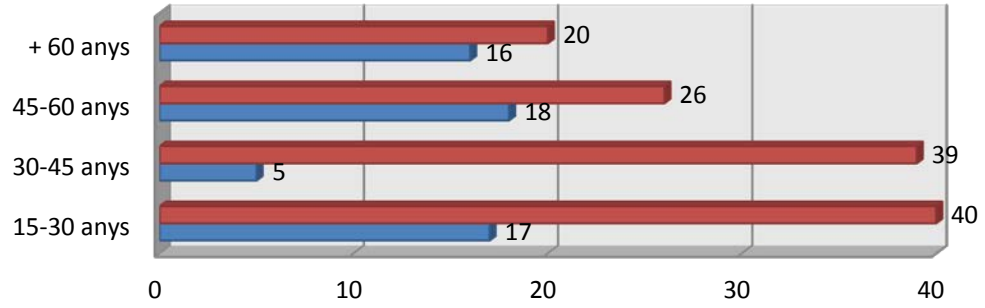

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	40	39	26	20
SÍ	17	5	18	16

les dones responen:

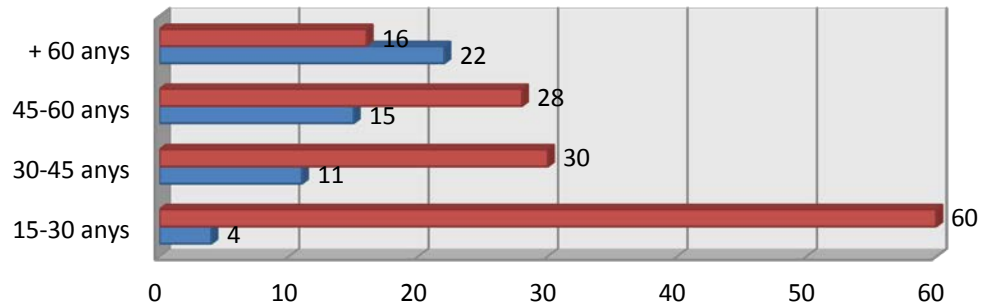

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	60	30	28	16
SÍ	4	11	15	22

L'educació i l'atenció dels fills/es depèn més de les dones?

els enquestats responen:

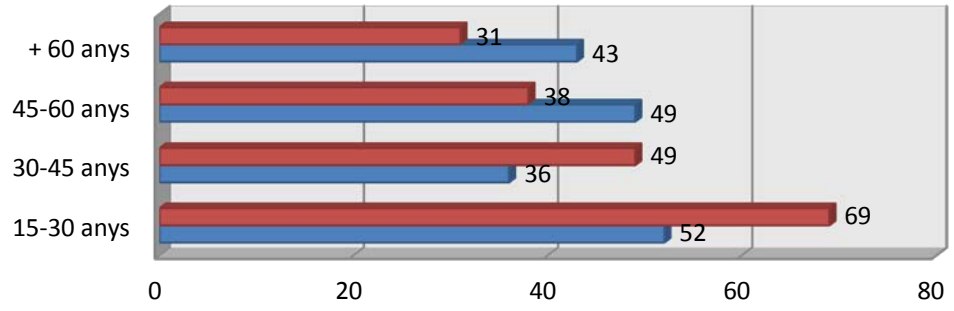

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	69	49	38	31
SÍ	52	36	49	43

els homes responen:

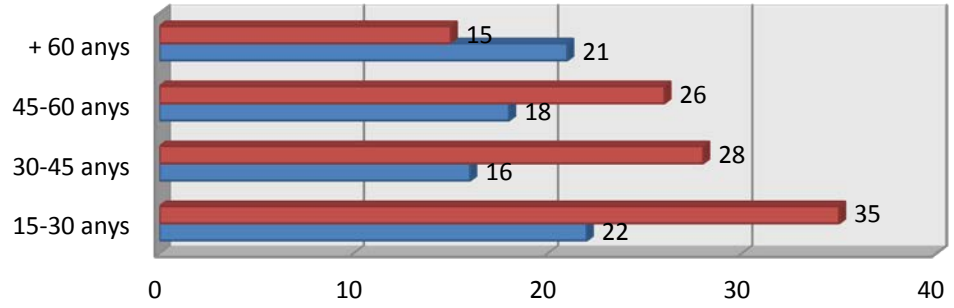

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	35	28	26	15
SÍ	22	16	18	21

les dones responen:

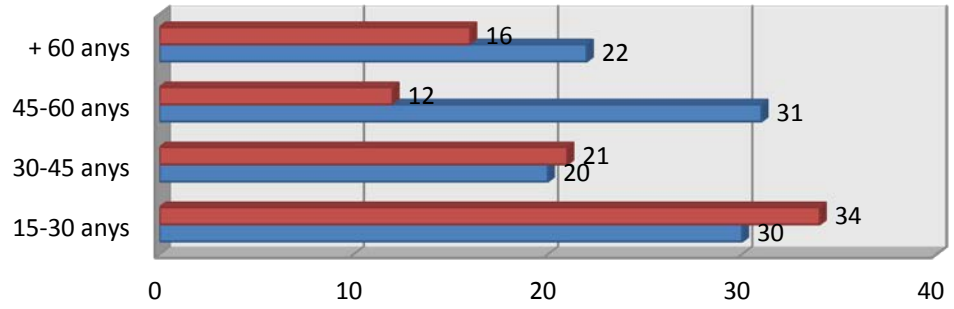

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	34	21	12	16
SÍ	30	20	31	22

ÀMBIT SEXUAL

L'home té més llibertat sexual que la dona?

els enquestats responen:

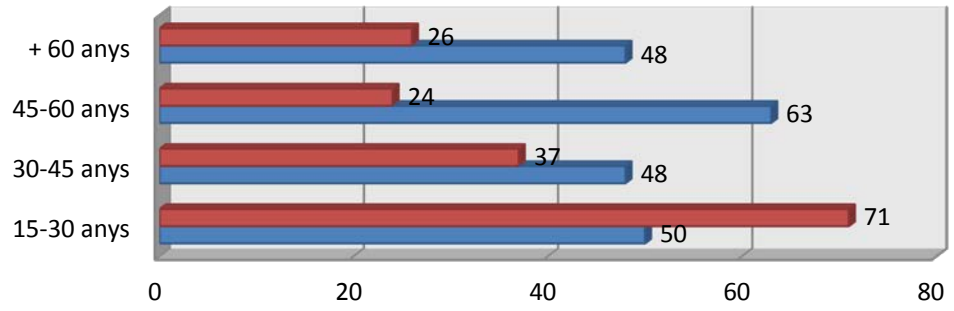

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	71	37	24	26
SÍ	50	48	63	48

els homes responen:

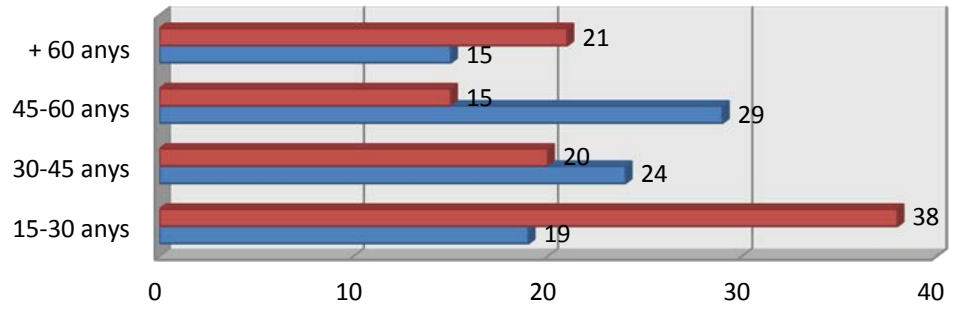

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	38	20	15	21
SÍ	19	24	29	15

les dones responen:

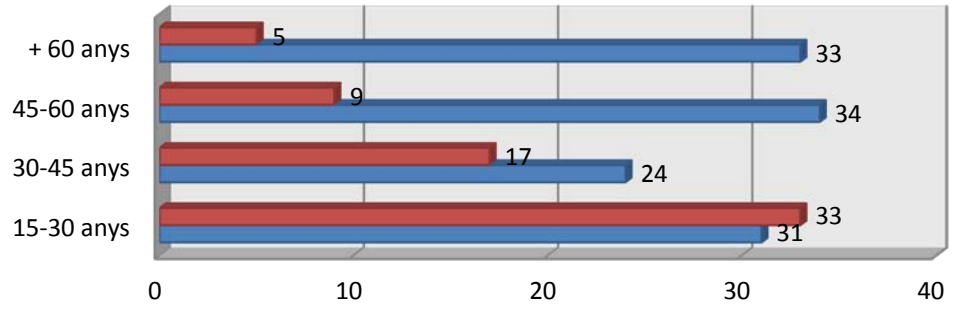

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	33	17	9	5
SÍ	31	24	34	33

Les dones es consideren objectes sexuals (anuncis, família...)?

els enquestats responen:

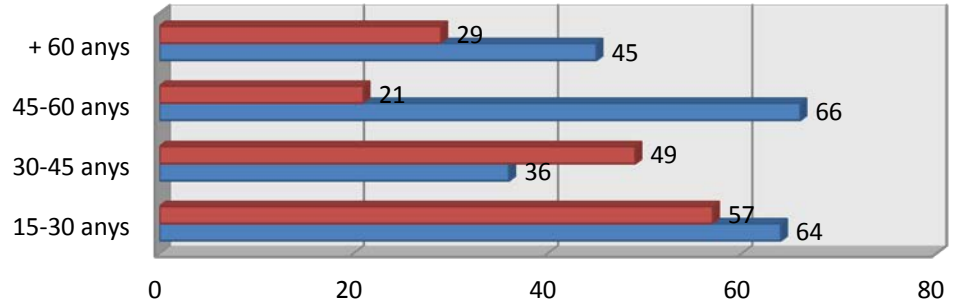

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	57	49	21	29
SÍ	64	36	66	45

els homes responen:

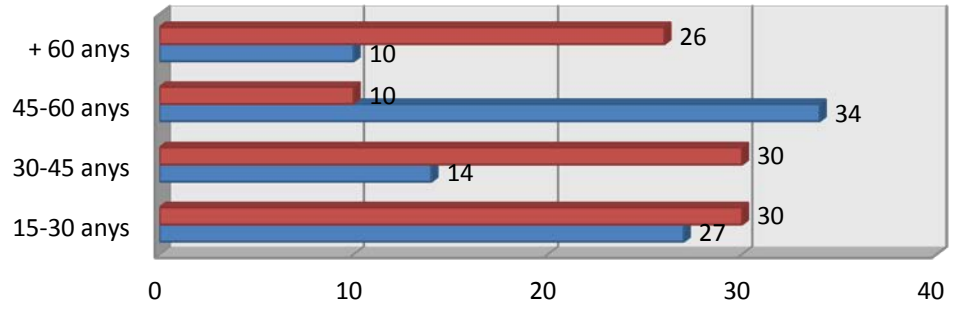

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	30	30	10	26
SÍ	27	14	34	10

les dones responen:

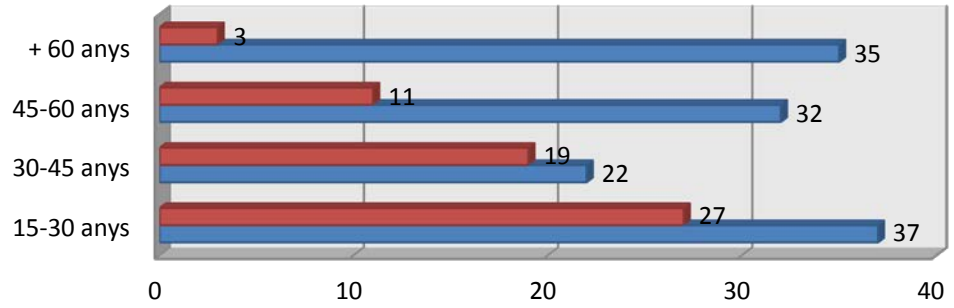

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	27	19	11	3
SÍ	37	22	32	35

L'oferta i demanda de prostitució és igual per part d'homes que de dones?

els enquestats responen:

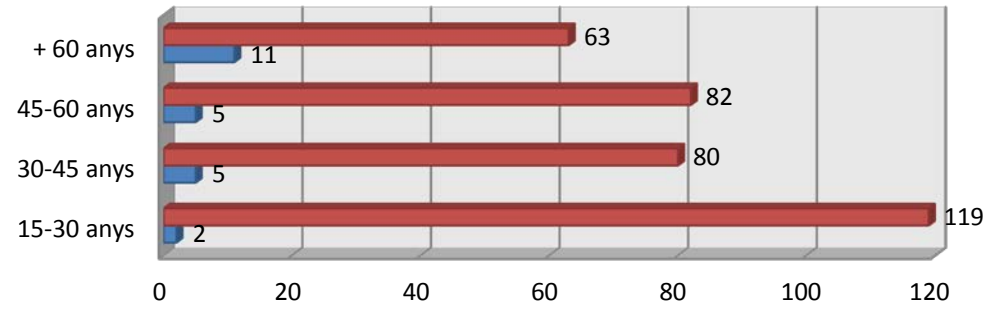

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	119	80	82	63
SÍ	2	5	5	11

els homes responen:

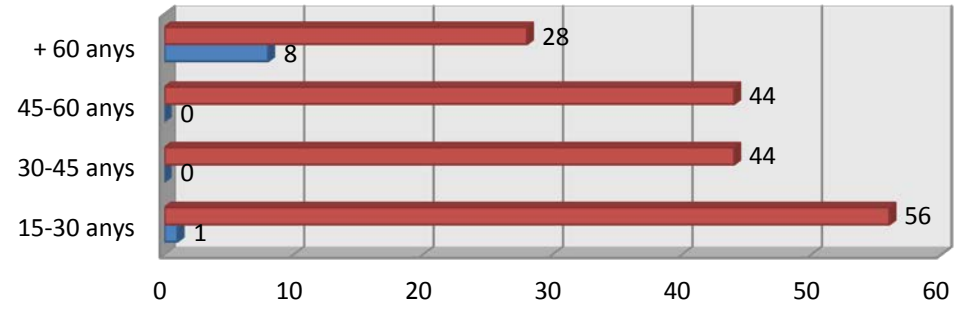

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	56	44	44	28
SÍ	1	0	0	8

les dones responen:

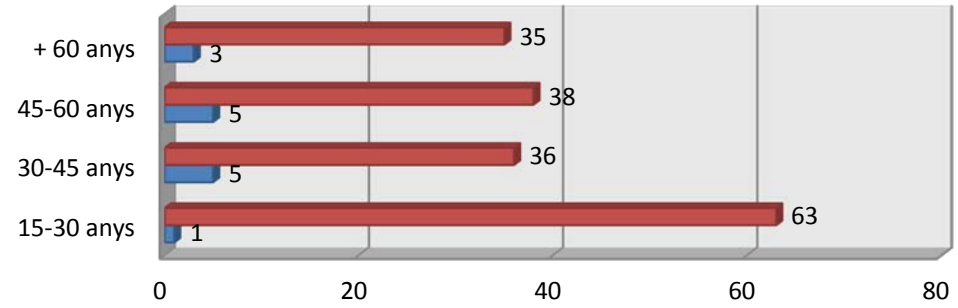

	15-30 anys	30-45 anys	45-60 anys	+ 60 anys
NO	63	36	38	35
SÍ	1	5	5	3